

Verksamhetsberättelse

Finansinspektionen är tillsynsmyndighet för finans- och försäkringssektorn i Finland

Finansinspektionen övervakar att

- tillsynsobjektens verksamhet har en sund bas, dvs. att företagen har tillräckligt med kapital för att täcka de risker och förluster som verksamheten ger upphov till och att de förmår fullfölja sina åtaganden
- tillsynsobjekten inte tar oskäligen risker i sin verksamhet
- den information som lämnas till kunder och placerare om produkterna, tjänsterna, tjänsteleverantörerna och emittenterna håller hög kvalitet
- aktörerna på finansmarknaden tillämpar korrekta förfaranden
- betalningssystemen är säkra.

Syfte

Syftet med Finansinspektionens verksamhet är att kreditinstitut, försäkrings- och pensionsanstalterna och andra i lagen angivna tillsynsobjekt bedriver en stabil verksamhet som är en förutsättning för finansmarknadens stabilitet. Vidare ska de försäkrade förmånerna tryggas och det allmänna förtroendet för finansmarknadens funktionssätt upprätthållas.

Lagen föreskriver också att Finansinspektionens ska främja allmänhetens kunskaper om finansmarknaden.

Finansinspektionens arbete syftar till att kunderna ska känna sig trygga när de sköter sina ärenden hos banker, försäkringsbolag och andra företag i finansbranschen i Finland och att de kan fatta beslut om sin personliga ekonomi med stöd av tillförlitlig information.

Antalet företag under tillsyn och andra avgiftsskyldiga, för vilka tillsynsavgiften fastställdes 2011, var 1 094 (1 100 år 2010).

Administrativt är Finansinspektionen knuten till Finlands Bank men fattar sina beslut självständigt (se närmare sidan 14). Finansinspektionen är en del av EU-systemet för finansiell tillsyn.

Tillsynsobjekt

- kreditinstitut
- skade-, liv- och återförsäkringsbolag
- arbetspensionsförsäkringsbolag
- pensionsstiftelser
- pensions-, sjuk- och övriga försäkringskassor
- försäkringsföreningar
- arbetslöshetskassor
- försäkringsförmedlare
- övriga aktörer i försäkringsbranschen
- värdepappersföretag
- fondbolag
- insättningsgarantifonden
- ersättningsfonden för investerare
- värdepapperscentralen
- börsen
- betalningsinstitut

Finansinspektionen övervakar också

- de noterade företagens informationsskyldighet och IFRS-redovisning
- handeln med värdepapper
- flaggningsreglerna för aktieinnehav
- erbjudanden av värdepapper, samt
- offentliga uppköpserbjudanden

Verksamhetsberättelse 2011

Direktörens översikt	2	Reglering	49
Strategi 2012–2014	6	Regleringsagendan blev global	49
Strategi 2010–2012	7	Banksektorn	49
Året i korthet	8	Försäkringssektorn	52
Ledning	10	Värdepappersmarknaden	54
Bankfullmäktige	10	Övriga lagstiftningsprojekt	57
Direktionen	10	Bilagor	58
Ledningsgrupp	11	Antal tillsynsobjekt och andra avgiftsskyldiga . .	58
Direktör och ledningsgrupp	12	Verksamhetskostnader och finansiering.	59
Organisation	13	Finansinspektionens lagstadgade uppgifter . . .	62
Avdelningar och enheter	13	Riksdagens utfrågningar och remisser om lagberedning	63
Personal	14	Diarium	63
Omvärlden	17	Finansinspektionens representanter i EU-organ för finansiell tillsyn	64
Omvärldsriskerna ökade	17	Publikationer, artiklar och årsstatistik	66
Finansiell ställning och risker i företagen under tillsyn	21	Pressmeddelanden	67
Banksektorns likviditet och kapitaltäckning var fortsatt bra – resultatet blev något bättre	21	Förkortningar	68
Verksamheten 2011	25	EU-direktiv, EU-förordningar samt förslag till direktiv och förordningar i verksamhetsberättelsen	70
En riskbaserad tillsyn främjades.	25	Nordiska och baltiska tillsynsmyndigheter	71
Främja kund- och investerarskyddet	31		
Bidra till ett effektivare internationellt tillsyns och regleringssamarbete	39		
Införa en gemensam verksamhetskultur	47		

När årtalet inte explicit nämns avses verksamhetsåret 2011.

Anneli Tuominen

Skuldkrisen innebar en betydande riskökning i finanssektorn

Oron på finansmarknaden ökade under sensommaren till följd av den utdragna skuldkrisen i Europa. Det blev svårare för bankerna att återfinansiera sig, aktiekurserna rasade och de ekonomiska utsikterna försvagades. Den negativa spiralen mellan finanssektorn och realekonomin ledde till ökande hot gentemot finanssystemet. Europeiska centralbanken spelade en viktig roll som tryggar av stabiliteten och den temporära likviditeten. Trots att marknaden efter årsskiftet delvis har återhämtat sig från det brantaste fallet är de ekonomiska utsikterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet fortfarande dystra. Därför är det nödvändigt att beslutsfattarna kan bryta den negativa spiralen på ett trovärdigt sätt. Speciellt i de krisdrabbade länderna innebär detta stränga sparåtgärder och iakttagande av redan fattade beslut.

Krafttag av finanstillsynsmyndigheterna i Europa för att återställa förtroendet

Finanstillsynsmyndigheterna i Europa har medverkat till att lösa krisen och återställa förtroendet på marknaden. Europeiska banktillsynsmyndigheten EBA genomförde på sommaren ett stresstest i syfte att stärka förtroendet för banksektorn. Som ett resultat av testet publicerades bl.a. mer detaljerade uppgifter än tidigare om de testade bankernas innehav av statsobligationer. På sensommaren, då krisen på marknaden förvärrades, blev EBA tvungen att göra en ny bedömning av läget. Den enda möjligheten var att ålägga EU-banksektorn att bygga upp tillräckliga kapitalbuffer som täcker nedskrivningarna av statslån och de ökade risker som hänför sig till dem. Finansinspektionen har medverkat i EBAs beslutsprocess.

Till verkställandet av beslutet anknyter dock praktiska problem: Hur ska de hårt drabbade bankerna kunna skaffa kapital på marknaden? Hur ska man se till att bankerna inte stärker kapitaltäckningen genom att minska på balansomslutningen, vilket skulle förvärra kreditkrisen? Enligt en preliminär bedömning inriktar sig de banker som är i behov av kapital på att öka kapitalet. Utlåningen till realekonomin antas minska endast marginellt. Detta är goda nyheter för den ekonomiska tillväxten i Europa, förutsatt att de planerade åtgärderna kan genomföras.

Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten ESMA publicerade ett ställningstagande i syfte att få bankerna och försäkringsbolagen att tillämpa IFRS-kriterierna i samband med värderingen av statslånen i årsredovisningarna 2011 på ett så enhetligt sätt som möjligt. Ställningstagandet var mycket viktigt med tanke på årsredovisningarnas jämförbarhet.

Den finländska finanssektorn har hittills klarat krisen åtminstone tillfredsställande

Den finländska banksektorns kapitaltäckning är på en god nivå. Likviditetsriskerna har ökat, men bankerna har inte haft problem med den kortfristiga upplåningen. I följd kunde bankerna få långfristig finansiering främst på marknaden för säkerställda obligationer (covered bonds), visserligen till ett högre pris. Sedermera har också emissioner utan säkerhet blivit vanligare. Kreditförlusterna inom banksektorn är fortfarande obetydliga, och det ansträngda ekonomiska läget har hittills inte drabbat bankerna. De finländska bankernas läge har underlättats av att de i snitt är mer kostnadseffektiva än de europeiska konkurrenterna.

Den sektor i Finland som drabbats värst av skuldskrisen är försäkringssektorn, där avkastningsutvecklingen och solvensställningen varierar beroende på hur placeringsmarknaden utvecklas. De största effekterna har kunnat iaktas inom livförsäkrings- och arbetspensionssektorerna, men även där är den riskbaserade solvensställningen fortfarande på en åtminstone skälig nivå.

I krisläget intensifierade Finansinspektionen analyserna av tillsynsobjektens ekonomi och risker och ålade tillsynsobjekten att rapportera med kortare intervaller än tidigare. För bankerna innebar detta rapportering om likviditetsläget och för försäkringsanstalterna rapportering om placeringar och solvensutveckling. Finansinspektionen betonade vikten av god likviditet och starka kapitalbuffer.

Hur den egna riskhanteringen och den interna kontrollen fungerar i praktiken i företagen framhävs i ett svårt marknadsläge. Finansinspektionen koncentrerade således sina inspektioner på dessa områden. Till följd av inspektionerna ålades eller rekommenderades nästan alla företag under tillsyn att vidta korrigerande åtgärder. Några brister som skulle kunna äventyra verksamheten uppdagades ändå inte. Tack vare nivån på de finländska fi-

nansaktörernas riskhantering och intern kontroll har finansaktörerna bibehållit sin förmåga att klara sig i de svåra verksamhetsförhållandena.

Det behövs strängare och samordnad reglering

Finansinspektionen betonat vikten av att skärpa kapitaltäcknings- och likviditetsreglerna och göra dem mer riskbaserade. För att säkerställa stabiliteten inom finanssektorn måste förlusttäckningsförmågan stärkas genom högre kapitalkrav, likaså måste likviditetskraven höjas för att förbättra toleransen mot marknadskriser.

För att säkerställa jämförbarhet och konkurrensneutralitet bör regleringen emellertid vara så enhetlig som möjligt inom hela EU. Inom banksektorn har tillämpningspraxis vad gäller reglerna varit mycket varierande länder emellan, både i fråga beräkning av kapitaltäckning och i årsredovisningar. Innan reformen av kapitaltäckningsreglerna, den s.k. Solvens II, verkställs gäller inom försäkringssektorn ett system som i hög grad baserar sig på nationella regelverk.

Under senare tid har en del stater fattat nationella beslut om att skärpa kapitaltäckningsreglerna i enlighet med Basel III. Enligt Finansinspektionen försvårar detta tillsynen av regleringen ävensom tolkningar, samtidigt som det också blir svårare för investerarna att jämföra tillsynsobjekten på enhetliga grunder. Härutöver försvåras tillsynsobjektens gränsöverskridande verksamhet och företagsförvärv. Det bör vara möjligt att skärpa kraven tillfälligt, om det lokala marknadsläget kräver det, men de grundläggande kraven bör vara desamma och tillräckligt högt ställda så att stabiliteten inom finanssektorn kan tryggas på hela den gemensamma marknaden.

Inom finans- och försäkringssektorn råder för närvarande en osäkerhet gällande det exakta innehållet i de planerade reglerna, vilket självfallet gör det svårare att förbereda sig för dem och likväl hämmar emissionerna av kapitalinstrument och räntebärande värdepapper. Å andra sidan innefattar regleringen sådana delområden, vars meningsfullhet bör omvärderas. Exempelvis är det fråga om de kapitaltäcknings- och likviditetsregler som gynnar statslån.

Så enhetlig reglering som möjligt inom olika sektorer ...

Finansinspektionen strävar efter att i sina föreskrifter och sin tillsyn så ofta som möjligt tillämpa enhetliga lösningar för de olika sektorerna – inom ramen för den gällande lagstiftningen. Variation i regleringen och tillsynen av likartade strukturer, risker eller förfaranden kan leda till att riskerna förflyttas till de sektorer där kraven är lindrigare. Samtidigt strävar Finansinspektionen efter att noggrant beakta särdragen i verksamheten och riskerna inom de olika sektorerna. Ett exempel på ett område där grundprinciperna ska

vara desamma oavsett sektor är riskhantering. Också då sektorspecifika tillsynsmyndigheterna inom EU borde om möjligt eftersträva enhetliga lösningar i regleringen och tillsynen av likartade risker.

Såväl inom värdepappers- och banksektorn som inom försäkringssektorn konkurrerar man om samma sparmedel. För de finansiella företagen är lockelsen stor att sälja speciellt sådana produkter som ger dem de högsta intäkterna. Därför är det viktigt att kunderna får så enhetlig information som möjligt om de risker och kostnader som hänför sig till produkterna. Detta är målet även i den förestående EU-lagstiftningen.

... utan att glömma proportionalitetsprincipen

I regleringen bör man trots detta även beakta proportionalitetsprincipen. Med andra ord ska reglerna stå i proportion till verksamhetens omfattning, art, komplexitet och risker. Proportionalitet är en aspekt som Finansinspektionen har betonat, men detta kommer självfallet framledes att utgöra en stor utmaning ifråga om påverkan inom Europa. Finansinspektionen har inte i sin reglering och tillsyn till alla delar lyckats iakttäta proportionalitetsprincipen. På denna punkt kan vi förbättra vår verksamhet – inom de ramar som fastställs genom EU-regleringen.

Proportionalitetsprincipen kan även tillämpas på reglering på ett mer allmänt plan. En alltför sträng reglering av bankerna medför till exempel en risk för att verksamhet flyttas utanför bankregleringen, vilket kan ses i att antalet s.k. skuggbanker har ökat märkbart i vissa länder. Det viktiga är att hitta en balans mellan strängare krav som ger upphov till nya kostnader och befrämjande av den ekonomiska tillväxten.

Man bör dock minnas att ingen reglering är tillräcklig om den interna kontrollen och företagsstyrningen, de egna värderingarna och företagskulturen inte är tillbörliga. Företagsstyrning innefattar också att ledningen förstår företagets affärslogik och de risker som företagen tar.

Ansvarsfördelningen och verktygen för den makroekonomiska tillsynen ska fastställas också i Finland ...

Ett problem som lyfts fram under finanskrisen är det otillräckliga samarbetet mellan de myndigheter som svarar för mikro- och makrotillsynen på marknaden. Ur ett makroekonomiskt perspektiv var analyserna av de risker som uppkom genom enskilda institutioners agerande inte tillräckligt omfattande. Som exempel kan nämnas de fastighetsbubblor som följde av en överhettad kreditgivning i vissa länder. Inrättandet av Europeiska systemriskrådet har kompenserat bristerna i samarbetet mellan centralbankerna och tillsynsmyndigheterna.

Enligt regeringsprogrammet i Finland bör Finansinspektionen erhålla befogenheter att använda makrotillsynspolitiska instrument. I regeringsprogrammet betonas i synnerhet målet att dämpa en överdriven skuldsättning bland icke-finansiella företag och hushåll. Finansministeriet har tillsatt en arbetsgrupp som ska lägga fram åtgärder för skapande av ett effektivt nationellt system för makroekonomisk tillsyn. Finansinspektionens mål är att tillräckligt tydligt definiera de situationer i vilka och de omständigheter under vilka makrostabilitetsinstrumenten kan tas i bruk. Det är också viktigt att tydligt definiera befogenheterna och verktygen för tillsynen och förtydliga ansvarsfördelningen mellan parterna. Befintliga myndighetsresurser bör också utnyttjas i makrotillsynen på ett effektivt sätt.

Finansinspektionen har redan länge haft som mål att begränsa hushållens risker genom att rekommendera iakttagande av villkoren för sund kreditgivning och noggrann bedömning av kundens risker. Utifrån den information som Finansinspektionen har erhållit förefaller bankernas verksamhet att ha utvecklats i en positiv riktning. I Finland betalar man av hävd tillbaka sina skulder. Hos oss har mycket långfristiga bolån, som låntagaren inte amorterar utan enbart betalar räntor på, inte blivit vanligare, i motsats till den övriga Norden. En del bankkunder är ändå högt skuldsatta, och bankerna konkurrerar hårt med varandra om lånemarginalerna. Marginalerna i Finland hör till de lägsta i euroområdet. Trots att det främst är fråga om risker för enskilda hushåll, ska bankernas marginaler räcka till för att täcka riskerna i bankverksamheten på lång sikt.

... och på EU-nivå bör man avgöra om det finns strukturella risker i det europeiska banksystemet

För att i framtiden minimera finanskrisernas kostnader för samhället har kommissionen beslutat att utreda behovet av särskild reglering av vissa strukturella frågor inom banksektorn. Borde man exempelvis bygga en skyddsmur runt så kallade traditionella banker där verksamheten är förknippad med låg risk? Vilka strukturella åtgärder kan främja stabiliteten inom banksektorn? Chefdirektören för Finlands Bank Erkki Liikanen tilldelades i januari uppdraget att leda en arbetsgrupp som under detta år ska ta ställning till om det i Europa behövs ytterligare reglering på detta område.

De europeiska tillsynsmyndigheterna bör lägga större vikt vid enhetlig tillsyn ...

De nya tillsynsmyndigheterna EBA, EIOPA och ESMA, som inledde sin verksamhet i början av 2011, utgör en del av EU-systemet för finansiell tillsyn. Jämfört med sina föregångare har de nya myndigheterna betydande befogenheter. De agerar mer självständigt och har också i praktiken visat sig vara mer bestämda och målmedvetna än de

tidigare kommittéerna. Som exempel kan det nämnas en effektivare och snabbare beslutsprocess: man strävar inte längre efter konsensusbeslut utan fattar vid behov beslut genom röstning. I denna snabbare och smidigare beslutsprocess har också de små länderna bättre möjligheter att göra sig hörda.

Ett orosmoment är dock att en alltför stor del av arbetsprogrammen för dessa myndigheter anknyter till beredningen av de nya regler som kommissionen förutsätter. Detta innebär att resurserna för utveckling av goda europeiska tillsynsrutiner, såsom utarbetande av enhetliga inspektionsrutiner baserade på bästa praxis, riskanalyser och kapitaltäckningsanalyser, är mindre. En av orsakerna till krisen var att tillsynen brast på många delområden. Därför har Finansinspektionen strävat efter att särskilt utvecklingen av samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna samt av tillsynsmetoderna prioriteras i arbetsprogrammen. Finansinspektionen deltar också aktivt i myndigheternas projekt för förbättrande av kundskyddet, eftersom man därigenom kan uppnå ett bättre kundskydd speciellt i fråga om det gränsöverskridande utbudet av tjänster.

... vilket redan delvis har skett inom Norden

Det nordiska tillsynssamarbetet har fortlöpt väl inom invandaramar. Tillsynsmyndigheterna har bland annat enats om de sätt på vilka kapitaltäckningen i multinationella bankkonglomerat ska bedömas och hur stora kapitalbuffertar som ska krävas av koncerner respektive dotterbanker. Arbetet utförs i tillsynskollegier.

I fråga om likviditetshanteringen har Finansinspektionen betonat betydelsen av en tillräcklig likviditet i finländska dotterbanker och filialer som tar emot inlåning. Medlen bör också finnas i Finland, så att insättarnas inestående fordringar kan tryggas i det fall att en kris uppkommer.

En annan utmaning är att säkerställa ett tillräckligt informationsutbyte mellan tillsynsmyndigheterna under stora och snabba marknadsomvälvningar. Till denna del återstår mycket arbete också på det nordiska planet. Här bör vi likaså fortsätta arbeta för att fastställa så enhetliga krav som möjligt.

Tillgängligheten av kontanta medel är en del av ett fungerande finanssystem

Under året gick några banker in för att begränsa utbudet av kontanta medel i en del av bankkontoren. För bankerna är det en fråga om att upprätthålla en effektiv kostnadsstruktur. Kortbetalningar blir allt vanligare och användningen av kontanter har minskat, dessutom uppväger användningen av uttagsautomater inte alltid kostnaderna för dem. Ur bankkundens perspektiv är det å andra sidan viktigt att säkerställa tillräcklig tillgång till kontanter. Här är det fråga

om en tjänst som till sin natur kan jämföras med de grundläggande banktjänsterna och som är en väsentlig del av ett välfungerande banksystem. Finansinspektionen anser det vara viktigt att bankerna även i detta avseende är medvetna om sitt samhällsansvar och ser till att de erbjuder ett tillräckligt brett tjänsteutbud. Detta är synnerligen viktigt med tanke på de äldre bankkunderna.

Den finska kapitalmarknaden bör utvecklas

Finanskrisen framhävde betydelsen av en fungerande kapitalmarknad. Om bankernas utlåningskapacitet försvagas till följd av krisen och de nya reglerna, ökar betydelsen av upplåning från kapitalmarknaden. Kapitalmarknaden i Finland har lidit av det så kallade randområdessyndromet, det vill säga att investerarna under mindre goda tider undviker illikvida och perifera marknader. Antalet börsintroduktioner har varit exceptionellt lågt de senaste åren, samtidigt som många noterade bolag har lämnat börsen. Det är viktigt att den finländska kapitalmarknaden utvecklas och särdrag som medför tilläggskostnader begränsas.

Målet är att förbättra möjligheterna för små och medelstora företag att komma in på kapitalmarknaden. Detta mål kännetecknar både kommissionens regleringsförslag och totalreformen av värdepappersmarknadslagstiftningen. Med tanke på utvecklingen av marknaderna var det positivt att den multilaterala handelsplatsen First North, som riktar sig framför allt till små och medelstora företag, slutligen inledde sin verksamhet i Finland i april 2011. Handelsplatsen möjliggör entré under mindre strikta krav än vad som krävs för börsnoterade bolag. Hittills har dock inga bolag listats på handelsplatsens lista.

Marknaden för företagslån i Finland har traditionellt varit illikvid och präglats av bristande transparens. Genom en ändring av direktivet om marknader för finansiella instrument strävar kommissionen efter att öka transparensen i den prisinformation som ges vid handel med masskuldebrevslån. Detta kan öka förtroendet för denna marknad. Med tanke på utvecklingen av kapitalmarknaden är det också viktigt att höja aktiviteten bland privata investerare. Man bör bland annat utvärdera om den några år gamla lagstiftningen om långsiktigt sparande har uppnått sina mål, alternativt om den bör vidareutvecklas.

Å andra sidan har man lagt fram förslag som kan hämma aktiviteten på den finländska kapitalmarknaden. Det mest betydelsefulla av dessa förslag är skatten på finansiella transaktioner. Finansinspektionen anser här att det behövs en omfattande bedömning av effekterna av skatten innan ett beslut om ibruktagande kan fattas. En förutsättning för skatten är att den bör gälla åtminstone inom EU. Annars föreligger en risk att skatten försvagar ställningen för små och perifera finansmarknader, såsom Finland, i den internationella konkurrensen.

Samråd och intressentundersökningar stärker utvecklingen av verksamheten

Finansinspektionens direktion håller samråd med finansmarknadsaktörerna minst en gång om året. Syftet med samråden är att ge marknadsaktörerna möjlighet att uttala sig bland annat om målen för tillsynen och hur de har uppnåtts. Dessutom låter Finansinspektionen vart tredje år utföra en intressentundersökning för att kartlägga olika intressentgruppers åsikter om Finansinspektionens verksamhet. I undersökningen i fjol fick Finansinspektionen bättre betyg (8) än dess föregångare.

Genom samråd och intressentundersökningar inhämtar Finansinspektionen värdefull information som används i utvecklingen av inspektionens verksamhet. Utvecklingsområdena omfattar bland annat agerande generellt, information och kommunikation, samarbetskanaler, kostnadseffektivitet och allokering av kompetens. Enligt responsen var Finansinspektionens internationella verksamhet relativt dåligt känd. För att öka kännedomen om verksamheten arrangerade Finansinspektionen i januari 2012 ett seminarium där ordförandena för de tre europeiska tillsynsmyndigheterna och en representant för EU-kommissionen medverkade. Finansinspektionen har också arrangerat flera informationstillfällen om ändringarna i EU-lagstiftningen.

Kraven på tillsynen ökar ständigt

Den krävande omgivningen och de många pågående regleringsreformerna ställer krav på gedigen expertis ävensom på ändamålsenlig prioritering av Finansinspektionens uppgifter. Tillsynsmyndigheten förväntas handla så proaktivt som möjligt, eftersom senare korrigerande åtgärder – exempelvis återkallande av koncession – ofta anses vara ett tecken på misslyckad tillsyn. Intressenterna kräver att Finansinspektionens anställda ska ha djupare men även bredare sakkunskap i en allt mer komplex lagstiftningsmiljö. Samtidigt förväntar sig intressenterna med fog att Finansinspektionen handlar effektivt. Att svara på dessa utmaningar är krävande, i synnerhet då det nya europeiska tillsynssystemet – i motsats till det som man förväntat sig – förutsätter betydande extrainsatser av de nationella tillsynsmyndigheterna. Jag är dock övertygad om att vi genom att sätta upp klara mål för verksamheten, måna om ett gott arbetsklimat och följa våra värderingar klarar av även detta uppdrag.

Slutligen vill jag tacka alla anställda på Finansinspektionen. Ni har med ett ypperligt engagemang orkat jobba för att fullfölja Finansinspektionens uppdrag utan att låta er slås ner av omvärldens utmaningar. Tack!

Helsingfors den 23 februari 2012

Anneli Tuominen

Mission

Vi främjar den finansiella stabiliteten, förtroendet för finansmarknaden och skyddet av kunder, investerare och försäkrade.

Vi övervakar

- de finansiella aktörernas riskhantering och verksamhetsförutsättningar
- uppförandet i kundrelationer och på marknaden och kund- och investerarinformationens kvalitet.

Vision

Finansinspektionen är en dynamisk och ansedd tillsynsmyndighet som deltar i skapandet av en högklassig europeisk tillsynskultur.

Vår hållning är

- en sund utveckling och lika konkurrensvillkor på finansmarknaden i Finland
- en väl anpassad reglering och tillsyn
- ökad finansmarknadskännedom bland kunderna.

Strategiska mål och riktlinjer

Effektiv verksamhet och riskorienterad tillsyn

- Aktuell och högklassig analys av omvärlden och riskerna inom finanssektorn
- Samordnade regler för de olika tillsynssektorerna så långt möjligt
- Beredskap för snabba och målmedvetna beslut i en krissituation
- Effektivitet och kvalitet på toppnivå bland europeiska tillsynsmyndigheter
- Fullt utnyttjande av centralbanksanknytningen
- Gott och fungerande samarbete med olika myndigheter
- Uppmuntrande arbetsklimat och värdebaserad verksamhet.

God riskhanteringsförmåga och intern styrning i företagen

- Vid fokuserar inspektionerna på analys av tillförlitligheten i riskhantering och intern kontroll.
- Vi preciserar våra riskanalyser med fokus på tillräckliga kapital- och likviditetsbuffertar.
- Vi utvärderar företagets verksamhetsrisker och förutsätter tillräcklig ekonomisk beredskap för riskerna.
- Vi deltar i organiseringen av stabilitetstillsyn på makronivå och främjar krishanteringsberedskap.

Högklassigt kund- och investerarskydd

- Vi förutsätter att kraven på kund- och investerarskydd beaktas i tjänsteleverantörernas interna processer.
- Av de finansiella aktörerna förutsätter vi kvalitativ information om deras finansiella ställning, produkter och tjänster jämte tillhörande risker.
- Vi främjar en heltäckande och synlig kundupplysning.
- Vi ingriper vid osaklig verksamhet på finansmarknaden.

Resultatinriktat samarbete mellan tillsynsmyndigheterna

- Vi allokera resurserna i tillräckligt god tid till internationella projekt som är viktiga för stabiliteten och verksamhetsförutsättningarna på den finländska finansmarknaden.
- Vi arbetar för att de bästa europeiska tillsynsmetoderna genomgående införs i EU.
- Vi drar nytta av de europeiska tillsynsmyndigheternas arbete i vår egen verksamhet.
- Vi effektiviserar informationsutbytet i realtid mellan tillsynsmyndigheterna.

Uppdaterad strategi

År 2009 fastställde direktionen Finansinspektionens strategi för åren 2010–2012. De strategiska valen har visat sig vara välgrundade men med anledning av förändringarna i omvärlden har strategin justerats i efterhand. Kärnan i strategin är en effektiv och riskorienterad tillsynsverksamhet. Centrala mål utgörs av bl.a. aktuell och högkvalitativ analys av verksamhetsomgivningen och riskerna inom finanssektorn och ett fullt utnyttjande av centralbanksanknytningen.

Den nya strategin för åren 2012–2014 publiceras i denna verksamhetsberättelse, men Finansinspektionens verksamhet har granskats med utgångspunkt i den tidigare strategin för åren 2010–2012.

Mission

Vi främjar den finansiella stabiliteten, förtroendet för finansmarknaden och kund- och investerarskyddet.

Vi övervakar

- finansmarknadsaktörernas riskhantering och verksamhetsförutsättningar
- uppförandet i kundrelationer och på marknaden och
- investerar- och kundinformationens kvalitet.

Strategiska riktlinjer

Främja en riskbaserad tillsyn

- Med ledning av aktuella analyser inriktar vi vår verksamhet på tillsynen av de största riskerna, de mest riskexponerade aktörerna och de mest riskfyllda verksamheterna.
- Vi utvecklar vår analys av riskerna på finansmarknaden och vår krishanteringsberedskap.
- Vi informerar allmänheten regelbundet om fokusområdena för och observationerna från vår tillsyn.

Bidra till ett effektivare internationellt tillsyns- och regleringssamarbete

- Vi stöder införandet av ett nytt tillsynssystem i EU.
- Vi ökar framför allt det nordiska tillsynssamarbetet på väsentliga riskområden och arbetar för en arbetsfördelning och specialisering mellan tillsynsmyndigheterna inom ramen för internationella tillsynskollegier.
- Vi påverkar regelreformer av relevans för den finansiella stabiliteten, konkurrenskraften och kundskyddet i Finland genom insatser i beredningsarbetet i tillräckligt god tid.

Vision

Finansinspektionen är en dynamisk och ansedd tillsynsmyndighet och en byggare av en högklassig europeisk tillsynskultur.

Vår målbild är

- en sund utveckling och lika konkurrensvillkor på finansmarknaden i Finland
- en väl anpassad reglering och tillsyn
- kundernas ökade kunskaper om finansmarknaden.

Främja kund- och investerarskyddet

- Vi ökar allmänhetens kunskap om kostnaderna för och riskerna med finansiella produkter och tjänster.
- Vi ingriper aktivt och snabbt mot otillbörlig marknadspraxis.
- Vi satsar på tillsynen av produktutvecklingen och försäljningen av spar- och investeringsprodukter.

Införa en gemensam verksamhetskultur

- Vi ökar vår kompetens i fråga om en täckande riskhantering för hela finanssektorn och i fråga om produkter och verksamhet.
- Vi ökar användningen av elektroniska informationshanteringsverktyg och upprätthåller en heltäckande, aktuell och tillförlitlig tillsynsdatabas.
- Vi utnyttjar synergifördelarna av en integrerad tillsyn och vårt samarbete med Finlands Bank. Vi effektiviserar och harmoniserar arbetsflöden och arbetssätt.
- Vi sörjer för ett positivt och produktivt arbetsklimat och ett gott chefsarbete.

Främja en riskbaserad tillsyn

- Finansinspektionen koncentrerade tillsynsarbetet till de riskområden där den fördjupade skuldskrisen hade ökat riskerna och till funktionen hos tillsynsobjektens egen riskhantering och internkontrollen.
- Inom banksektorn ökades tillsynen av marknads- och likviditetsrisker. Inom försäkrings- och pensionssektorn betonades tillsynen av marknadsriskerna i investeringsverksamheten och de operativa riskerna.
- Riskhanteringsförmågan hos finanssektorn i Finland utreddes genom inhemska stresstest i fall att finanssektorn drabbas av en djupare skuldskris och makroekonomisk recession. De största tillsynsobjekten inom bank- och försäkringssektorn deltog också i stresstesterna på EU-nivå.
- I april och september offentliggjorde Finansinspektionen en bedömning av läget inom finanssektorn i Finland.
- Tillsynsobjektens rapportering blev tätare. Analysmätarna för tillsynsobjektens risker och kapitaltäckning förnyades.
- På grund av ökad risk för systemstörningar i bankernas betalningsrörelse krävde Finansinspektionen att systemens funktionssäkerhet skulle förbättras.

Främja kund- och investerarskyddet

- I marknadspraxis för finansiella produkter och tjänster påträffades inga omfattande brister. I tre fall gavs dock en offentlig anmärkning. Fem ordningsavgifter för försummelse av insideranmälan påfördes.
- Inom undersökningen av bostadsfinansiering ingrep Finansinspektionen specifikt för respektive bank i den maximala belåningsgraden och iakttagandet av beräkningarna för betalningsutrymme.
- Finansinspektionen uppmanade utifrån utredningen om grundläggande banktjänster några banker att omvärdera rimligheten hos deras serviceavgifter.
- Gällande produktutvecklingsprocesser för spar- och investeringsprodukter uppmanade Finansinspektionen tillsynsobjekten att sörja för att processerna är entydiga och att produkterna testas ur kundens perspektiv i olika ekonomiska situationer och marknadsituationer.
- Anvisningar om kostnadsinformation för fondförsäkringar bereddes.
- Tillsynen av ekonomisk information och informationsverksamhet riktades bland annat till nedskrivningsprövning av goodwill och information om framtidsutsikter och risker.

Bidra till ett effektivare internationellt tillsyns- och regleringssamarbete

- Finansinspektionen koncentrerade sig på projekt som är av särskilt stor vikt för kapitaltäckningen inom finanssektorn i Finland och för dess strukturella särdrag.
- Finansinspektionen deltog aktivt i EBAs, EIOPAs, ESMA:s och den gemensamma kommitténs arbete och understödde deras åtgärder för att lindra krisen och stabilisera finansmarknaden (bl.a. stresstest, tilläggskapitalisering till bankerna, harmoniserad behandling av statspapper).

- Inom EBA arbetade Finansinspektionen aktivt i syfte att förnya regleringen av bankernas egna tillgångar.
- I EIOPA låg fokus på beredningen av bestämmelserna i reformen av försäkringssektorns kapitaltäckning (Solvens II).
- Inom ESMA arbetade Finansinspektionen aktivt för att effektivisera tillsynssamarbetet på EU-nivå på värdepappersmarknaden och förbättra tillsynen av nya finansprodukter.
- De nordiska finanskoncernernas likviditet var föremål för särskilt noggrann uppföljning.

Införa en gemensam verksamhetskultur

- Koordineringen av olika tillsynsuppgifter förbättrades. Interna processer förnyades.
- Bearbetningen av en ny och enhetlig föreskrifts- och anvisningssamling fortsatte. De första föreskrifterna och anvisningarna som ingår i samlingen gavs ut.
- Enligt Finansinspektionens första undersökning av intressegrupper uppskattade två av tre svarspersoner att Finansinspektionen har främjat förtroendet för finansmarknadens verksamhet, kund- och investerarskyddet samt stabiliteten på finansmarknaden på ett bra sätt.
- I Finansinspektionens offentliga publiceringspolicy fastställs det material som ges ut.

EU-system för finansiell tillsyn

De europeiska tillsynsmyndigheterna, ESA (European Supervisory Authority)

- EBA (European Banking Authority), bankmyndigheten, eba.europa.eu
  - EIOPA (European Insurance and Occupational Pensions Authority), försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten, eiopa.europa.eu
  - ESMA (European Securities Market Authority), värdepappers- och marknadsmyndigheten, esma.europa.eu
- ESRB (European Systemic Risk Board), Europeiska systemrisknämnden, www.esrb.europa.eu

Läs mer på sidan 39.

Bankfullmäktige

Riksdagens bankfullmäktige övervakar den allmänna ändamålsenligheten och effektiviteten i Finansinspektionens verksamhet. I övervakningen av ändamålsenligheten bedömer bankfullmäktige hur det i lagen föreskrivna målet har förverkligats. I övervakningen av effektiviteten följer bankfullmäktige särskilt med hur förändringar av uppgifterna, i lagstiftningen eller på marknaden inverkar på antalet anställda och utvecklingen av budgeten. Bankfullmäktige lämnar varje vår en berättelse i vilken den utöver Finlands Banks verksamhet bedömer även Finansinspektionens verksamhet.

Ordförande för bankfullmäktige till och med den 29 juni var **Timo Kalli** och **Antti Kalliomäki** var vice ordförande. Övriga bankfullmäktigeledamöter under början av året var **Tanja Karpela**, **Martti Korhonen**, **Mika Lintilä**, **Pekka Ravi**, **Marja Tiura**, **Jutta Urpilainen** och **Ben Zyskowitz**.

Från och med den 30 juni var ordförande Ben Zyskowitz och vice ordförande **Pirkko Ruohonen-Lerner**. Ledamöter var **Jouni Backman**, **Timo Kalli**, **Mari Kiviniemi**, **Marjo Matikainen-Kallström**, **Lea Mäkipää**, **Jan Vapaavuori** och **Pia Viitanen**.

Till sekreterare utsåg bankfullmäktige vicehäradshövding **Anton Mäkelä** från Finlands Bank.

Direktionen

Direktionen styr verksamheten genom att ställa upp målen för Finansinspektionens verksamhet, besluta om riktlinjerna för verksamheten och styra och övervaka måluppfyllelsen och efterlevnaden av riktlinjerna. Direktionen behandlar Finansinspektionens budget och underställer den Finlands Banks direktion för fastställelse. Direktionen lämnar bankfullmäktige en gång om året en berättelse om uppfyllelsen av målen för Finansinspektionen.

 Berättelserna läggs ut på Finansinspektionens webbtjänst **Finansinspektionen.fi > Press & publicerat** (Direktionens berättelse till bankfullmäktige 2011 publiceras under 2012.)

Direktionen har fem medlemmar och dess mandatperiod är tre år. Direktionsmedlemmarna och suppleanterna utnämns av bankfullmäktige. Medlemmarna som utnämns på förslag av Finansministeriet, Social- och hälsovårdsministeriet och Finlands Bank har alla en personlig suppleant.

Medlemmar och suppleanter

ordförande **Pentti Hakkarainen**
vice direktionsordförande, Finlands Bank

vice ordförande **Martti Hetemäki**
understatssekreterare, Finansministeriet

Outi Antila
överdirektör, Social- och hälsovårdsministeriet

Pirkko Juntti
vicehäradshövding

Paavo Pitkänen
filosofie kandidat

Suppleant för Pentti Hakkarainen:
Kimmo Virolainen, avdelningschef, Finlands Bank

Suppleant för Martti Hetemäki:
Tuija Taos, enhetschef, lagstiftningsråd, Finansministeriet

Suppleant för Outi Antila:
Erkki Rajaniemi, direktör, Social- och hälsovårdsministeriet

Direktionens sekreterare var ledande jurist **Pirjo Kyyrönen**.

Bankfullmäktige utsåg den 18 november direktionen för nästa treårsperiod som inleds den 1 januari 2012. Direktionen fortsätter med undantag av en ändring i samma uppsättning. Till ny medlem av direktionen i stället för filosofie kandidat Paavo Pitkänen utnämndes filosofie magister, SGF¹ **Jaakko Tuomikoski**.

Direktionen sammanträdde 14 gånger under året. På alla utom ett sammanträde närvarade alla medlemmar eller deras suppleanter. Samtliga sammanträden var beslutföra.

Bankfullmäktige har fastställt månadsarvodena för direktionsmedlemmarna och suppleanterna. Något separat sammanträdesarvode betalas inte. Totalt utbetalades 59 550 euro i arvoden till medlemmarna och suppleanterna.

Direktionen erhöll värdefull information av finansmarknadsaktörer i samband med hörande

Direktionen håller årligen samråd med företrädare för finansmarknadsaktörerna. I samband med samrådet erhåller direktionen marknadsföreträdarnas åsikter om målen för tillsynen och deras förverkligande samt om budgeten.

1 En försäkringsmatematiker som har godkänts av Social- och hälsovårdsministeriet.

Finansinspektionens ledningsgrupp från vänster till höger: Erkki Kontkanen, Marja Nykänen, Erja Rautanen, Anneli Tuominen, Hely Salomaa och Jukka Vesala. På bilden saknas Jarmo Parkkonen.

Anneli Tuominen

vicehäradshövding, ekonom
direktör, ordförande för ledningsgruppen

Jukka Vesala

ekonomie doktor
biträdande direktör, Risktillsyn

Marja Nykänen

vicehäradshövding
avdelningschef, Institutstillsyn

Erja Rautanen

juris kandidat
avdelningschef, Marknadsuppförande

Erkki Kontkanen

juris doktor
ledande rådgivare, enhetschef, Ledningssekretariatet
(fr.o.m. 15.12 stf. avdelningschef för Marknadstillsyn vid sidan av sin egen tjänst)

Hely Salomaa

politices doktor
ledande rådgivare

Jarmo Parkkonen

juris kandidat, ekonomie magister
avdelningschef, Marknadstillsyn (sjukskriven fr.o.m. 15.12)

[📄](#) Ledningsgruppens CV finns på **Finansinspektionen.fi**
> Om FI > Organisation > CV för ledningsgruppen

Vidare behandlas förväntade förändringar i tillsynsarbetet och deras inverknings på tillsynsavgifterna.

Under 2011 arrangerades samrådet i april. På samrådet förde representanterna fram vikten av att få information om regeländringar och tillräckligt med tid för att förbereda sig på dem samt beaktandet av konkurrensneutralitet och undvikandet av överreglering inom såväl EU:s tillsynsmyndigheters som Finansinspektionens egen reglering.

Direktör och ledningsgrupp

Direktören ska leda verksamheten och fatta beslut i ärenden som inte hör till direktionen. Direktör under verksamhetsåret var **Anneli Tuominen** som utnämndes för en femårsperiod av bankfullmäktige 2009. Bankfullmäktige utnämnde avdelningschef **Jukka Vesala** till biträdande direktör och direktörens ställföreträdare 2009.

Direktören bistås av en rådgivande ledningsgrupp som består av avdelningscheferna **Marja Nykänen**, **Jarmo Parkkonen**, **Erja Rautanen** och Jukka Vesala och andra tjänstemän som förordnats av direktören. Dessa var ledande rådgivare, enhetschef **Erkki Kontkanen** och ledande rådgivare **Hely Salomaa**. Sekreterare för ledningsgruppen var ledande jurist Pirjo Kyyrönen.

Direktionen har utnämnt avdelningscheferna för mandatperioder på fem år (Jarmo Parkkonen, Erja Rautanen och Jukka Vesala 2009 och Marja Nykänen 2010) och direktörens rådgivare, enhetschef Erkki Kontkanen (2010) liksom för ett femårsmandat.

Ledningsgruppen sammanträdde 63 gånger under året.

Lönen och arvoden till direktören uppgick till 207 513,00 euro. Lönerna och arvoden till ledningsgruppens övriga medlemmar uppgick till 738 591,77 euro.

Avdelningar och enheter

Finansinspektionen har fyra avdelningar

- Institutstillsyn
- Risktillsyn
- Marknadstillsyn
- Marknadsuppförande

Avdelningarna är uppdelade i byråer. Ett detaljerat organisationschema finns på sidan 16. Utöver avdelningarna sorterade tre enheter direkt under direktören

- Förvaltning
- Ledningssekretariatet
- Kommunikation

Institutstillsynen är institutsansvarig. Detta omfattar bland annat

- behandling av verksamhetstillstånd
- bildande av en helhetsbild av affärsverksamheten, kapitaltäckningen och riskerna
- bedömning av tillförlitligheten hos förvaltningen, korrektheten hos bokslut och solvensberäkningar och lagenligheten i verksamheten
- samordning av åtgärder som berör tillsynsobjektet
- kollegialt samarbete med nordiska tillsynsmyndigheter

Institutstillsynens tillsynsobjekt är aktörerna inom försäkrings- och finanssektorn med undantag av värdepappersföretag och fondbolag som inte hör till några grupperingar. Avdelningen för marknadsuppförande behandlar aktörernas tillstånd och ansökningar om registrering och svarar för tillsynen av dem.

Risktillsynen har som mål att upptäcka och förebygga risker som kan hota tillsynsobjektens kapitaltäckning och likviditet. Tillsynen inriktas på att

- tillsynsobjektens risktagande inte överstiger riskhanteringsförmågan
- riskhanteringen och internkontrollen är adekvat
- kapital- och likviditetshanteringen är god

Tillsynen verkställs genom inspektioner och analyser av den regelbundna rapporteringen. Avdelningen svarar vidare för

- analyser och undersökningar av tillsynsobjektens och omvärldens finansiella ställning och risker

- utvecklingen av Finansinspektionens datasystem och samordningen av inspektionsverksamheten
- utvecklingen av rutinerna hos tillsynsmyndigheternas samarbete inom EU samt samordningen av EBA-, EIOPA- och ESRB-arbetet

Avdelningarna Institutstillsyn och Risktillsyn utgör en samlad stabilitetstillsyn som också svarar för en effektiv krishantering. Syftet med detta är att minimera konsekvenserna av störningar och kriser för kunderna och det finansiella systemets funktionsförmåga och de samhällsekonomiska kostnaderna.

Marknadstillsyn ska främja förtroendet för investerarinformationen och värdepappersmarknadens funktionssätt. Förtroendet byggs upp av

- högklassig, tydlig och uppdaterad investerarinformation
- en störningsfri infrastruktur på värdepappersmarknaden
- god marknadspraxis

Avdelningen övervakar investerarinformation i samband med

- emittenternas informationsgivning
- värdepapperserbjudanden
- IFRS-redovisning
- olika investeringsprodukter

Vidare övervakar avdelningen såväl värdepappersbörsens som värdepapperscentralens verksamhet och handelspraxisen på värdepappersmarknaden. Som medlem i Centralhandelskammarens revisionsnämnd deltar tillsynsmyndigheten i revisorstillsynen och utvecklingen av arbetet på detta område. Avdelningen svarar för samordnandet av ESMA-arbetet.

Marknadsuppförande övervakar tjänsteleverantörernas uppförande i kundrelationer och tillsynsobjektens interna processer i samband med dem och organisation av verksamheten. Föremål för övervakning och inspektion är bland annat

- marknadsföringen av tjänster och produkter
- informationen till kunderna
- uppförandet mot kunderna och
- tjänsteleverantörernas interna styrning

Avdelningen för marknadsuppförande behandlar tillstånd och ansökningar om registrering som gäller fondbolag, värdepappersföretag och försäkringsförmedlare. I de fondbolag och värdepappersföretag som inte hör till några grupperingar övervakar avdelningen deras finansiella ställning och arbetslöshetskassornas förvaltning och marknadsuppförande. Avdelningen behandlar vidare anmälningar om gränsöverskridande verksamhet.

Till uppgifterna hör också kundupplysning riktad till allmänheten särskilt om riskerna med produkterna. Inom kundskydd och kundupplysning samarbetar tillsynsmyndigheten med Konsumentverket och Försäkrings- och finansrådgivningen FINE.

Varje avdelning svarar för regelutvecklingen inom sitt eget ansvarsområde.

Personal

Finansinspektionen är en expertorganisation. Av de anställda tjänstgör 75 procent i expertbefattningar, 14 procent i stödbefattningar och 11 procent i chefsbefattningar. En personalstyrka på 217 anställda hade godkänts, men vid slutet av året uppgick den närvarande personalen till 208. Personalomsättningen var 11 procent (9 procent under 2010).

Med Finansinspektionens administrativa anknytning till Finlands Bank avses bland annat att Finansinspektionens personal är en del av Finlands Banks personal och omfattas av samma tjänstekollektivavtal samt att Finansinspektionen iakttar samma personalpolicy som Finlands Bank.

Fördelningen på olika verksamhetsområden var vid slutet av året följande:

Risktillsyn	71
Instituttillsyn	40
Marknadstillsyn	37
Marknadsuppförande	31
Förvaltning	14
Ledningssekretariatet	8
Kommunikation	6
Ledning	1

Könsfördelning enligt uppdrag (%)

	Män	Kvinnor
Alla anställda på FI	39	61
Chefer	55	45
Experter	43	57
Stödpersonal	7	93

 Finansinspektionen publicerar årligen ett personalbokslut. Det senaste personalbokslutet finns på finska på Finanssivalvonta.fi > [Tietoa Finanssivalvonnasta](#) > [Avoimet työpaikat](#)

Vartannat år genomförs en undersökning om arbetsklimatet som följer bland annat hur organisationens interna funktion och arbetsklimatet har utvecklats. Enligt den mätning som utfördes på hösten var indexet för nöjda medarbetare (3,36 på skalan 1–5) något bättre än i mätningen 2009 (3,23) och låg på samma nivå som för övriga finländska expertorganisationer som ingår i forskningsföretagets databas (3,40). För första gången mättes även ett ledarskapsindex (3,49). Det låg på samma nivå som för jämförelsematerialet (3,52).

Helsingfors tingsrätt ansåg i sitt beslut i en civil talan i december att Finansinspektionen har försatt käranden i olika ställning än de övriga arbetstagarna på det sätt som avses i 7 § 1 mom. 1 punkten i jämställdhetslagen då Finansinspektionen på grund av transsexualitet fortsatte sökningen av en expert den 28 maj 2009. Tingsrätten ålade Finansinspektionen att betala 15 000 euro inklusive dröjsmålsränta och rättegångskostnaderna i gottgörelse enligt jämställdhetslagen. Tingsrätten avslög talan till övriga delar. Ingendera parten anmälde missnöje med beslutet och sålunda har beslutet vunnit laga kraft.

Regler för värdepappershandel och bindningar

Anvisningarna för värdepappershandel begränsar de anställdas handel med värdepapper i syfte att förebygga missbruk av insiderinformation. Genom att anmäla bindningar försäkras man sig om oberoende. De anställda får inte ha bindningar som kan leda till misstankar om deras förmåga att sköta sin tjänst på ett oberoende och ändamålsenligt sätt. Även direktionsmedlemmarna och suppleanterna är med stöd av lagen skyldiga att anmäla sina värdepappersinnehav och bindningar. Läs mer:

 [Finansinspektionen.fi > Om FI > Organisation > Regler om värdepappershandel och bindningar](#)

Samarbete mellan Finansinspektionen och Finlands Bank

Administrativt är Finansinspektionen knuten till Finlands Bank men fattar sina beslut självständigt. Placeringen av tillsynsmyndigheten i samband med centralbanken har gett tydliga synergifördelar. Såväl Finansinspektionen som

Finlands Bank har en viktig roll i övervakningen av stabiliteten på finansmarknaden och bägge organisationerna drar nytta av det intensiva samarbetet. Finansinspektionen har möjlighet att utnyttja Finlands Banks heltäckande rapportering av makroekonomisk information och information om finansmarknaden och analysverksamhet för att inrikta tillsynen medan Finlands Bank i sin tur kan utnyttja Finansinspektionens på tillsynsuppgifter baserade analyser i sitt eget arbete. Det är möjligt att undvika överlappningar i analysverksamheten och rapporteringen och de anställdas olika kompetensprofiler kompletterar varandra.

Samarbetet intensifierades under året. Finlands Banks experter har till exempel deltagit i Finansinspektionens analysgrupp för banksektorn vars uppgift är tätare bedömning av situationen inom banksektorn till följd av skuldskrisen. Utöver inom analys av riskerna i omgivningen och finanssektorn och av stresstesten är samarbetet intensivt även i tillsynen av värdepappersmarknadens infrastruktur och betalsystem. Inom detta område gjordes bland annat gemensamma platsbesök. Det nära samarbetet fortsatte även inom utvecklingen av rapporteringssystemen. De gemensamma analyserna av utvecklingen av den internationella regleringen fortsatte som tidigare. Likaså deltog Finansinspektionen och Finlands Bank tillsammans i det europeiska tillsynssystemets verksamhet, särskilt i systemriskrådets och Europeiska banktillsynsmyndighetens arbete.

Tack vare den administrativa anknytningen kan Finansinspektionen utnyttja många av centralbankens administrativa tjänster (ekonomiförvaltningstjänster, säkerhet och datateknik). Finansinspektionen betalar för dessa tjänster enligt internpriserna.

Organisation av den makroekonomiska tillsynen

I fortsättningen är det nödvändigt för varje EU-land att skapa tydliga förfaranden för användning av så kallade redskap för makroekonomisk stabilitet. Ett sådant redskap är till exempel bankernas kontracykliska kapitaltäckningsbuffert som kan tas i bruk nationellt i syfte att begränsa riskerna inom hela banksektorn. Beaktandet av riskerna inom hela finanssystemet (den så kallade makroekonomiska aspekten) är ingen ny tanke utan har haft en central roll i Finlands Banks och Finansinspektionens verksamhet redan tidigare. Ett exempel på det är Finansinspektionens åtgärder för att begränsa riskerna i samband med bostadslångivningen. Tillsynen av den makroekonomiska stabiliteten är dock föremål för stark utveckling. I fortsättningen innebär det ett ännu intensivare samarbete mellan Finlands Bank och Finansinspektionen inom analys av fenomen som hotar stabiliteten och av nödvändiga redskap. Enligt Finlands regeringsprogram ska Finansinspektionen säkerställas befogenheter för användning av instrument för makrotillsyn.

Finansministeriet tillsatte i början av 2012 en arbetsgrupp som har i uppgift att göra en framställning för skapande av ett effektivt nationellt system för makroekonomisk tillsyn under året.

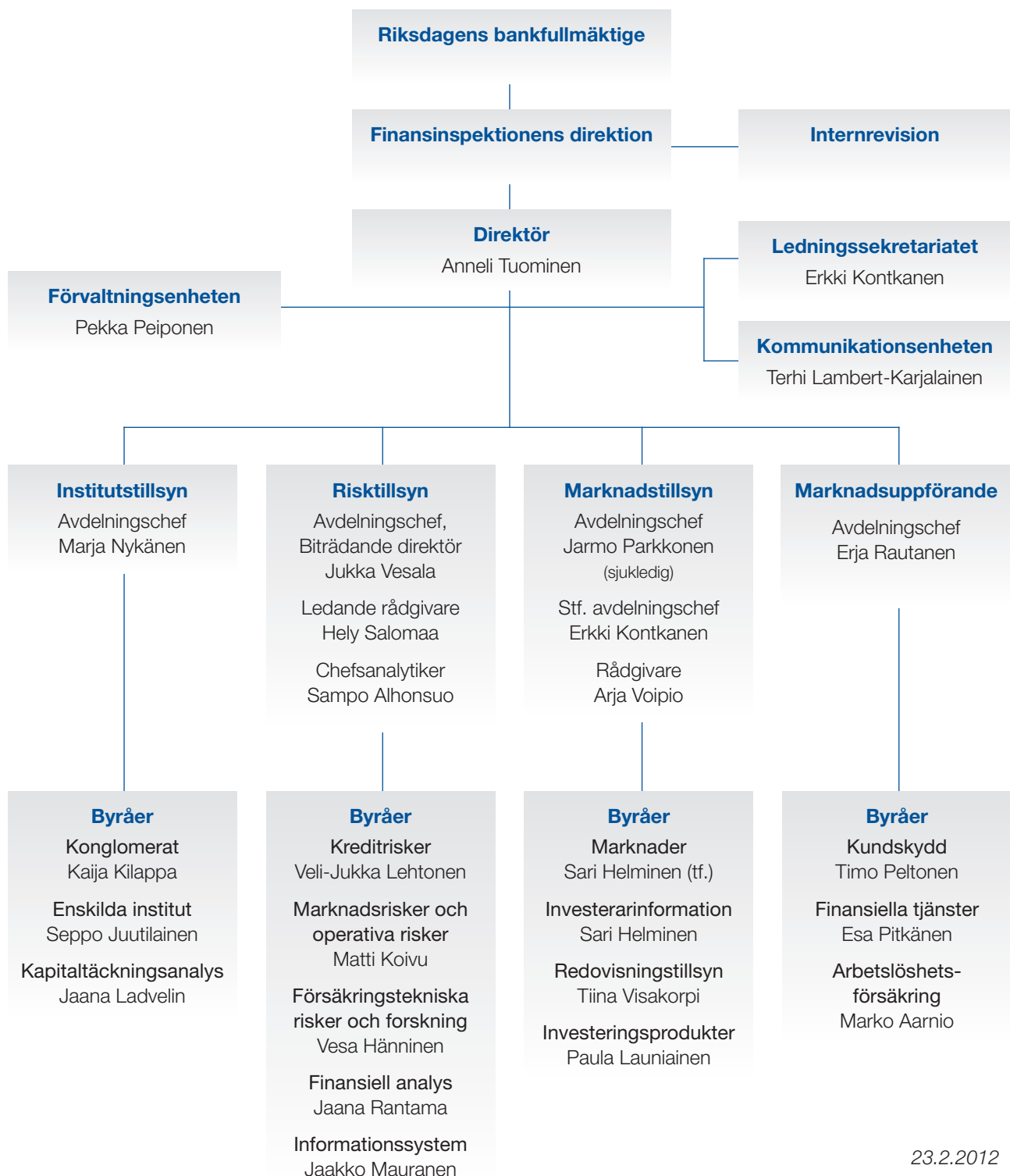
Finansiering och kostnader

Tillsynsmyndighetens verksamhet finansieras i huvudsak (95 procent) genom tillsyns- och åtgärdsavgifter från de finansiella företagen och andra avgiftsskyldiga. Finlands Bank svarar för 5 procent av finansieringen.

Storleken på den skatteliknande tillsynsavgiften är föreskriven i lagen och bestäms utifrån verksamhetens omfattning, som mäts bland annat på basis av balansomslutningen i det avgiftsskyldiga företaget. Alla värdepappers-emittenter betalar en fast lagstadgad avgift.

Om verksamheten ger överskott, beaktas överskottet vid fastställandet av tillsynsavgifterna för följande år.

Verksamhetskostnaderna uppgick 2011 till 26,1 miljoner euro (25,3 miljoner euro 2010). Merparten bestod av personalkostnader (18,5 miljoner euro). Övriga större kostnader hänförde sig till tjänster från Finlands Bank (2,7 miljoner euro) och fastighetskostnader (2,4 miljoner euro).

23.2.2012

Ledningsgruppen består av direktör Anneli Tuominen, biträdande direktör Jukka Vesala, avdelningscheferna Marja Nykänen, Jarmo Parkkonen och Erja Rautanen och ledande rådgivarna Erkki Kontkanen och Hely Salomaa.

Omvärldsriskerna ökade

Den finländska finanssektorns internationella omvärld präglades av stor instabilitet under året som berodde på staternas skuldcris och likviditets- och kapitaliseringsproblem inom banksektorn i Europa. Den avtagande ekonomiska tillväxten bidrog till att öka instabiliteten i slutet av året.

Staternas skuldcris orsakade instabilitet på marknaden

I många europeiska stater tillspetsades problemen med den offentliga skulden. Staterna vidtog åtgärder i syfte att återställa den offentliga skulden till en hållbar nivå och förbättra hela ekonomins verksamhetsbetingelser, men de lyckades trots det inte övertyga marknadsaktörerna och nervositeten på marknaden fortsatte.

Räntedifferenserna blev större och samtidigt ökade instabiliteten inom många marknadssektorer. I månadsskiftet juli–augusti förvärrades situationen tydligt då information om det ekonomiska läget i såväl USA som Europa snabbt försvagades. I samband med detta sänkte kreditvärderingsföretagen kreditbetyget för amerikanska förbundsstaten och många länder i Europa. Därefter ökade räntedifferenserna för många länder i euroområdet i relation till Tyskland och priset på kreditrisken började öka. Även problemen i Grekland tillspetsades.

Banksektorn i Europa har stora exponeringar mot krisländerna

Innehaven av statsobligationer är ofta koncentrerade till banksektorn i samma land. Bankerna i Grekland har till exempel stora mängder av Greklands statsobligationer. Stora investeringar har även gjorts över gränserna i olika länders statsobligationer. När misstankarna mot en stats kreditvärdighet och förmåga att uppfylla sina förpliktelser börjar växa försämras även bankernas möjlighet att skaffa finansiering direkt från marknaden. Tillgången till finansiering från marknaden har varit och är fortfarande den största enskilda risken för bankerna.

Situationen tillspetsades under året och utgjorde ett avsevärt hot mot bankernas likviditet. Marknadsaktörerna litade inte på att bankerna har tillräckligt stort kapital i det fall att bankerna blir tvungna att bokföra stora förluster. Detta försvagade särskilt tillgången till långfristig finansiering. Den knappa tillgången till refinansiering och otillräckligt kapital utgjorde ett hot mot stabiliteten och utlåningskapaciteten hos banksektorn i Europa.

Tillsynsmyndigheterna tacklade problemen

De nya europeiska tillsynsmyndigheterna agerade tillsammans med de nationella tillsynsmyndigheterna i det osäkra marknadsläget i syfte att öka förtroendet. Såväl Europeiska bankmyndigheten EBA som Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten EIOPA koordinerade ett stresstest som de nationella tillsynsmyndigheterna utförde på de stora europeiska bankerna och försäkringsbolagen. Syftet med stresstesten var att göra en heltäckande bedömning av bankernas och försäkringsbolagens riskhanteringsförmåga och att ta fram information för marknaden. För bankernas del var syftet med stresstestet att åstadkomma ett gemensamt underlag för nödvändiga kapitaltillskott.

Resultatet av stresstestet som EBA koordinerade offentliggjordes skilt för varje bank i juli. Det visade sig att åtta av de 90 banker som testades underskred den avtalade kapitaltäckningsgränsen om 5 procent. Stresstestet utgick inte från att en EU-medlemsstat ska bli insolvent, men stresstestscenariot omfattade en uppgång av räntorna på statslån och en nedskrivningsrisk för placeringar i statsobligationer till följd av en sänkning av staternas kreditbetyg.

Offentliggörandet av detaljerad information om resultatet av EBAs stresstest och bankernas kreditrisker gav marknaden stora mängder ny information om bankernas risker i samband med statslån. På grund av att marknadsläget försvagades markant gjorde de nationella tillsynsmyndigheterna och EBA nya analyser på hösten om de europeiska bankernas kapitalbehov särskilt i anslutning till statsobligationsrisker. Utifrån uppgifterna i slutet av september har 31 europeiska banker ett sammanlagt kapitaliseringsbehov om ungefär 115 miljarder euro när gränsen fastställs vid den så kallade kärnkaptaltäckningsgraden på 9 procent (Core Tier 1).

Minimivån för kapitaltäckningsgraden ska uppnås före den 30 juni 2012. Den primära åtgärden är att öka de egna tillgångarna genom att till exempel inte ge utdelning, att emittera nytt kapital eller genom att omvandla existerande kapitalinstrument till instrument av bättre kvalitet.

Europeiska centralbanken stöttade penningmarknaden

ECB aktiverade i augusti på nytt köpprogrammet för privata och offentliga värdepapper vars syfte var att bidra till en störningsfri funktion på marknaden. När inflationstrycket minskade och den ekonomiska tillväxten i euroområdet avtog sänkte ECB sin styrränta två gånger under hösten.

Europeiska centralbanken ECB har under finanskrisen och staternas skuldcris i flera års tid tryggt verksamheten på penningmarknaden i Europa, så även detta år. Ge-

nom en rekordstor transaktion i slutet av året erbjöd ECB bankerna obegränsad finansiering för tre år mot säkerheter. Samtidigt sänkte ECB bankernas kassakrav och bredade urvalet godtagbara tillgångar. Åtgärderna hjälpte upp avsevärt likviditeten inom banksektorn.

Räntorna och aktiekurserna sjönk

I euroområdet och hela EU utvecklades staternas långa räntor i mycket olika riktningar under året. Detta avspeglade de olika stora riskerna som staterna är föremål för. Tyska statsobligationer anses vara det säkraste placeringsobjektet och detta har bidragit till att sänka Tysklands långa räntor. Statsräntorna för många länder i euroområdet har stigit eftersom marknaden har bedömt att de befinner sig i en svår skuldsättningssituation.

De korta räntorna i euroområdet steg först och vände sedan nedåt från och med hösten. De sjunkande räntorna vittnar om att det finns en hög likviditet på marknaden och att marknaden förväntade sig att ECB ska fortsätta att sänka styrräntan.

Aktiekurserna började sjunka i såväl Finland som hela Europa på våren och nedgången var brantast kring månads-skiftet juli–augusti. Samtidigt ökade volatiliteten på aktiemarknaden, dvs. svängningarna i aktiepriserna, till samma nivå som den befann sig på hösten 2008 och i maj 2010. Kursutvecklingen jämnade ut sig senare under hösten och kurserna började stiga mot årsskiftet.

Den ekonomiska tillväxten i Finland avtog i slutet av året

Den ekonomiska utvecklingen i Finland var tudelad. I början av året var den ekonomiska tillväxttakten till och med exceptionellt snabb vilket till stor del berodde på återhämtningen från den djupa recessionen 2009. Under det andra halvåret avtog den ekonomiska tillväxten markant när den internationella ekonomin och särskilt ekonomin i Europa drabbades av tilltagande problem.

En bidragande orsak till den ekonomiska utvecklingen har varit att den ekonomiska tillväxten i flera av Finlands viktigaste exportländer som till exempel Sverige, Tyskland och Ryssland har varit snabbare än tillväxten i EU och euroområdet som helhet. Den senaste informationen om Finlands export tyder dock på avmattning. En fortsatt nedgång av arbetslösheten hör till de positiva observationerna under året. Enligt Statistikcentralen var antalet arbetslösa arbetssökande 192 000 i december, dvs. något färre än året innan, och arbetslöshetsgraden var 7,4 procent (7,9 procent i december 2010).

Ökningstakten i konsumentpriserna var 2,9 procent i slutet av året och i genomsnitt 3,4 procent under hela året. Räntorna på nya krediter (exkl. konsumtionskrediter)

är lägre än inflationstakten och samma gäller för inlåningsräntorna. Detta betyder att realräntorna var negativa under 2011.

Hushållen och företagen blev mindre positiva, bostadspriserna svängde

Skuldkrisen i Europa gjorde de finländska företagens konjunkturutsikter ännu dystrare. Även hushållens syn på Finlands ekonomi och särskilt utvecklingen av den egna ekonomin blev avsevärt dystrare under året. Hushållens svagare stämningar om den egna ekonomin gör att den privata konsumtionen minskar vilket betyder att den privata efterfrågan inte kan erbjuda draghjälp för Finlands ekonomi. Enligt barometerenkäter kommer efterfrågan på lån att vara svag under den närmaste framtiden.

Under året var hushållens skuldsättningsgrad, dvs. skulderna i förhållande till tillgängliga intäkter, omkring 108 procent när hushållens andel av bostadsaktiebolagens skulder inte räknas med. Skulderna har fördelats ojämnt mellan hushållen eftersom till exempel endast ungefär en tredjedel av hushållen har bolån. Den något bättre arbetslöshetsituationen och låga räntenivån hade på en allmän nivå en positiv inverkan på hushållens ekonomiska situation och skötseln av skulder.

Bostadspriserna i hela landet vände nedåt i månadsstatistiken. I huvudstadsregionen jämnade prisutvecklingen ut sig mot slutet av året. Antalet bostadsköp minskade också. Uppgifterna om bostadsmarknaden tyder på att den har snabbt blivit lugnare och jämnare jämfört till exempel med utvecklingen 2009 och 2010 då bostadspriserna snabbt steg. Samtidigt berättar de i sin tur att det andra halvåret har varit svårare för finanssektorn än det första halvåret.

Förändringar i tillsynsfältet

Under året beviljades två sökanden tillstånd att bedriva inlåningsbanksverksamhet och två tillstånd att bedriva hypoteksbanksverksamhet. Även försäkringssektorn fick två nya aktörer. Fusionerna mellan spar- och andelsbanker fortsatte.

Bland leverantörer av investeringstjänster skedde förändringar. Fem nya värdepappersföretag inledde sin verksamhet, tre företag ändrade sin koncession och fyra företag ansökte själv om indragning av deras koncession. Bland de nya värdepappersföretagen finns ett stort antal mycket små företag som har lagt ut en betydande andel av sin förvaltning och produktion varvid företaget bedriver endast tillståndspliktig verksamhet.

Antalet nya betalningsinstitut som inledde verksamhet var fyra. Inga nya fondbolag inledde verksamhet. Antalet nya försäkringsförmedlare som registrerades var 16 och 19 upphörde med verksamheten. Sammanlagt registrerades 606 nya försäkringsombud och 621 ombud avlägsnades från registret på grund av att deras verksamhet upphört.

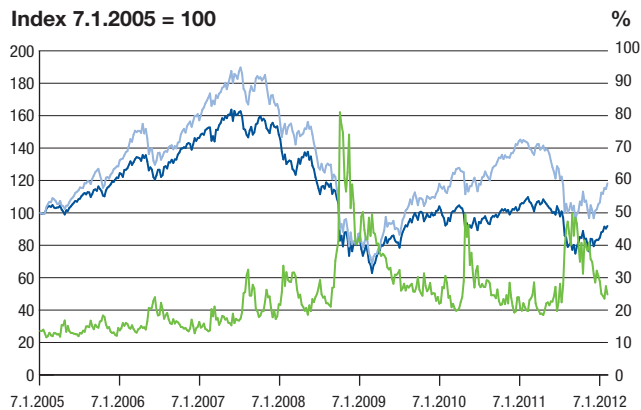
Sofia Bank Abp:s likvidation, som inleddes i mars 2010, fortsätter. Nästan alla insättare har återfått sina tillgångar till fullt belopp. Banken och Insättningsgaran-

tifonden ersatte insättningarna upp till 340 000 euro. Endast de insättare vars insättningar överskred det redan ersatta beloppet och penningmarknadsinvestera- re som inte omfattas av insättningsgarantin har ännu innestående fordringar. Insättningsgarantifonden kräver dessutom in av Sofia Bank 3,8 miljoner euro, det vill säga det belopp som den återbetalat till insättarna.

En likvidator övervakar realiseringen av bankens förmögenhet. Den återstående förmögenheten är icke-likvid och det kan ta tid innan likvidationen är slutförd. Banken är också delaktig i rättegångar som bör avslutas innan likvidationen kan avslutas.

Under året avvecklades en pensionsstiftelse för lagstadgad arbetspensionsförsäkring och försäkringsverksamheten överläts till ett arbetspensionsförsäkringsbolag. Liikennepalvelualojen Eläkekassa Viabeks extra kassamöte beslöt den 15 december att pensionskassan ska träda i likvidation enligt lagen om försäkringskassor. Orsaken till detta var att pensionskassans ekonomiska situation försämrades avsevärt under hösten. En likvidator utsågs för pensionskassan med kassamötets beslut. Finansinspektionen utsåg i december ett ombud som ska övervaka likvidationen.

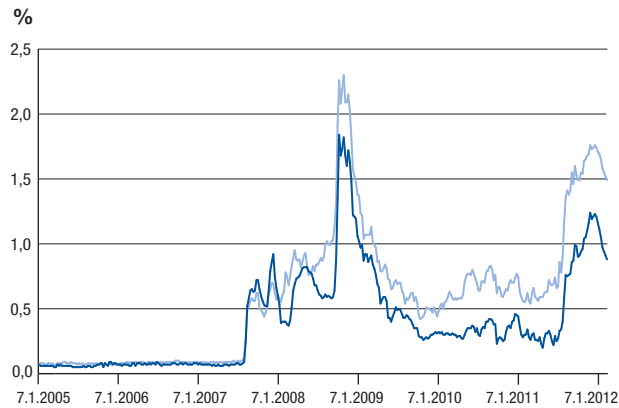
Aktiekurserna i Finland och euroområdet och aktiekursvolatiliteten

- Finland (OMX Hex Cap, vänster skala)
- Euroområdet (Eurostoxx 50, vänster skala)
- Aktievolatiliteten i euroområdet (höger skala)

Veckovisa observationer, senaste observation 17.2.2012.
Källa: Bloomberg.

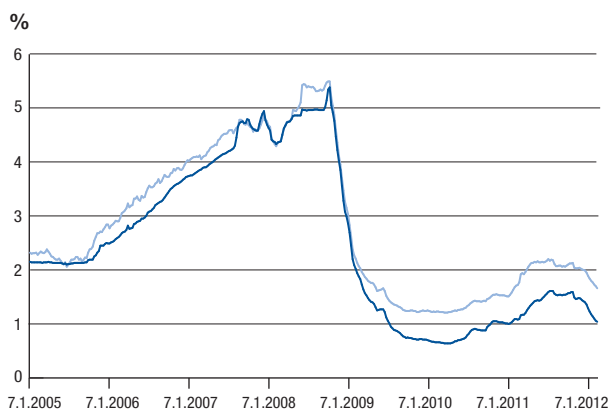
Räntedifferensen mellan bankernas upplåning med eller utan säkerhet i euroområdet

- 12 månader
- 3 månader

Veckovisa observationer, senaste observation 17.2.2012.
Källa: Bloomberg.

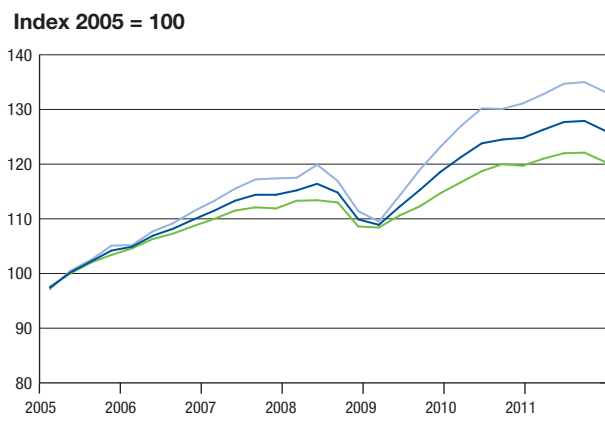
3 och 12 månaders Euribor

- 12 mån. Euribor
- 3 mån. Euribor

Veckovisa observationer, senaste observation 17.2.2012.
Källa: Bloomberg.

Utveckling av bostadspriser

- Huvudstadsregionen
- Hela landet
- Övriga Finland

Källa: Statistikcentralen.

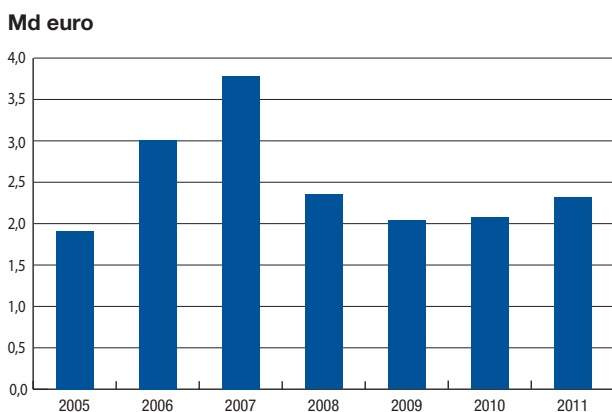
Banksektorns likviditet och kapitaltäckning var fortsatt bra – resultatet blev något bättre

De finländska bankerna hade en god likviditetsställning under hela året. De finländska finansinstitutens inlåning från euroområdet ökade med 6,9 procent medan motsvarande utlåning till privatsektorn inom euroområdet ökade med 8,6 procent. Det svagare ekonomiska läget i euroområdet under det senare halvåret påverkade dock priset på och tillgången till finansiering på marknadsvillkor även för de finländska bankerna. Tillgången till kortfristig upplåning med bankcertifikat var dock god och priset var förmånligt. Däremot blev upplåningen med obligationer betydligt svårare och priset på finansieringen steg på den internationella marknaden. Bankerna fick dock motta så kallad skyddshamnsefterfrågan när placerarna bedömde de finländska bankerna vara i genomsnitt tryggare placeringsobjekt än de europeiska bankerna. Detta bidrog till att förbättra de finländska bankernas likviditetsläge.

Nettonedskrivningarna av bankernas krediter under de tre första kvartalen minskade men vände åter uppåt i slutet av året till följd av den svagare ekonomiska utvecklingen. Nedskrivningarna förblev dock som helhet betraktat betydligt mindre än under de två föregående åren. Merparten av nedskrivningarna gjordes i likhet med tidigare år på företagslån. Även oreglerade fordringar visade en liten uppgång under året vilket avspeglar en ökning i bankernas kreditrisker till följd av den negativa konjunktursvängningen.

Banksektorns rörelseresultat ökade med 12 procent jämfört med året innan och uppgick till 2,3 miljarder euro.

Banksektorns rörelseresultat

Källa: Finansinspektionen.

Resultatet stannade dock fortfarande en knapp tredjedel under toppresultatet från tiden före krisen. Intäkterna ökade under året med totalt 2 procent, utgifterna ökade med 4 procent medan nedskrivningsförlusterna för utlåningen sjönk med 49 procent. De viktigaste enskilda faktorerna bakom det bättre resultatet för sektorn var det högre räntenettet och de mindre nedskrivningarna för utlåningen.

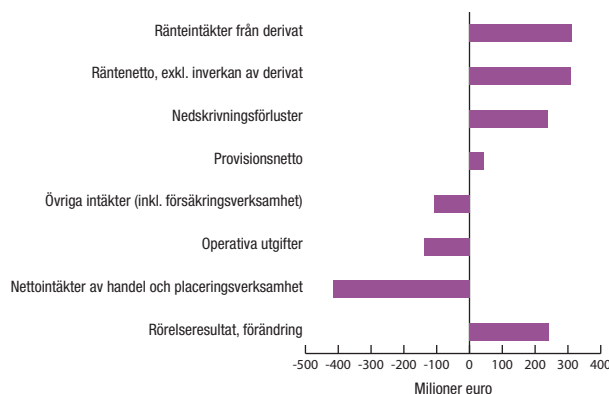
Ökningen av räntenettet jämfört med året innan stöddes av uppgången av de korta räntorna som är ägnad att göra räntemarginalerna bredare. Bankernas utlåningsvolym ökade måttligt under året och stödde sålunda utvecklingen av räntenettet. De korta räntorna vände dock nedåt igen i slutet av året vilket sannolikt kommer att minska på bankernas räntemarginaler under den närmaste framtiden.

Banksektorn hade fortfarande en stark kapitaltäckning under året även om kapitaltäckningsgraden sjönk något till följd av återinlösen av debenturlån och nedgången i värdet på värdepappersplaceringarna och till följd av det en negativ utveckling av fonderna för verkligt värde. I slutet av året bidrog influerna vinstmedel och en mer omfattande användning av internmetoder (IRBA) i beräkningen av kapitalkravet för kreditrisker till en högre kapitaltäckningsgrad.

Kapitaltäckningsgraden var vid slutet av året 14,2 procent, mot 14,4 procent ett år tidigare. Primärkapitalrelationen (Tier 1) uppgick till 13,6 procent och låg på samma nivå som i slutet av 2010 (13,6 %). Primärkapitalrelationen utan kapital lån, dvs. det så kallade kärnkapitalet (Core Tier 1) låg kvar på en så gott som oförändrad nivå och var 13,1 procent (13,2 procent).

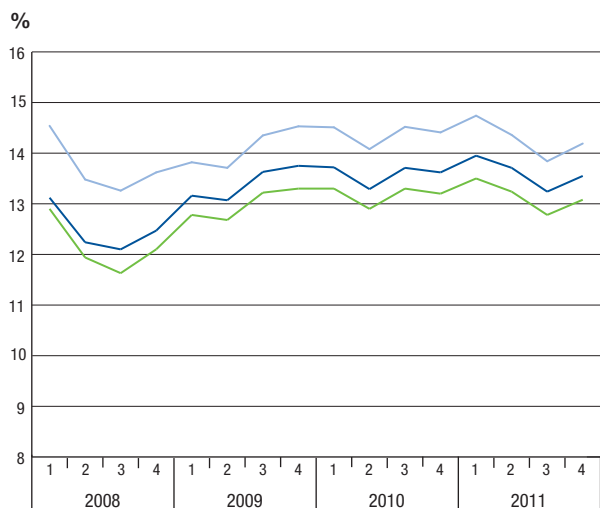
Kapitalbufferten för egna tillgångar som överskrider de lagstadgade minimikraven för banksektorn uppgick vid slutet av året till 9,1 miljarder euro (9,6 miljarder euro vid slutet av 2010). Banksektorn visade en vinst vilket hade

Inverkan av förändringar i de enskilda resultatposterna på förändringen av banksektorns rörelseresultat 2010–2011

Källa: Finansinspektionen.

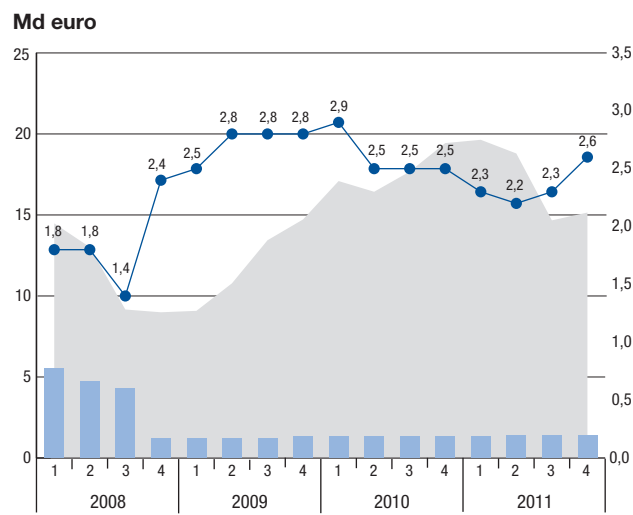
Banksektorns kapitaltäckning kvartalsvis

■ Kapitaltäckningsgrad, %
 ■ Tier 1-relation, %
 ■ Core Tier 1-relation, %

Källa: Finansinspektionen.

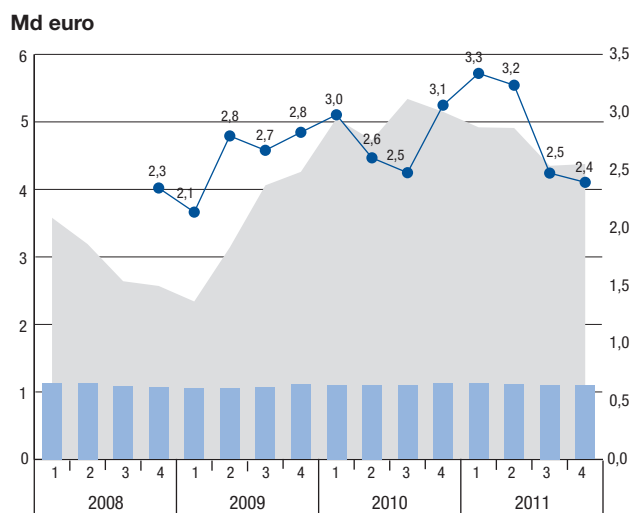
Solvensutvecklingen för arbetspensionsförsäkringsbolagen

■ Verksamhetskapital
 ■ Minimibeloppet av verksamhetskapitalet
 ■ Riskbaserad solvens (just.)

Källa: Finansinspektionen.

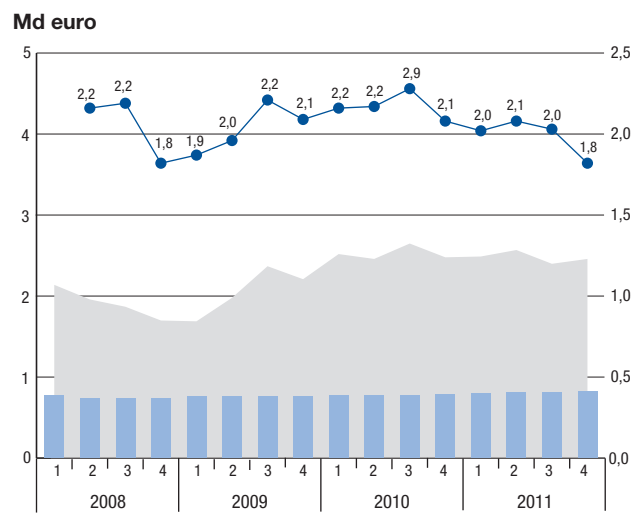
Solvensutvecklingen för livförsäkringssektorn

■ Verksamhetskapital
 ■ Minimibeloppet av verksamhetskapitalet
 ■ Riskbaserad solvens (just.)

Källa: Finansinspektionen.

Solvensutvecklingen för skadeförsäkringsbolagen

■ Verksamhetskapital
 ■ Minimibeloppet av verksamhetskapitalet
 ■ Riskbaserad solvens (just.)

Källa: Finansinspektionen.

en gynnsam inverkan på de egna tillgångarna. De egna tillgångarna ökade dock inte eftersom återbetalningen av debenturlån, ökningen av ägarandelar i banker som ingår i grupper och den negativa utvecklingen av fonderna för verkligt värde var större än vinstmedlen.

Osäkerheten på marknaden återspeglades i arbetspensionsförsäkringsanstaltens solvens

Året var mycket svårt och varierande för placeringsmarknaden och till följd av detta blev avkastningen av arbetspensionsbolagens placeringsverksamhet negativ i fjol (i genomsnitt -2,9 %). Avkastningen blev dock litet bättre i slutet av året när de viktigaste placeringsmarknaderna återhämtade sig.

Arbetspensionsanstaltens och pensionsstiftelsernas och -kassornas sammanlagda verksamhetskapital minskade avsevärt både till beloppet och i förhållande till ansvarsskulden. Riskpositionerna för placeringstillgångarna minskades. På grund av detta förblev verksamhetskapitalet i relation till riskerna inom placeringsverksamheten i genomsnitt dubbelt större än solvensgränsen, det vill säga på en bra nivå. Det förekom stora skillnader mellan bolagen såväl i avkastningen av placeringsverksamheten och i solvensnivån.

Livförsäkringsbolagens solvens relativt god

Den svaga placeringsavkastningen belastade livförsäkringssektorns lönsamhet och ledde till att sektorns totalresultat blev negativt. Det förekom dock stora skillnader i avkastningen mellan bolagen som berodde på variationer i placeringstillgångarnas risknivå. Riskerna minskades under året genom att dels minska andelen aktier, dels andelen statslån från problemländer i placeringsportföljerna. Livförsäkringsbolagens avkastning var i genomsnitt 0,65 procent under året, det vill säga betydligt bättre än för arbetspensionsförsäkringsbolagen. Orsaken till den positiva avkastningen var att hos livförsäkringsbolagen utgör obligationslånen en större andel av placeringarna än hos arbetspensionsförsäkringsbolagen.

Livförsäkringsbolagens verksamhetskapital minskade både till följd av nedskrivningar och förlustbringande resultat. Sektorns solvens låg dock kvar på en god nivå och verksamhetskapitalet var fyra gånger större än det i lag föreskrivna minimibeloppet. Den riskbaserade solvensen har samtidigt minskat avsevärt och uppgick till ungefär 2,4 vid slutet av året. Det mindre verksamhetskapitalet inom sektorn och den ökade marknadsmässiga ansvarsskulden ledde till ett svagare nyckeltal.

De låga marknadsräntorna och sämre avkastningsutsikterna ökar trycket på en komplettering av ansvarsskulden eftersom de genomsnittliga beräkningsräntorna är re-

lativt höga i förhållande till marknadsräntorna och de förväntade avkastningarna (på placeringarna).

Osäkerheten inom ekonomin har dessutom en negativ inverkan på efterfrågan av sparprodukter.

Skadeförsäkringsbolagen har fortfarande betryggande solvens

Skadeförsäkringssektorns solvens var vid slutet av året med olika indikatorer betraktad betryggande även om skadeförsäkringsbolagens totalresultat för året var negativt och deras riskbaserade solvens minskade. Verksamhetskapitalet i relation till dess minimibelopp var 3,7 då det året innan var 3,9. I jämförelse med liv- och arbetspensionssektorerna klarade skadeförsäkringsbolagen sig väl genom turbulensen på kapitalmarknaden vilket berodde på placeringarnas relativt låga risknivå. Avkastningen i verkligt värde på de flesta skadeförsäkringsbolagens placeringar blev positiv. Den genomsnittliga avkastningen på placeringarna inom sektorn uppgick under året till 1,4 procent.

Skadeförsäkringsbolagens försäkringstekniska resultat blev svagt på grund av förändringarna i beräkningsgrunderna som ökar ansvarsskulden i form av pensioner. Förändringarna hänförde sig till en uppdatering av dödlighetsmodellen och sänkning av diskonteringsräntan. Totalkostnadsprocenten sjönk jämfört med året innan och uppgick till 107 procent. Utan förändringarna i beräkningsgrunderna för ansvarsskulden skulle sektorns försäkringstekniska lönsamhet ha legat på en tillfredsställande nivå. Premieinkomsten uppgick till ungefär 3,3 miljarder euro, en ökning med 6 procent jämfört med året innan, före avdrag för återförsäkrarens andel. Ersättningsutgifterna som beaktar förändringen i ersättningsansvaret ökade med 11 procent och uppgick till cirka 2,8 miljarder euro. En betydande andel av den ökade ansvarsskulden till följd av förändringarna i beräkningsgrunderna finansierades genom upplösning av utjämningsbeloppet.

Mindre rörelsevinst för värdepappersföretagen

Värdepappersföretagens provisionsintäkter minskade jämfört med året innan. Provisionerna från förmögenhetsförvaltning utgjorde över hälften av alla intäkter från investeringstjänster. De uppvisade fortfarande en liten ökning medan de övriga intäktsposterna minskade. Rörelsevinsten inflöt jämt under året även om den var mindre än året innan. Det tredje kvartalet var det svagaste vilket berodde på börskursernas kraftiga nedgång. Det var svårt för de små värdepappersföretagen att göra resultat och antalet värdepappersföretag som uppvisade rörelseförlust ökade jämfört med året innan.

Fondbolagens rörelsevinst sjönk något

Fondbolagens rörelsevinst minskade jämfört med året innan. Verksamheten var dock i regel stabilt lönsam. Provisionsintäkterna inom branschen är beroende av utvecklingen på kapitalmarknaden. Den ökade osäkerheten i omvärlden återspeglades i en mindre verksamhetsvolym och nedgång av provisionsintäkterna under det andra halvåret. Fondbolagens fondkapital sjönk med omkring 6,5 miljarder euro under året och uppgick till 55,7 miljarder euro vid årets slut. Provisionsintäkterna för fondbolagens rörelseverksamhet sjönk på årsnivå.

Främja en riskbaserad tillsyn

Ett av Finansinspektionens syften enligt lag är att främja stabiliteten på marknaden och förtroendet för marknaden. I enlighet med strategin riktas tillsynen till de risker som bedöms vara mest väsentliga och de aktörer som är mest riskbenägna och funktioner som är mest riskfyllda.

Skuldkrisen i de europeiska staterna växte till ett hot mot hela det finansiella systemet vilket ledde till avsevärt ökade risker även i Finland. På grund av detta koncentrerade Finansinspektionen tillsynsarbetet till de riskområden inom vilka den fördjupade skuldkrisen ökade riskerna och till funktionen hos tillsynsobjektens egen riskhantering och den interna kontrollen. Särskilt investeringsverksamheten och riskhanteringen i samband med den var mycket svåra för tillsynsobjekten på grund av det svåra marknadsläget. Detsamma gällde för bankernas likviditetshandling. Inom banksektorn ökades tillsynen av marknads- och likviditetsriskerna och inom försäkrings- och pensionssektorn betonades tillsynen av marknadsriskerna i investeringsverksamheten och av de operativa riskerna.

Tillsynen gjordes effektivare genom att öka inspektionerna av tillsynsobjektens riskexponering och riskhantering samt platsbesöken. Vidare effektiviserades den fortgående analysen av tillsynsobjektens riskexponering och kapitaltäckning. Detta förverkligades genom att göra tillsynsobjektens rapportering till Finansinspektionens tättare och upprätthålla en fortgående dialog. Samarbetet med Finlands Bank intensifierades inom analysen av omvärldsrisker och informationsutbytet om risksituationen utökades. Riskhanteringsförmågan hos finanssektorn i Finland utreddes genom inhemska stresstest i det fall att finanssektorn drabbas av en djupare skuldkris och makroekonomisk recession. Detta gjordes i samarbete med tillsynsobjekten och Finlands Bank. De största tillsynsobjekten inom bank- och försäkringssektorn deltog också i stresstest på EU-nivå.

Enligt fortgående bedömning och stresstester förblev finanssektorn i Finland stabil trots att omvärlden blev svagare och dess riskhanteringsförmåga konstaterades vara tillräcklig. Vad gäller riskhantering och intern kontroll krävde Finansinspektionen flera korrigerande åtgärder av tillsynsobjekten. Generellt kan det konstateras att riskhanteringen och den interna kontrollen hade ordnats på ett behörigt sätt. Under året ökade bankernas likviditetsrisker och priset på refinansieringen ökade medan likviditetssituationen förblev stabil.

Det förekom fortfarande många kortvariga störningar i bankernas betalningsrörelse. De inträffade ofta i samband med övergången till det nya systemet för betalningsförmedling (SEPA). På grund av störningarna och den ökade risken för störningar krävde Finansinspektionen att bankerna ska göra ändringar i sina interna processer i syfte att

förbättra funktionssäkerheten för betalningsförmedlingen.

Ett viktigt prioriterat område inom Finansinspektionens verksamhet var även utvecklingen av analysverktygen och rapportsystemen. Målet var att analysen i ett så tidigt skede som möjligt ska visa ökade risker och möjliggöra effektiva korrigerande åtgärder. Analysmätarna för tillsynsobjektens risker och kapitaltäckning förnyades och togs i bruk på hösten. Den omfattande reformen av rapporteringen inom försäkringssektorn slutfördes också under året.

EU:s regleringsprojekt som är mycket viktiga för tillsynen av risker och kapitaltäckning framskred under året såväl inom finans- som försäkringssektorn. Reformerna gör den riskbaserade tillsynen effektivare och minimikraven på kapitaltäckning och likviditet strängare. Vidare förutsätter de betydande förändringar av såväl tillsynsobjekten som tillsynsmyndigheten. Finansinspektionen utredde aktivt på vilket sätt tillsynsobjekten förbereder sig på ändringarna i reglerna och ordnade flera informationsmöten. Betydande skillnader observerades i nivån på tillsynsobjektens förberedelser.

Nedan ges en närmare beskrivning av Finansinspektionens verksamhet under året inom analysen av tillsynsobjektens risker, riskhanteringen och tillsynen av den interna styrningen (inklusive den interna kontrollen) och av tillräcklig kapitaltäckning.

Analys av riskläget

Uppdateringar av läget varannan vecka

Till följd av det instabila marknadsläget bad Finansinspektionen tillsynsobjekten från och med början av hösten att lämna uppdateringar av läget med tättare tidsintervall varannan vecka i stället för den normala rapporteringen kvartalsvis. Utvecklingen av likviditeten hos banktillsynsobjekten var föremål för särskild uppföljning. Vid tillsynsmötena behandlades kontinuitetsplanerna för finansieringen, tillgången till refinansiering och likviditetsreservens tillräcklighet. Uppföljningen och tillsynsmötena med arbetspensions-, liv- och skadeförsäkringsbolagen fokuserade på intäkterna av placeringsverksamheten och utvecklingen av kapitaltäckningen.

Även de finländska bankernas likviditetsrisk ökade avsevärt till följd av de ökade kostnaderna för refinansiering. De finländska bankernas likviditet har dock förblivit god och den kortfristiga finansieringen har fungerat väl. Den långfristiga finansieringen har till största delen övergått till så kallade säkerställda obligationer (covered bonds).

Tillsynsobjekten inom försäkringssektorn reagerade på det förändrade marknadsläget genom att minska på sina investeringsrisker. Detta skedde särskilt genom en sänkning av aktievikten i investeringarna. Tillsynsobjekten försökte göra sig av med sina aktiepositioner genom att aktivt sälja aktier. Nedgången i vikten kan delvis för-

klaras även med en nedgång av marknadsvärdena. Tillsynsobjekten minskade på antalet inhemska aktier också på grund av likviditetsrisken i samband med dem och de sämre säkringsmöjligheterna.

Tillsynsobjekten flyttade i betydligt högre grad än tidigare sina ränteinvesteringar från problemländers statslån och lån inom banksektorn till investeringar på penningmarknaden som bedöms ha mindre risk. Senare utgjordes problemet av räntenivån på ränteinvesteringar med låg risk som i många fall är lägre än inflationen. Finansinspektionen kartlade under året försäkrings- och pensionsanstaltens exponering mot GIIPS²-statsrisker. Försäkringssektorns investeringar i GIIPS-ländernas statslån minskade mellan juni och oktober från 3,1 miljarder euro till 1,3 miljarder euro. Försäkringssektorns exponering mot GIIPS-ländernas risker minskade sålunda med cirka 60 procent. Som helhet betraktat är försäkringsanstaltens risker måttliga i GIIPS-länderna. Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten ESMA betonade i sitt ställningstagande i november samordnad tillämpning av IFRS-kraven på statslån i årsredovisningen för 2011. ESMA meddelade att den vid behov vidtar åtgärder för att säkra en behörig behandling av statens skuldinstrument i redovisningen. De finländska försäkringsanstaltens fordringar i GIIPS-länderna har värderats till verkligt värde i verksamhetskapitalet och avkastningsberäkningen. Över 99 procent av bankernas investeringar i GIIPS-ländernas statslån hade värderats till marknadsvärdet den 31 december.

Tröskelvärden utnyttjas vid inriktning av tillsynsåtgärder

I syfte att följa upp kapitaltäckningen i tillsynsobjektens riskexponering och likviditeten införde Finansinspektionen i slutet av året ett förnyat tröskelvärdesystem för tillsynen baserat på indikatorerna för de olika riskområdena. Det nya systemet effektiviserar den kontinuerliga tillsynen och förbättrar Finansinspektionens förmåga att proaktivt ingripa i tillsynsobjektens problem i ett tidigt skede, till exempel att kräva starkare kapitaltäckning. Grupperna av tillsynsobjekt analyseras som en helhet och de enskilda tillsynsobjekten minst kvartalsvis. Med hjälp av tröskelvärdena kan de sammanslutningar identifieras som kräver effektivare tillsyn eller särskilda tillsynsåtgärder. Tätare rapportering kan tillämpas på tillsynsobjekten om det är nödvändigt och problemområden kan granskas med större noggrannhet.

Vid uppdateringen av Finansinspektionens anvisning för krishantering togs effekterna av det förändrade marknadsläget i beaktande. Anvisningen omfattar förfaranden och krisåtgärder som i sista hand kan tas i användning under ledning av Finansinspektionen.

2 Förkortningen GIIPS bildas av de engelskspråkiga namnen på Grekland, Irland, Italien, Portugal och Spanien.

Arbetet med att utveckla rapportssystemen fortskred väl

Den omfattande totala översynen av rapporteringen av tillsynsuppgifter för sammanslutningar inom försäkringssektorn slutfördes på våren. Till följd av den överfördes största delen av försäkringsanstaltens rapportering till myndigheternas gemensamma elektroniska rapporteringssystem (Virati-konceptet). Tack vare översynen blev rapporteringsskyldigheten entydigare och rapporteringen i praktiken lättare. Rapporteringsprocessen blev också effektivare och informationssäkerheten bättre. Tillsynsmyndigheten har nu möjlighet att effektivare utnyttja informationen som rapporteras.

Inom finanssektorn inleddes i mars den nya rapporteringen av kapitaltäckning (COREP) enligt ändringarna i EU:s kapitaltäckningsdirektiv (CRD II och CRD III). Ändringarna omfattade de nya kraven på hybridinstrument och värdepapperisering för egna tillgångar och ändringarna i kapitaltäckningskraven för marknadsrisk och värdepapperisering.

Finansinspektionen skickade i slutet av året en föreskrift och ett utkast till anvisning om förnyande av hypoteksbankernas rapportering enligt vilken rapporteringen ska övergå till det elektroniska Virati-konceptet under 2012. Rapporteringen sker kvartalsvis och månadsrapporteringen upphör.

Finansinspektionen fick i början av året tillstånd att påföra en administrativ ordningsavgift för dröjsmål och fel i rapporteringen. Avgiften kan påföras, om den rapporteringsskyldiga försummar sin skyldighet att vid rätt tidpunkt tillställa Finansinspektionen uppgifter om den finansiella ställningen eller risker eller övriga tillsynshandlingar. En ordningsavgift kan påföras också, om anmälan i väsentlig mån innehåller felaktig information. Inga ordningsavgifter påfördes för dröjsmål eller fel i rapporteringen under året.

Finansinspektionen publicerade regelbundna bedömningar av tillsynsobjektens ställning

Finansinspektionen publicerade halvårsvis analysrapporterna Finansiell ställning och risker i företagen under tillsyn. Rapporterna behandlade bland annat finanssektorns riskhanteringsförmåga och beredskap för en utdragen skuld-kris, arbetspensionsförsäkringsbolagens förändrade riskprofil, försäkringsbolagens kapitalbuffertar, ändringar i pris-sättningen på kapital- och penningmarknaden och utvecklingen av problemkrediter. I april publicerades en rapport som baserar sig på siffrorna för 2010 och enligt den har finanssektorn i Finland en stark riskhanteringsförmåga. I september publicerades en rapport som baserar sig på siffrorna till och med slutet av juni och i den uppskattas kapitaltäckningen inom finanssektorn i Finland vara fortfarande relativt bra. I samband med publiceringen av rapporterna betonades att det är nödvändigt för bank- och

försäkringssektorn att förbereda sig på en långvarig skuld-kris med hjälp av riskhantering och tillräcklig lönsamhet och kapitaltäckningsgrad. Även de ökade riskerna i samband med bostadskrediter togs upp.

Två rapporter gavs ut om kapitaltäckningen inom bank- och försäkringssektorn vilka betraktade hur tillräckligt det egna kapitalet är inom olika riskområden inom banksektorn och det primära kapitalets andel av hela kapitalstrukturen. Inom försäkringssektorn granskades utvecklingen av tillsynsobjektens kapitaltäckning och investeringsverksamhet.

Fungerande riskhantering och intern styrning

De viktigaste principerna för intern styrning tillämpas

Finansinspektionen bedömer tillförlitligheten hos tillsynsobjektens ägare och personerna som svarar för verksamheten och deras lämplighet för uppgiften (s.k. fit & proper-bedömning), inspekterar tillsynsobjektens sätt att ordna sin verksamhet enligt bestämmelserna och ger rekommendationer om intern styrning utifrån inspektionerna.

Finansinspektionen krävde korrigerande åtgärder i företagen som inspekterades och gav rekommendationer som gällde särskilt

- styrelsearbetet,
- verkställande direktörens uppgifter,
- styrelsens skyldighet att följa upp och bedöma företagets risker,
- oberoende risktillsyn,
- ordnandet av compliance-funktionen, den interna revisionen och den övriga interna kontrollen utifrån de givna standarderna och reserverandet av tillräckliga resurser för dessa uppgifter.

Utifrån resultatet av inspektionerna kan man generellt säga att tillsynsobjekten har iakttagit de viktigaste principerna för intern styrning i ordnandet av sin verksamhet.

Ersättningar får inte uppmuntra till överdrivet stort risktagande

Finansministeriets föreskrift om förfaringsätt och principer för belöningsystem trädde i kraft på årets sista dag 2010. Kreditinstituten och värdepappersföretagen har ändrat planeringen och genomförandet av sina belöningsssystem utifrån de nya bestämmelserna. De största aktörerna har grundat ett ersättningsutskott i anslutning till styrelsen och bolagen har i enlighet med förordningen även identifierat och grupperat de personer som tar risker.

Mest fortsatt arbete orsakas av att ansluta riskhanteringen till förfarandet för hur rörliga ersättningar fastställs

i enlighet med ersättningsbestämmelserna. Tillsynsobjekten ska också i efterhand bedöma de risker som verksamheten gett upphov till och deras inverkan på utbetalningen av rörliga ersättningar.

Utvecklingsmål inom hanteringen av kreditrisker och bostadsfinansieringen

Genom inspektioner som fokuserade på kreditrisker och intern styrning utreddes uppläggningsen av hanteringen av kreditrisker, kreditportföljens kvalitet och processen för bedömning av nedskrivningar. Genom inspektioner av hanteringen av kreditrisker observerades att bankernas interna anvisningar för kreditgivning inte alltid hade knutits samman med processerna för bedömning av riskhantering, intern kontroll och nedskrivningar. Hos några tillsynsobjekt grundade sig bankernas kreditgivning på säkerheter som ställts för krediten och kundens återbetalningsförmåga och framtidsutsikter hade inte bedömts i tillräcklig utsträckning.

Finansinspektionen fäste uppmärksamhet vid att prissättningen av utlåningen inte var tillräckligt riskbaserad och betonade vikten av att bankerna preciserar kunduppföljningen så att de kan förutse eventuella betalningssvårigheter för kunden.

Finansinspektionen publicerade på våren resultatet av den urvalsenkät om bostadsfinansiering som genomfördes i slutet av 2010. Omkring hälften av alla krediter som var avsedda för köp av en första bostad hade beviljats med en belåningsgrad på över 90 procent. I några enskilda fall hade lån beviljats med en hög belåningsgrad även till kunder med svag betalningsförmåga. Riskbaserade kriterier hade inte egentligen använts i prissättningen av lån vilket betyder att en kreditrisk i anslutning till kunden inte har någon större inverkan på lånemarginalerna som använts.

Kundskyddet i anslutning till bostadslånggivning behandlas närmare på sidan 32.

På hösten inleddes inspektionerna av de största bankerna som idkar bostadsfinansiering. Genom dem ville Finansinspektionen utreda hur rekommendationerna om bostadsfinansiering som utfärdades 2010 har efterlevts. Rekommendationerna gällde bedömningen av kundens betalningsutrymme, lånet i proportion till värdet av bostaden som köps och övriga frågor om kundskydd. Vid inspektionerna av lokalbanks granskades också bostadsfinansieringen. Inspektionerna fortsätter 2012.

Tillsynen av marknadsrisker koncentrerade sig på hantering av de risker som finanskrisen medfört

Genom inspektioner av försäkrings- och pensionsförsäkringsbolagens marknadsrisker bedömdes om riskhanteringen i investeringsverksamheten var tillräcklig i förhållande till risktagningen och riskhanteringsförmågan. Inspektionerna koncentrerade sig särskilt på användningen av

derivatavtal i investeringsverksamheten och deras inverkan på sammanslutningarnas lönsamhet och riskexponering. I samband med inspektionerna upptäcktes brister i organiseringen av de interna riskhanteringsfunktionerna och utvecklingsbehov inom mätningen av marknads- och derivatrisker och omfattningen av den interna rapporteringen. Alla tillsynsobjekt hade inte påbörjat begränsningen av sina risker i den utsträckning som deras kapitaltäcknings hade krävt.

Inspektionerna av bankernas marknadsrisk fokuserade på bedömning av hanteringen av ränteriskerna. I samband med inspektionerna upptäcktes utvecklingsbehov inom mätningen av ränterisker och limiter. Det kapital som allokerats för affärsverksamheten har inte heller alltid ställts i relation till tillsynsobjektens riskexponering.

Bankernas ökade likviditetsrisker krävde effektivare riskhantering

Efterlevnaden av Finansinspektionens nya likviditetsstandard som grundar sig på likviditetsreglering på EU-nivå övervakades genom inspektioner som fokuserade på strategin för riskhantering och organiseringen av riskhanteringen och på en tillräcklig likviditetsreserv, kontinuitetsplaner för likviditeten och stresstester av tillsynsobjekten. Genom inspektionerna upptäcktes brister i systemen för begränsning, uppföljning och rapportering av bankernas likviditetsrisk. Finansinspektionen betonade för tillsynsobjekten i många sammanhang hur viktigt det är att göra stresstest. Tillsynsobjekten bör med hjälp av testen fastställa ett tillräckligt belopp för de ytterst likvida medel som de ska behålla i syfte att säkerställa likviditeten. Vidare konstaterades att kontinuitetsplanerna för finansieringen inte i tillräckligt hög grad uppskattar finansieringsbeloppet som kan erhållas från olika källor.

Omfattande inspektioner av den operativa risken fortsatte

Omfattande temainspektioner av hanteringen av den operativa risken utfördes och de hänförde sig till det allmänna ordnandet av riskhanteringen, datasystemens tillförlitlighet, kontinuitetsplaneringen av viktiga funktioner, funktionen hos betalningssystemen och åtgärder i samband med kundkännedom och förhindrande av penningtvätt. Tema-inspektionerna hänförde sig till tillsynsobjekt såväl inom finans- som försäkringssektorn. I fråga om tillsynsobjekten som inspekterades inom försäkringssektorn konstaterades att processerna för bedömning och rapportering av de operativa riskerna ännu är under utveckling. Detta beror sannolikt till en del på brister i lagstiftningsgrunden.

Vad gällde åtgärder för att förhindra kriminellt utnyttjande av det finansiella systemet inspekterade Finansinspektionen hur ibruktageandet av systemen för kundkännedom och uppföljning har framskridit och i hur stor omfatt-

ning riskerna i anslutning till penningtvätt och finansiering av terrorism har kartlagts i de olika funktionerna. De nya bestämmelserna om penningtvätt kräver av alla tillsynsobjekt att förfarandena för kundkännedom ska bedömas regelbundet. Hos några av tillsynsobjekten konstaterades att analyserna inte ännu är tillräckliga.

Betydande ändringar av systemen återspeglades i betalningsrörelsens funktion

Det viktigaste temat för inspektionerna av betalningssystemen var processerna för kortbetalningar, dvs. tjänster för kortutgivning och mottagningstjänster för korttransaktioner. Under inspektionerna granskades även kontroller och anvisningar i anslutning till kortprocesserna. Finansinspektionen krävde att bankerna skulle vidta åtgärder för att förbättra tillförlitligheten hos betalnings- och datasystemen.

Störningar i betalningsrörelsen gav fortfarande upphov till dröjsmål i löner och pensioner under dagen. I övrigt fungerade betalningssystemen tillförlitligt. De största orsakerna till störningarna var systemstörningar i bankernas övergång till SEPA. Bankerna rapporterade i normal ordning om störningarna och orsakerna till dem. Finansinspektionen begärde även tilläggsinformation om orsakerna till problemen och de korrigerande åtgärderna.

Betydande skillnader i försäkringsanstaltens beredskap för Solvens II

Inspektionerna av hanteringen av försäkringsrisker hänförde sig i stor utsträckning till de nya Solvens II-regelverket som träder i kraft för försäkringsbolagen vid början av 2014. Inspektioner av marknadsmässig ansvarsskuld utfördes i flera försäkringsbolag. Syftet med inspektionerna var att kartlägga processen för beräkning av ansvarsskulden och särskilt korrektheten hos den information som används vid beräkningen och nivån hos dokumentationen. Genom inspektioner och platsbesök kartlades ytterligare tillsynsobjektens färdigheter att iakttä de kommande Solvens II-reglerna.

Betydande skillnader observerades i nivån på bolagens förberedelser inför Solvens II. Vissa tillsynsobjekt har redan hunnit långt med sina förberedelser medan andra däremot först håller på med att inleda sina utvecklingsprojekt. De största utmaningarna hänför sig till strama tidscheman och nödvändiga personalresurser.

Finansinspektionen gav ut anvisningar om förfarandet för förgranskning av interna modeller för Solvens II. Förgranskningen föregår behandlingen av den egentliga tillståndsansökan. Förgranskningen är till nytta för effektiv behandling av tillståndsansökningar eftersom den tid som föreskrivits för behandling av tillståndet är relativt kort och de interna modellerna kan vara omfattande och kräva mycket utredningsarbete. Förgranskningen inleddes med interna modeller som planerats av två försäkringsfö-

retag. Finansinspektionen eftersträvar att tillsammans med de övriga tillsynsmyndigheterna i Norden harmonisera ansökningsförfarandet för interna modeller, för syn av modellerna och beräkning av ansvarsskuld.

Finansinspektionen beredde anvisningar om redovisnings- och bokslutsbehandling av säkrandet av försäkringsbolagens ansvarsskuld. Det kommande Solvens II-regelverket ändrar värderingen av ansvarsskuld inom beräkningen av kapitaltäckningen vilket gör det nödvändigt för försäkringsbolagen att aktivt hantera ränterisken. Det är möjligt att skydda sig mot ränterisken på grund av marknadsmässig ansvarsskuld bland annat genom derivatinstrument.

Tillräcklig kapitaltäckning

Kapitaltäckningen bedömdes minst kvartalsvis och vid behov oftare

Tillsynsobjektens kapitaltäckning, beloppet och kvaliteten på kapitalbasen och likviditeten följdes upp genom kvartalsrapporter bland annat med hjälp av tidigare nämnda mätare och tröskelvärden för tillsynen. En plan för tillräcklig kapitaltäckning och hantering av kapital är en väsentlig del av bedömningen av om kapitalbasen är tillräcklig. Finansinspektionen kan vid behov kräva att planen ska uppdateras eller att kapitaltäckningen ska stärkas.

Tillsynsmyndigheten ger heltäckande bedömningar av kapitaltäckningen årligen

Utifrån sin kontinuerliga tillsyn och analysverksamhet och sina observationer från inspektionerna gör Finansinspektionen upp en bedömning av de olika tillsynsobjekten där Finansinspektionen bedömer om kapitalbasen är tillräcklig i relation till riskerna från verksamheten. Istället för den årliga tillsynsmyndighetens bedömning är det möjligt att för mindre tillsynsobjekt göra en årsrapport som innehåller en mera begränsad bedömning av kapitalbasens tillräcklighet. Utöver bedömningar av de olika tillsynsobjekten uppgörs sammanfattade bedömningar av de olika grupperna av tillsynsobjekt. Avsikten är att med hjälp av bedömningarna kunna identifiera de tillsynsobjekt inom gruppen som kräver särskilda åtgärder.

I tillsynsmyndighetens bedömning tillämpas EBAs skala som består av fyra nivåer och som tillämpas särskilt på bankgrupper som har verksamhet i flera länder. I syfte att säkerställa en enhetlig bedömning tillämpar Finansinspektionen skalan på alla tillsynsobjekt, också de inhemska aktörerna och försäkringsbolagen, även om till exempel EIOPA inte ännu har utfärdat en motsvarande rekommendation för försäkringssektorn.

Utifrån tillsynsmyndighetens bedömningar under året bedömdes tillsynsobjekten ha en tillräcklig riskhanteringsförmåga. Bedömningarna tog med hjälp av stresstest ock-

så ställning till storleken på kapitalbuffertarna och gav vid behov rekommendationer i frågor gällande risker och riskhantering, till exempel krävdes att tillsynsobjektet gör upp modeller för hantering av likviditetsrisken. Ersättningsystemen inkluderades i bedömningen separat i varje enskilt fall.

Finansinspektionen fortsatte med bedömningen av ansökningar gällande internratingmetod (IRBA³). Intern rating är ett tillståndspliktigt alternativ till standardmetoden. Totalt tre nya ansökningar lämnades in. Utöver dem bedömdes utvidgningar av användningen av IRBA-modeller inom bankgrupperna för de banker som redan beviljats tillstånd. Efter ansöknings- och utvidgningsfasen övergår tyngdpunkten i arbetet till kontinuerlig tillsyn av modellerna. Vid slutet av året var andelen banker som tillämpar IRBA-modeller i beräkningen av kapitaltäckningen, med balansräkningen mätt, omkring 80 procent av alla bankers balansräkningar inom hela banksektorn i Finland. De övriga tillämpar den så kallade standardmetoden.

Inom de tre största bankgrupperna grundar sig kapitalkravet för den operativa risken på de nyckeltal som erhålls från resultatet av de olika affärsområdena. De övriga tillsynsobjekten tillämpar fortfarande basmetoden där beräkningsgrunden utgörs av medeltalet för bolagets omsättning för tre föregående år. Tillsynsobjekten har inte börjat tillämpa det riskbaserade beräkningssättet för kapitaltäckningskravet för den operativa risken.

3 Internal Ratings Based Approach.

Vesa Hänninen

Matti Koivu

Skribenterna är byrå-
chefer på avdelningen
Risktillsyn.

Arbetspensionsförsäkrarnas förväntade avkastning sjunker utan starkare riskhanteringsförmåga

Den första etappen av den (tidigare) reformen av arbetspensionsanstaltarnas kapitaltäckning, som inleddes utifrån förslag av Koivusalos arbetsgrupp, slutfördes och ändringarna trädde i kraft den 31 mars. Klassificeringen av investeringar som används vid beräkningen av arbetspensionsanstaltarnas kapitaltäckningskrav ändrades så att den bättre återspeglar hur riskfyllda investeringarna är, speciellt med avseende på kreditrisken. I den nya klassificeringen görs klassificeringen av masskuldebrev i euro utifrån skuldebrevets eller emittentens kreditrisk också för statslån. Ju högre kreditbetyg skuldebrevet har desto lägre riskklass ges det.

Arbetsgrupper vid Social- och hälsoministeriet har fortsatt med beredningen av ändringarna i den andra etappen och regeringen har lämnat en proposition om framställningarna gällande dem. Genom ändringarna (i den andra etappen) stärks arbetspensionsanstaltarnas riskhanteringsförmåga genom att användningen av kapitaltäckningsbuffertar, verksamhetskapital och utjämningsbelopp effektiviseras och rutiner för reglering av kapitaltäckningen i exceptionella fall fastställs på förhand. Målet är att hålla arbetspensionsanstaltarnas kapitaltäckning och riskhanteringsförmåga kvar på en nivå som möjliggör en tillräckligt lönsam investeringsverksamhet. På så sätt minska pressen att höja arbetspensionsförsäkringspremierna.

Avsikten är att reformerna i den andra etappen ska träda i kraft när den temporära lagen om lindringar i kapitaltäckningsreglerna upphör att gälla den 1 januari 2013. Utan den föreslagna reformen skulle arbetspensionsanstaltarnas riskhanteringsförmåga mätt med kapitaltäckningsgraden försvagas med ungefär fem procentenheter. En avsevärt svagare riskhanteringsförmåga skulle innebära en nedgång i arbetspensionssystemets förväntade avkastning på lång sikt och högre arbetspensionsförsäkringspremier. I dag används följande buffertar som skydd mot försäkrings- och investeringsrisker: utjämningsansvar och verksamhetskapital. Genom utjämningsansvar gararderar sig arbetspensionsföretagen för försäkringsrisker och genom verksamhetskapital för investeringsrisker. Genom att slå samman verksamhetskapital och utjämningsansvar till en buffert, dvs. solvenskapital, och fastställa ett övergripande kapitalkrav för den är det möjligt att bevara arbetspensionssystemets förmåga att hantera investeringsrisker på en nästan oförändrad nivå efter att den temporära lagen upphör.

Den verkliga riskhanteringsförmågan är avgörande

Finansinspektionen anser det vara viktigt att solvenskapitalet som helhet behåller en tillräckligt hög kvalitet när användningen av buffertarna effektiviseras. Detta ger anstalterna tillräckligt med verklig riskhanteringsförmåga för att täcka förluster. En sammanslagning av buffertarna får dock inte försvåra verksamhetsförutsättningarna för olika typer av anstalter och leda till en koncentring av systemet.

Försäkringstagarens ansvar för att riskerna realiserar varierar beroende på vilken bolagsform den som tillhandahåller försäkringsskyddet har. Om försäkringsskyddet har ordnats i ett bolag är ansvaret annorlunda än om skyddet har ordnats i en stiftelse eller kassa. I ett bolag begränsar sig försäkringstagarens ansvar till betalning av försäkringspremien. I en stiftelse eller kassa är det däremot delägarna som i sista hand bär de risker som anstalten tagit i sin investeringsverksamhet genom att vid behov betala tilläggspremier. De särskilda dragen hos de olika typerna av försäkringsanstalter har i reformen tagits i beaktande så att pensionsstiftelser och -kassor tillåts inkludera i solvenskapitalet en betalning som grundar sig på arbetsgivarens tillskottsplikt.

Översynen av den tredje etappen har förberetts parallellt med den andra etappen. Avsikten är att den nya kapitaltäckningsmekanismen mer täckande ska beakta alla väsentliga risker och försäkringsrisker i arbetspensionsanstalters investeringsverksamhet. Vidare avser mekanismen att dämpa finansmarknadens procyklikalitet. Bestämmelserna enligt den tredje etappen ska träda i kraft 2014.

Finansinspektionen anser det vara önskvärt att det vid mätning och hantering av arbetspensionsanstaltens risker iaktas i stort samma principer som inom finansbranschen generellt om det inte på grund av branschens särdrag är motiverat att handla på annat sätt. Soliditetsnivån ska dock alltid väljas utifrån arbetspensionssystemets egna behov och mål. En kapitaltäckningsram som är så enhetlig som möjligt och som tillämpas inom olika branscher samt kraven på riskhantering bidrar till att göra riskerna mer jämförbara och åskådliga. Finansinspektionen anser det vara viktigt att Solvens II-reformen beaktas i så stor utsträckning som möjligt i samband med förnyandet av kapitaltäckningsmekanismen. Kapitalkraven enligt Solvens II baserar sig i hög grad på stresstest av olika riskfaktorer, medan varje investering enligt den nuvarande kapitaltäckningsramen klassificeras i den riskklass som bäst motsvarar dess risk. Modellen enligt Solvens II är bättre lämpad för bedömning av riskerna särskilt i samband med komplexa investeringsinstrument och den passar även bättre för utveckling av investeringsinstrument.

Främja kund- och investerarskyddet

En av Finansinspektionens lagstadgade uppgifter är att främja goda förfaranden på finansmarknaden och allmänhetens kunskaper om finansmarknaden. Till uppgifterna hör även att samla och på ett jämförbart sätt publicera uppgifter om bankernas, försäkringsbolagens och de övriga aktörernas ekonomiska ställning samt över huvud taget främja tillgången på informationsmaterial om finansiella tjänster och finansmarknadens funktionssätt.

Med hjälp av tillsynsåtgärder försökte Finansinspektionen förbättra särskilt kvaliteten på kund- och investerarinformationen. I arbetet utnyttjades lärdomarna av finanskrisen: analysverktyg och tillsynsobjektens rapportering utvecklades, inspektionernas effektivitet ökades och inspektionsrutiner som utvecklats gemensamt inom EU tillämpades. Vidare förberedde sig Finansinspektionen på de kommande omfattande regeländringarna, av vilka det som exempel kan nämnas direktivet om förvaltare av alternativa investeringsfonder (AIFM⁴), omvärdering av gällande värdepappersmarknadsdirektiv och den totala översynen av värdepappersmarknadslagstiftningen.

Finansinspektionen inspekterade marknadsrutiner som tillämpas på tillhandahållandet av finansiella produkter och tjänster för allmänheten. I samband med temainspektionen av beviljandet av bolån ingrep Finansinspektionen specifikt för varje bank i den maximala belåningsgraden och tillämpningen av beräkningarna av betalningsutrymme. Utifrån en utredning av de grundläggande banktjänsterna fäste Finansinspektionen några bankers upp-

märksamhet vid den möjligheten att deras serviceavgifter är orimliga. Utifrån inspektionsobservationer om produktutvecklingsprocesser fäste Finansinspektionen tillsynsobjektens uppmärksamhet vid att processerna ska vara entydiga och att produkterna testas ur kundens perspektiv i olika ekonomiska situationer och marknadssituationer.

I tillsynen av noterade bolags information betonades föregripande tillsyn som inriktades utifrån riskerna. Platsbesök till noterade bolag fortsatte, och anvisningar om information om framtidsutsikter under ett osäkert marknadsläge utfärdades. Tillsynen av finansiell information riktades till nedskrivningsprövning av goodwill och riktigheten hos segmentrapporteringen och redovisningsbehandlingen av företagsförvärv. I fråga om bankerna fäste tillsynsmyndigheterna på EU-nivå uppmärksamhet särskilt vid redovisningen av de s.k. GIIPS-ländernas skuldebrev.

Som helhet betraktat påträffades inga stora missförhållanden vare sig inom marknadsuppförandet eller invester- och kundinformationen. Finansinspektionen krävde korrigerande åtgärder i fråga om enskilda brister och i några fall utfärdades en administrativ sanktion.

Information om finansmarknaden gavs ut både på webbplatsen Finansinspektionen.fi (Urvalsenkät om privatkunders bolån, Finansiella nyckeltal inom banksektorn, statistikpublikationer från försäkringssektorn) och på webbplatsen Finanskund.fi som är riktad till bankernas, försäkringsbolagens och värdepappersföretagens kunder. Information gavs särskilt om produkternas kostnader och risker. Av den finskspråkiga webbplatsen Finanssiasiakas.fi lanserades även svensk- och engelskspråkiga versioner, Finanskund.fi och Financialcustomer.fi.

4 Alternative Investment Fund Managers.

Finanssektorn

Urvalsenkät utredde beviljandet av bolån

Finansinspektionen utredde genom en omfattande urvalsenkät bankernas rutiner för beviljande av bolån. Undersökningen analyserade beräkningarna av betalningsutrymme och belåningsgraderna under 1–5 dagar för de bolån som tagits från de banker som beviljar bolån (totalt cirka 1 500 lån, urvalsdagarna i november 2010). Riskrelationen i prissättningen av dessa lån bedömdes också. Genom undersökningen kartlades hur bankerna iakttar de rekommendationer om bolån som Finansinspektionen utfärdade våren 2010.

Undersökningen påvisade att bankerna i vissa fall beviljade krediter trots att gäldenärens betalningsförmåga var svag. I undersökningen noterades att till och med hälften av de första bostäderna köptes helt utan egenfinansiering. Belåningsgraden var ofta hög även i finansieringen av bostadsbyten.

Finansinspektionen krävde i maj att bankernas styrelser ska lämna en redogörelse över hur bankerna ska korrigera de upptäckta bristerna och försäkra sig om att de i framtiden iakttar Finansinspektionens anvisningar. Utbildningen i ämnet och utvecklingen av processerna och rapporteringen fortsätter i bankerna. Finansinspektionen kommer att utföra inspektioner av bostadsfinansieringen också i fortsättningen och utveckla myndighetsrapporteringen inom området. En beskrivning av beräkningen av en belåningsgrad som är lämplig för förhållandena i Finland har utarbetats i samarbete med branschen.

Avtalsvillkoren för bolån ska ges till låntagarna i enlighet med ansvarsfull långivning

På grund av en ändring i lagen om bolån försäkrade sig Finansinspektionen om att avtalsvillkoren som bankerna använder för bolån följer de nya bestämmelserna och bankerna innan ett bolåneavtal uppgörs med bolåntagaren och borgenären ger den information som de nya bestämmelserna och god och ansvarsfull långivning kräver. Finansinspektionen inspekterade alla bankkonglomerat och en del enskilda banker, totalt 22 objekt. Utöver bolåneavtal inspekterades borgens- och pantsättningförbindelser i samband med bolån och den information som ges till kunderna innan avtal ingås.

Bolåneavtalen och avtalen om säkerheter var i regel ändamålsenliga. Däremot förekom det en del brister i den information som ges till kunderna innan låneavtalet görs upp (bl.a. i standardiserad europeisk konsumentkreditinformation). Flera banker saknade också interna anvisningar om informationsskyldigheten eller anvisningarna var inte tillräckligt detaljerade.

Transparens vid prissättning ska gälla även ersättning som uppbärs för förtida återbetalning av bolån

Finansinspektionen fattade i december beslut om föreskrifter och anvisningar vars syfte är att förenkla och samordna beräkningen av maximibeloppet av den ersättning som kan krävas ut för förtida återbetalning av ett bolån med fast ränta. I föreskrifterna och anvisningarna preciseras de metoder som tillämpas vid beräkningen samt kraven som ställs på dem. Ur kundens synvinkel är syftet att främja transparensen och förutsägbarheten vid prissättningen så att kunden redan vid upplåningen är medveten om beräkningsmetoderna och kan bilda en uppfattning om beloppet av en eventuell förtida återbetalning i olika situationer.

Utöver föreskrifter om beräkningsmetoderna utfärdade Finansinspektionen även anvisningar om förfaranden till de som beviljar bolån. Genom dessa anvisningar vill Finansinspektionen främja god lånebeviljningspraxis och informationen till kunden om principerna för beräkning av förtida återbetalning av lånet och de kostnader som detta orsakar kunden. Föreskrifterna och anvisningarna träder i kraft den 31 mars 2012.

Fortsatt god tillgång på grundläggande banktjänster – färre betalautomater

Finansinspektionen undersöker årligen prissättningen av och tillgången på grundläggande banktjänster både genom en enkät och genom tillsynsobservationer.

Enligt den enkät som gjordes i mars var tillgången på grundläggande banktjänster fortsatt god. Finansinspektionen har inte hört om några problem med tillgången på dessa tjänster eller fall där man utan orsak skulle ha vägrat tillhandahålla grundläggande banktjänster. Med grundläggande banktjänster avses vanliga inlåningskonton, kontohantering (t.ex. tillhandahållande av s.k. online debit-kort) och betalningsuppdrag.

Den mest betydande förändringen jämfört med föregående år var att antalet kundterminaler och speciellt betalautomater hade minskat. Antalet bankkontor har inte väsentligt förändrats jämfört med året innan, men tillgången till kontanter har begränsats på vissa bankkontor till exempel så att kontanttransaktioner endast kan göras på bestämda veckodagar eller under bestämda tider. Å andra sidan har många banker skapat nya serviceställen för kunderna och möjligheter att utträta bankärenden utanför bankkontoren. Antalet kontantautomater är nästan oförändrat. Finansinspektionen bedömer i början av 2012 tillgången till kontanta medel.

Serviceavgiften för betalning av faktura med kontanter över disken var som högst åtta euro. Finansinspektionen bedömer att den kan vara orimlig i vissa situationer. Direktdebiteringen av fakturor var fortfarande avgifts-

fri i alla banker. Annars var betalning via nätet det förmånligaste betalningssättet, och den vanligaste månadsavgiften för webbetalningar var 2,50 euro. Finansinspektionen gav ut ett tillsynsmeddelande om ämnet och uppmanade några banker att omvärdera rimligheten hos deras serviceavgifter.

Försäkringssektorn

Inga betydande brister i handläggningen av ersättningar från lagstadgade olycksfalls- och trafikförsäkringar

Genom inspektioner av ersättningsverksamheten för lagstadgade olycksfallsförsäkringar och lagstadgade trafikförsäkringar ville Finansinspektionen försäkra sig om att försäkringsbolagen handlägger ersättningsansökningarna inom en rimlig tid i enlighet med lagen och god försäkringssed. Inspektionerna riktades till de skadeförsäkringsbolag som har de största marknadsandelarna.

Finansinspektionen upptäckte inga betydande brister eller problem i handläggningen av ersättningar som betalas från lagstadgade olycksfalls- och trafikförsäkringar. Inom de inspekterade delområdena konstaterades dock flera mindre utvecklingsobjekt. Finansinspektionen fäste i enskilda fall försäkringsbolagens uppmärksamhet till exempel vid

- tillräckliga personresurser inom handläggningen av ersättningar,
- tiden för handläggning av ersättningsansökningar,
- uppföljningen av handläggningstiderna,
- motiveringar och innehåll i ersättningsbeslut,
- information om prissättningen av telefonservicen,
- uppföljningen och behandlingen av kundkontakter (bl.a. e-postmeddelanden).

Försäkringsbolagen har efter tidigare utredningar gjort omorganiseringar vars syfte har varit att effektivisera verksamheten och behandla svåra försäkringsfall med större sakkunskap.

Arbetslöshetskassornas rådgivning och kundservice första gången föremål för omfattande inspektion

Finansinspektionen inspekterade arbetslöshetskassornas rådgivning och kundservice. Arbetslöshetskassornas rådgivningsskyldighet föreskrivs i lagen och rådgivningen och kundservicen är viktig för medlemmarna i arbetslöshetskassan. Rådgivningen och kundservicen i arbetslöshetskassorna har aldrig tidigare inspekterats i så stor

omfattning. Inspektionen gjordes i 12 arbetslöshetskassor och föremål för inspektionen var bland annat behandlingen av kundrespons, elektroniska tjänster, rådgivning, information och marknadsföring.

Rådgivningen och kundservicen var i regel ändamålsenligt skötta i alla arbetslöshetskassor. Utvecklingsområden var bland annat brister i information på svenska, dokumentation, planering av kommunikationen eller den interna kontroll som omfattades av inspektionen. De små kassorna hade fler brister än de stora vilket berodde på knappa resurser. I samband med inspektionerna ingrep Finansinspektionen även i missförhållanden i marknadsföringen.

Investeringsprodukter

Bedömning av hur en produkt uppför sig ur kundens synvinkel i olika marknadslägen inkluderades i produktutvecklingsprocesserna

Finansinspektionen fortsatte de inspektioner av produktutvecklingsprocesserna för investeringsprodukter (strukturerade investeringsprodukter, fondprodukter och fondanknutna försäkringar) som inleddes 2010. Genom inspektionerna ville Finansinspektionen försäkra sig om att de tillsynsobjekt som tillhandahåller investeringsprodukter till allmänheten tillämpar ändamålsenliga förfaranden såväl inom produktionskedjan för nya produkter som i riskhanteringen och kund- och investerarskyddet.

Under 2010 och 2011 utförde Finansinspektionen inspektioner hos sammanlagt 20 tillsynsobjekt. Inspektionsobjekten var olika stora aktörer med varierande verksamhets- och organisationsmodeller. Den allmänna bedömningen var att de flesta aktörerna hade en planmässig och strukturerad produktutvecklingsverksamhet. Inom de olika delområdena upptäcktes dock utvecklingsbehov i varierande grad. Trots att merparten av aktörerna hade tydliga processbeskrivningar följdes processerna dock på olika sätt. Aktörerna kunde till exempel inte alltid jämställa en betydande ändring av en existerande produkt med utveckling av en ny produkt. De olika tillsynsobjekten fick respons bland annat om följande delområden: tydliga processer och tillämpningen av dem, kriterier för identifiering av en ny produkt och hänsyn till kundernas och investerarnas behov i produktutvecklingen.

Finansinspektionen anser det vara viktigt att processen för utveckling av produkter är noggrant planerad och beskriven och att ansvarsområdena och beslutsordningen framgår av beskrivningen på ett tydligt sätt. Utöver bedömningen som görs med tanke på riskhanteringen är det viktigt att tillsynsobjekten bedömer ur kundens perspektiv hur produkten uppför sig i samband med olika förändringar i ekonomin och på marknaderna. Vidare anser Finansinspektionen det vara viktigt att kriterier för när det är fråga

om en ny produkt och när processen sålunda ska tillämpas ska ingå i de interna anvisningarna. Finansinspektionen är av den åsikten att det är bra att utnyttja produktutvecklingsenheternas kompetens i högre grad för produktion av kundinformation.

Säljaren ska uppge kostnaderna för LS-avtal och försäkringar

År 2010 gjordes en utredning av kostnadsstrukturerna för investeringsprodukter. Av utredningen framgick att det är svårt för kunden att få en tydlig bild av totalkostnaderna för en produkt (t.ex. fondanknutna försäkringar) genom att studera prislistan eller erbjudanden. Med tanke på kundskyddet är det viktigt att de som säljer avtal om långsiktigt sparande och försäkringar ger kunderna enhetligt tillräcklig och väsentlig information om kostnaderna och avkastningen inte bara för försäkringarna utan också för långsiktigt sparande.

Finansinspektionen gav i oktober ut på samråd ett utkast till föreskrifter och anvisningar om rapportering av utgifter och intäkter för avtal om långsiktigt sparande och försäkringar. Ett offentligt samråd om ämnet ordnades i november. Föreskrifterna och anvisningarna om ämnet ska utfärdas i början av 2012.

Investeringsfondernas rörlighet mellan länder underlättas, faktablad gör det lättare att jämföra fonder

Målet med det nya direktivet (UCITS⁵ IV) som reglerar investeringsfondsverksamheten är att underlätta fondbolagens gränsöverskridande verksamhet inom EES-området. Direktivet ställer även nya krav på den information som lämnas till investerarna. De lagändringar som lagen kräver i bland annat lagen om placeringsfonder trädde i kraft den 31 december.

Finansinspektionen förberedde sig under året för de innehållsändringar i reglerna och tillsynen som direktivet kräver och ordnade för fondbolagen i april ett tredje diskussions- och informationstillfälle om inverkningsarna av direktivet. Samråd om utkastet till föreskrifter och anvisningar ordnades i oktober–november och de nya föreskrifterna och anvisningarna trädde i kraft samtidigt med ändringarna i lagen om placeringsfonder vid slutet av året.

Inom tillsynen av investeringsfondernas marknadsföring övergick man inom EES-området i början av juli till ett elektroniskt underrättelseförfarande mellan myndigheterna. Finansinspektionen förde också en diskussion med fondbolagen om frågor gällande innehållet i det nya faktabladet och ibruktagningen av det.

Det förenklade fondprospektet för investeringsfonder ersätts med ett faktabladet (Key Investor Information

Document, KIID). Det sammanfattar investeringsfondens basfakta i bestämd form och överskådligt på två sidor och det ges till investeraren före investeringsbeslutet. Utformningen och termerna är harmoniserade i alla EES-stater. Syftet med faktabladet är att underlätta jämförelser av olika investeringsfonder.

Tillsyn av noterade bolags informationsgivning och finansiella information

Den ökade osäkerheten på marknaden återspeglades i informationen om de noterade bolagens framtidsutsikter

Inom tillsynen av de noterade bolagens informationsgivning eftersträvade man att främja god praxis inom informationsgivningen och inverka på dess kvalitet. Finansinspektionen förde också diskussioner med marknadsparterna om regleringen av framförandet av framtidsutsikter. Platsbesöken hos de noterade bolagen fortsatte och de hänförde sig utifrån riskerna⁶ till största delen till mindre noterade bolag. I samband med platsbesöken bedömdes bland annat de noterade bolagens förfaranden för informationsgivning. Finansinspektionen gav varje bolag respons och förbättringsförslag på frågorna kring informationsskyldigheten. Finansinspektionen är av den uppfattningen att informationsskyldigheten hade i regel skötts på ett ändamålsenligt sätt i bolagen.

Noggrannheten och informationsgraden i de noterade bolagens framtidsutsikter bedömdes och resultatvarningarnas ändamålsenlighet följdes upp särskilt i samband med så kallade resultatprognoser i stora drag och delårsrapporter. Finansinspektionen fäste i slutet av året uppmärksamhet vid hur de noterade bolagen beaktade den ökade osäkerheten på marknaden i framtidsutsikterna och i beskrivningen av riskerna och osäkerhetsfaktorerna. Trots att många bolag inte ändrade på utsikterna berättade de samtidigt om den ökade osäkerheten i förverkligandet av utsikterna. Finansinspektionen betonade fortfarande betydelsen av en noggrann resultatuppföljning i realtid och att bolaget, även om det redovisar resultatprognoser i stora drag, har fortsatt skyldighet att vid behov ge en vinstvarning om det sker en väsentlig förändring i bolagets resultatutveckling. Det är inte möjligt att flytta en vinstvarning till en delårsrapport, om bolaget känt till den väsentliga ändringen i utsikterna redan tidigare. I det osäkra marknadsläget ska bolaget bedöma om det överhuvudtaget kan redovisa utsikter i form av en resultatprognos på grund av att de eventuellt kan vara vilseledande. Finansinspektionen anser att framtidsutsikterna ska redovisas en-

5 Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities.

6 Bolagen väljs utifrån bestämda kriterier för uppföljning (bl.a. bransch, storlek, tidigare tillsynshistoria, förändringar i ledningen, förändringar i bolagsstrukturen). De mer riskbenägna bolagen är föremål för noggrannare uppföljning medan de övriga uppföljs på en mer allmän nivå.

dast i en sådan omfattning och för en så lång period som det är sannolikt att utvecklingen kan bedömas på ett tillförlitligt sätt. Utsikterna bör också föra fram de riskfaktorer som medför osäkerhet i de givna utsikterna.

Ny alternativ praxis till offentliggörande av finansiella rapporter

Vid början av året blev ett nytt alternativt förfarande för offentliggörandet av finansiella rapporter möjligt. Enligt det nya förfarandet kan en delårsrapport och en bokslutskommuniké offentliggöras så att den information som ingår i den ekonomiska översikten och som är ägnade att ha en väsentligt inverkan på värdepapperets värde ges ut i ett börsmeddelande, och den finansiella rapporten i sin helhet bifogas till det börsmeddelandet. Enligt Finansinspektionens utredning fortsatte dock största delen av bolagen (omkring 80 procent) att offentliggöra finansiella rapporter enligt de tidigare informationsgivnings praxis.

Omsorgsfullt uppgjord årsredovisning och presentation av tillräcklig information är viktiga för att förtroendet för den finansiella informationen ska kunna bevaras

Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten ESMA gav anvisningar särskilt om redovisningen av de s.k. GIIPS-ländernas skuldebrev inom banksektorn. Under året granskades koncernredovisningen för två banker. Fokus låg på tillsynen av nedskrivningsprocessen för lån och fordringar ur IFRS-standardernas synvinkel. Finansinspektionen ansåg att anvisningarna om bankernas interna nedskrivningsprocess inte var tillräckligt omfattande och att de inte i tillräcklig utsträckning tog i beaktande IFRS-standardernas krav. Finansinspektionen fäste dessa bankers uppmärksamhet vid att redovisningen ska uppgöras omsorgsfullt och tillräcklig information skall ges för att förtroendet för redovisningsinformationen ska bevaras i det osäkra marknadsläget.

Nyhetsbrevet Markkinat och möten för noterade bolag

Nyhetsbrevet Markkinat, som kom ut fyra gånger 2011, behandlade aktuella iakttagelser i anknytning till tolkningen av de noterade bolagens informationsskyldighet och IFRS-tillsynen, insiderärenden, standarder och regler. Nyhetsbrevet informerade bland annat om den nya europeiska värdepappersmyndighetens ESMA:s ställningstaganden.

Marknadstillsynen ordnade för de noterade bolagen två informationsmöten i december som till största delen behandlade temana för redovisningstillsynen. De flesta noterade bolagen var representerade vid mötena.

De noterade bolagen har en egen webbtjänst Noteradebolag.fi som underhålls på finska, svenska och engelska.

Logga in på **Noteradebolag.fi**

Tillsyn av finansiell information riktades till bedömning av korrektheten hos de finansiella instrumenten, nedskrivningsprövning av goodwill och segmentrapporteringen. Tillsynen av nedskrivningsprövning av goodwill riktades i enlighet med tillsynspraxis under flera år till bolag som har största goodwill i euro och vars goodwill motsvarar en betydande del av det egna kapitalet. Ett av de noterade bolag som var föremål för tillsyn redovisade en betydande nedskrivningsförlust av sin goodwill. Syftet med Finansinspektionens detaljerade respons är att utveckla de noterade bolagens processer för nedskrivningsprövning och därigenom bidra till att höja kvaliteten på den finansiella information.

I segmentrapporteringen observerade tillsynsmyndigheten brister i definitionerna av rörelsesegmenten i enlighet med det standardenliga tillvägagångssättet i två steg. Dessvärre kan detta tillvägagångssätt leda till att de segment som presenteras i årsredovisningen inte är förenliga med IFRS-standarderna. De övriga tillsynsmyndigheterna i Europa har i sitt arbete också fäst uppmärksamhet vid problempunkter i IFRS-standarderna. Problemen beror på både svagheter i själva standarden och brister i tillämpningen. Tillsynsmyndigheternas mål är att IFRS-standarderna om segmentrapportering ska tillämpas i Europa på ett mer harmoniserat sätt. Segmentrapporteringen, som ger information om till exempel utvecklingen av företagens olika affärsområden eller geografiska sektorer, är sådan väsentlig finansiell information som påverkar investerarnas beslut.

Tillsyn över värdepappersmarknadens infrastruktur

Internationellt myndighetssamarbete viktigt i tillsynen av värdepappershandeln

Finansinspektionen övervakade finansmarknadens infrastruktur i nära samarbete med Finlands Bank. De viktigaste samarbetsområdena 2011 var totalreformen av värdepappersmarknadslagen, projekten på EU-nivå relaterade till värdepappersavvecklingen och tillsynssamarbetet mellan Euroclear Finland Ab (värdepapperscentral) och Euroclear-gruppen och de övriga tillsynsmyndigheterna och centralbankerna samt samarbetet i anknytning till central motpartsclearing (CCP).

I fråga om Euroclear Finland utvärderade Finansinspektionen smidigheten och tillförlitligheten i värdepappersavvecklingen samt bolagets utläggnings- och utvecklingsprojekt. Tillsynen över NASDAQ OMX Helsinki Oy (Helsingforsbörsen) fokuserade på ändringarna i marknadsmodellerna för värdepappershandeln, funktionen hos börsens egen marknadstillsyn och på organiseringen av verksamheten i syfte att trygga en tillförlitlig och fortgående värdepappershandel. En central del av tillsynen över

börsen var NASDAQ OMX:s nordiska tillsynssamarbete vars mål var gemensamma riktlinjer bland annat i viktiga tillsynsfrågor.

En finländsk multilateral handelsplats inledde sin verksamhet

Helsingforsbörsen inledde en multilateral handelsplats, First North Finland i april. Finansinspektionen övervakade inledningen av verksamheten. First North Finland är den första finländska multilaterala handelsplatsen och mäklarlistan enligt värdepappersmarknadslagen. Den erbjuder små och medelstora företag ett alternativ för upplåning med lättare reglering och investerarna alternativ för valet av handelsplatser och investeringsobjekt.

Tillsyn över värdepappershandeln och utredning av marknadsmissbruk

Utvecklingen av transaktionsrapporteringen fortsatte

Splittringen av värdepappershandeln mellan börser och multilaterala marknadsplatser (till exempel Burgundy, Chi-X) fortsatte. Finansinspektionen erhåller via transaktionsrapporteringen information om värdepapperstransaktioner utförda på olika marknadsplatser. Finansinspektionen utnyttjar uppgifterna bland annat i utredningen av missbruk.

För insamling och upprätthållande av transaktionsrapporter använder Finansinspektionen ett system som har skapats genom ett nordiskt samarbete. Värdepappersförmedlarnas rapporteringsskyldighet utvidgades i september när Finansinspektionen inledde insamling och mellan ESMA:s medlemsländer utbyte av uppgifter om utförda transaktioner med OTC-derivat. Samtidigt utvidgade Finansinspektionen förmedlarnas rapporteringsskyldighet till att gälla också kundens identifikations- och adressuppgifter vilket bidrog till att göra de transaktionsrapporterade uppgifterna mer användbara i tillsynsarbetet. På grund av spridningen av handeln och det stora antalet rapporterade transaktioner är det nödvändigt att fortsätta att utveckla rapporteringen.

Det nya systemet för tillsyn av insiderhandel effektiviserade och automatiserade tillsynen av handeln

Finansinspektionens nya system för tillsyn av insiderhandel kombinerar rapporterade transaktionsuppgifter med uppgifter om insiders och effektiviserar och automatiserar därigenom tillsynen av handeln. Det nya systemet stöder även en förbättring av kvaliteten i transaktionsrapporterade kunduppgifter med hjälp av riktighetskontroller som skapats i systemet.

Utrymme för utveckling i värdepappersförmedlarnas best execution-principer

Finansinspektionen inspekterade efterlevnaden av den så kallade best execution-principen för utförande av order hos företag som tillhandahåller värdepappersförmedlings- och kapitalförvaltningstjänster. För kundskyddet är best execution-principen en mycket viktig uppföranderegulering vid handel med värdepapper. Dess betydelse har framhävts till följd av splittringen av värdepappershandeln och uppkomsten av olika marknadsplatser.

Enligt best execution-förpliktelsen ska värdepappersförmedlaren eftersträva det bästa möjliga resultatet för kunden. I samband med inspektionen framgick att värdepappersförmedlarnas principer för utförande av order var på en mycket allmän nivå och att särdragen hos arrangemang för utförandet för olika finansiella instrument och orderkanaler inte alltid framgick av dem. På grund av principernas allmänna karaktär var det svårt för kunderna att bedöma de olika förmedlarnas arrangemang för utförande av order och att utnyttja principerna för utförande som ett kriterium vid valet av förmedlare.

Kvaliteten på informationen i investeringsanalyser har blivit bättre

Finansinspektionen undersökte saklig presentationer av investeringsanalyser (investeringsrekommendationer) och redovisning av intressen och intressekonflikter för de personer som utarbetar rekommendationer. Föremål för undersökning var investeringsrekommendationer som hade utarbetats av sex bolag.

Av utredningen framgick att bolagen i regel iakttog kraven enligt reglerna för investeringsrekommendationer väl och att kvaliteten på informationen i investeringsrekommendationerna hade blivit bättre jämfört med inspektionen 2009. De största bristerna hänförde sig till offentliggörandet av aktieinnehav mellan emittenterna och dem som utarbetar investeringsrekommendationerna.

Finansinspektionen påminde dem som utarbetar rekommendationer om att i investeringsrekommendationer ska det klart och tydligt redovisas betydande aktieinnehav mellan emittenten och den person som utarbetar rekommendationen eller en juridisk person inom samma koncern. Det ska framgå tydligt av investeringsrekommendationerna om rekommendationerna har delgetts emittenten före publicering eller inte.

80 misstänkta fall av missbruk utreddes

Finansinspektionen undersökte totalt 80 misstänkta fall av värdepappersmarknadsmisbruk. Under 2011 lämnade Finansinspektionen fyra begäran om polisutredning, gav tre offentliga anmärkningar och påförde fem ordningsavgifter.

Finansinspektionen gav en offentlig anmärkning om försummelse av kommissionens prospektförordning och av informationsskyldigheten enligt värdepappersmarknadslagen, om försummelse av den regelbundna informationsskyldigheten och försummelser av flaggningskyldigheten och för brister i den interna kontrollen i anslutning till dem. Finansinspektionen har ålagt fem personer att betala ordningsavgift för försummelse av insideranmälningar.

Från värdepappersförmedlare fick Finansinspektionen 16 anmälningar om misstänkta värdepapperstransaktioner eller övriga affärstransaktioner. Helsingforsbörsens marknadstillsyn anmälde 29 fall.

Finansinspektionen fick tre begäran om handräckning från andra myndigheter och skickade själv begäran om handräckning till tre olika tillsynsmyndigheter.

Undersökta misstänkta fall av marknadsmisbruk, begäran om polisutredning och administrativa sanktioner 2002–2011

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Totalt antal undersökta fall	65	57	61	41	62	65	62	74	70	80
Missbruk av insiderinformation	24	28	24	18	29	45	27	37	27	34
Kursmanipulation	11	11	12	6	10	5	11	17	11	23
Informationsskyldighet	30	18	21	13	21	12	12	16	25	16
Övrigt	-	-	4	4	2	3	12	4	7	7
Begäran om polisutredning	6	7	5	1	3	2	5	-	3	4
Offentlig anmärkning	-	-	-	2	-	1	1	5	3	3
Offentlig varning	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Ordningsavgift	-	-	-	-	-	-	14	-	1	5

Kundupplysning

Finansinspektionen försöker nå dem som behöver information också med hjälp av andra medel än webbplatsen. Ett sätt är att delta i olika tillställningar för allmänheten. Tillsynsmyndigheten har i mer än tio års tid deltagit på mässan Si-joius–Invest och hållit informationsinslag. På investeringsmässan i november höll Finansinspektionen 13 informationsinslag. De populäraste ämnena var igen kännetecknen för lovliga och olovliga finansiella tjänster samt jämförelser av olika grupper av investeringsprodukter.

I april deltog Finansinspektionen på mässan Lapsimessut i Helsingfors. Mässan var en del av Finansinspektionens program för kundupplysning om bolån och på mässan nådde man särskilt unga vuxna och barnfamiljer som överväger att ta bolån. Med hjälp av en broschyr och en låneräknare berättade man hur ändringar i låneräntan inverkar på låneskötselkostnaderna eller lånetiden och om hanteringen av risker i anknytning till bolån.

I fråga om kundskyddet och -upplysningen samarbetar Finansinspektionen med Försäkrings- och finansrådgivningen (FINE) och Konsumentverket. Finansinspektio-

nen är medlem i Arbets- och näringsministeriets delegation för ekonomihantering och deltar i Konsumentforskningscentralens tvååriga forskningsprojekt för främjande av ungdomarnas kunskaper i ekonomihantering. Projektet avslutas 2012.

Finansinspektionens telefonrådgivning svarar på finanskundernas frågor

Finansinspektionens telefonrådgivning svarade på bank-, försäkrings- och placeringskunders frågor om bland annat hur tjänsteleverantörer på finansmarknaden bör agera. Rådgivningen fick totalt omkring 270 förfrågningar.

Under året besvarade Finansinspektionen omkring 240 skriftliga kundkontakter. Av alla förfrågningar rörde över hälften bankärenden, ungefär en tredjedel försäkringsärenden och en tiondel investeringsärenden. De vanligaste kontakterna rörde krediter och insättningsgaranti i fråga om bankärenden, ersättningsförfaranden och behandlingstiden av ersättningsansökningar i fråga om försäkringsärenden och koncession och tillståndsplikt för verksamhet i fråga om investeringsärenden.

Objektiv information till bank- och försäkringskunder

En av Finansinspektionens lagstadgade uppgifter är att tillhandahålla den stora allmänheten information om finansmarknaden. Den huvudsakliga kanalen för detta arbete är webbplatsen Finanskund.fi. Den finskspråkiga webbplatsen lanserades 2010 och de svensk- och engelskspråkiga versionerna 2011.

På tjänsten Finanskund.fi finns omfattande information om kostnaderna och riskerna för finansiell-

la tjänster och produkter samt om bland annat bolån. På webbplatsen publicerades också sex artiklar som var riktade till kunderna. Artiklarna handlade om betalningssystem, kapitaliseringsavtal, ändringarna i reglerna för investeringsfonder, grundläggande banktjänster, icke-reglerade investeringsprodukter och aktierisk.

 Logga in på **Finanskund.fi**

Bidra till ett effektivare internationellt tillsyns och regleringssamarbete

Det första året för det europeiska systemet för finansiell tillsyn präglades av staternas skuldkris vars effekter spred sig till finanssektorn. Finansinspektionen stödde starkt EBAs, EIOPAs och ESMA:s åtgärder för att avhjälpa krisen och stabilisera finansmarknaden. Det var viktigt för Finland att förtroendet för banksektorn i EU återställs eftersom de övriga EU-ländernas problem har en negativ inverkan även på finanssektorn i Finland.

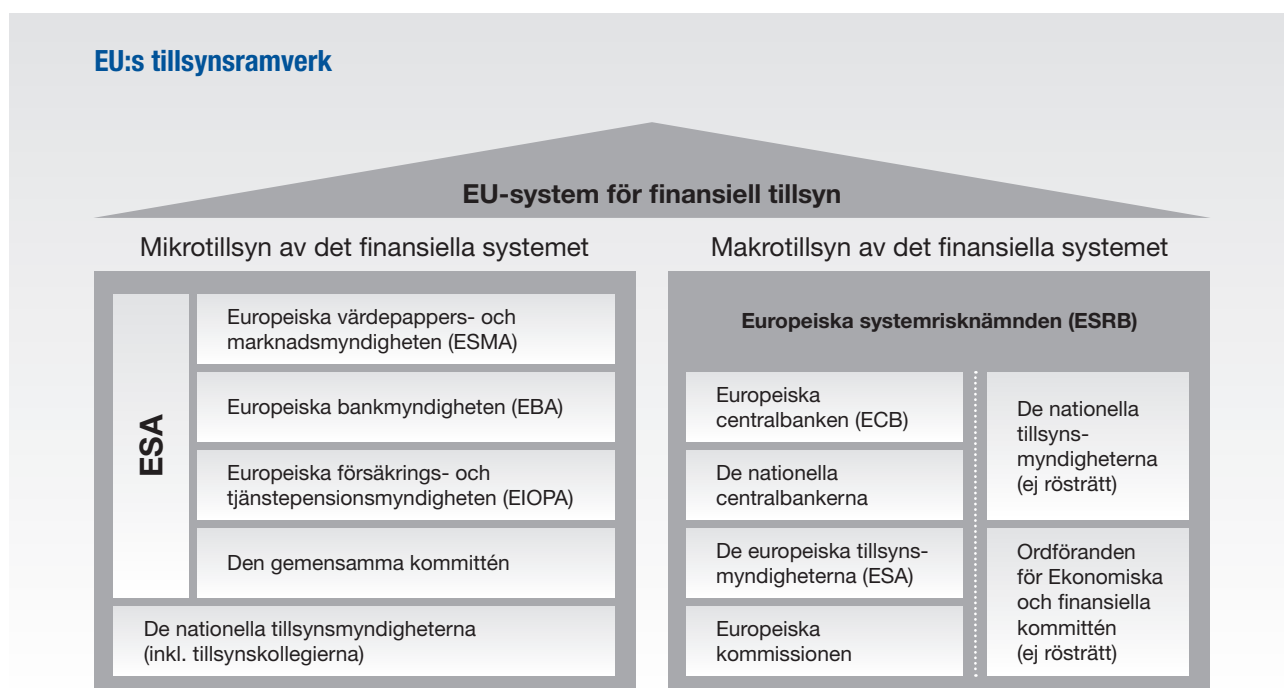
Under året förbereddes omfattande förnyelser av finansregleringen inom EU. Finansinspektionen koncentrerade sig inom det internationella tillsyns- och regleringssamarbetet på projekt som är av särskilt stor vikt för kapitaltäckningen och konkurrenskraften inom finanssektorn i Finland och för dess strukturella särdrag. Inom EBA arbetade Finansinspektionen aktivt i syfte att förnya regleringen av bankernas kapitalbas. Finansinspektionen betonade lika mycket vikten av förnyandet av likviditetsregleringen och en förbättring av uppföljningen av bankernas likviditet. Inom EIOPA låg fokus på beredningen av de så kallade Solvens II-reglerna i reformen av försäkringssektorns kapitaltäckning. Inom ESMA arbetade Finansinspektionen aktivt för att effektivisera tillsynssamarbetet på EU-nivå på värdepappersmarknaden och förbättra tillsynen av nya finansprodukter.

Det nordiska tillsynsarbetet intensifierades under krisen. Uppföljningen av de nordiska finanskoncernerna och utbytet av aktuell information mellan tillsynsmyndigheterna utökades. De nordiska finanskoncernernas likviditet var föremål för särskilt noggrann uppföljning. Det etablerade samarbetet inom det praktiska tillsynsarbetet fortsatte inom bank-, försäkrings- och värdepapperstillsynen.

Det nya EU-systemet för tillsyn inleddes

Finanstillsynen inom EU ändrades när de nya europeiska tillsynsmyndigheterna inledde sin verksamhet den 1 januari 2011. EU-tillsynsmyndigheterna fick nya befogenheter för finansreglering på EU-nivå. De gavs också större befogenheter att styra tillsynskollegiernas verksamhet och koordinera de nationella tillsynsmyndigheternas krishanteringsåtgärder. EU-tillsynsmyndigheternas roll inom bedömningen av riskerna inom finanssektorn utvidgades mer i riktning av bedömning av systemeffekterna vilket var av största vikt i hanteringen av finanskrisen. System för tillsyn av finansiella produkter och kundskydd skapades under året och myndigheterna började ta fram sina första bedömningar på EU-nivå om ämnet.

EBA svarar för banktillsynen, EIOPA för försäkrings- tillsynen (lagstadgad arbetspensionsförsäkring inte medräknad) och ESMA för tillsyn av värdepappersmarknaden. Den högsta beslutanderätten hos myndigheterna innehas av tillsynsstyrelserna (Board of Supervisors) i vilka rösträtten utövas av representanter för de nationel-

la tillsynsmyndigheternas högsta ledning. Tillsynsstyrelsen har en ordförande med uppdraget som huvudsyssla (Chairperson) som också leder förvaltningsstyrelsens möten (Management Board). Utöver ordföranden har förvaltningsstyrelsen sex ledamöter som väljs bland de röstberättigade ledamöterna av tillsynsstyrelsen. Förvaltningsstyrelsen svarar för att verksamheten leds utifrån tillsynsstyrelsens beslut. Förvaltningsstyrelsen bereder även myndighetens arbetsprogram och budget för tillsynsstyrelsen. EBAs förvaltningsstyrelse innehar dessutom en stark roll i beredningen av de ärenden som framförs för tillsynsstyrelsens möte.

De nationella tillsynsmyndigheterna innehar fortfarande det dagliga ansvaret för tillsynen av finansmarknaden. Utöver detta utövar ESMA direkt tillsyn av kreditvärderingsföretag, och tillsynen av handelsregisteruppgifterna har också föreslagits bli ESMAs uppdrag.

De nationella tillsynsmyndigheterna deltog i beredningen och beslutsfattandet

Tillsynsmyndigheterna på EU-nivå ålades fler uppgifter än de haft tidigare i kommittésystemet och de vidtog åtgärder för att förstärka sina resurser. Trots detta stödde de sig fortfarande mycket på de nationella tillsynsmyndigheternas expertis vid beredningen av ärenden. Alla tre myndigheter har flera kommittéer och arbetsgrupper. Både ledamöterna och ordförandena är representanter för de nationella tillsynsmyndigheterna. Kommittéerna bereder ärendena för tillsynsstyrelsens behandling. Flera expertarbetsgrupper som är underställda de permanenta kommittéerna har grundats. Arbetsgrupperna svarar bland annat för uppgörandet av EU-tillsynsmyndigheternas tekniska regleringsstandarder, rekommendationer och anvisningar och för beredningen av riskbedömningar och stresstester för finanssektorn. Utöver regleringen av finanssektorn på EU-nivå används fortfarande mycket resurser för att utveckla rapporteringssystemen och metoderna.

Reglerings- och tillsynssamarbetet mellan bank-, försäkrings- och värdepappersmarknaden koordineras av EBAs, EIOPAs och ESMAs gemensamma kommitté (Joint Committee). Samarbetet är viktigt för bedömningen av kopplingarna mellan bank-, försäkrings- och värdepapperssektorerna och deras inverknings på stabiliteten på finansmarknaden inom EU. Målet är även att harmonisera regleringen och tillsynsförfarandena inom de olika sektorerna.

Finansinspektionen skärpte sin internationella verksamhet

Finansinspektionens mål är att inom EBA, EIOPA och ESMA arbeta särskilt inom de områden som är av stor vikt för kapitaltäckningen och konkurrenskraften inom finanssektorn i Finland och för dess strukturella särdrag och för

kund- och investerarskyddet. Finansinspektionen deltog i behandlingen av ärenden i de permanenta kommittéerna och arbetsgrupperna.

EU-tillsynsmyndigheterna fick befogenheter att bereda bindande teknisk reglering. Detta var en viktig reform med tanke på harmoniseringen av finansregleringen inom EU. Det effektivaste sättet att inverka på innehållet i de tekniska standarderna och den övriga regleringen är att delta i beredningen i expertarbetsgrupperna. Finansinspektionen deltog under året i de viktigaste expertarbetsgruppernas arbete.

EU-kommissionen beredde under året direktiv och förordningar om finansbranschen. Finansinspektionen deltog i beredningen av EU-regleringen i nära samarbete med ministerierna och framförde Finlands synpunkter också i EU-tillsynsmyndigheterna. Genom gemensamma riktlinjer kunde man påverka särskilt regleringen av bankernas och försäkringsbolagens kapitaltäckning och regleringen av förvaltare av alternativa investeringsfonder (AIFM) i såväl EU-beredningen som EU-tillsynsmyndigheterna.

Finansinspektionen deltog i EU-tillsynsmyndigheternas viktigaste förberedande och beslutande organ. Uppgifterna fortsätter även 2012.

Finanstillsynsmyndigheternas samarbete dominerades av hanteringen av finanskrisen och stora regleringsprojekt

Under året ökade finanstillsynsmyndigheterna i Europa den aktuella uppföljningen inom branschen och förbättrade avsevärt det inbördes informationsutbytet. Riskanalyser av hela finanssektorn utfördes även under den gemensamma kommittén. Detta var mycket nödvändigt eftersom finansmarknaderna inom EU har många inbördes kopplingar och enskilda kriser sprider sig snabbt mellan sektorerna och länderna.

De nya EU-tillsynsmyndigheternas krishanteringsförmåga sattes genast på prov när skuldskrisen förvärrades under året och stabiliteten på finanssektorn blev svagare. EBA, EIOPA och ESMA evaluerade regelbundet situationen inom finanssektorn och prövade sektorns risktolerans med hjälp av stresstest. Tillsynsmyndigheterna bedömde även i allt större omfattning tillsammans med Europeiska systemrisknämnden (ESRB) de inbördes riskerna mellan bank-, försäkrings- och värdepappersmarknaderna och deras inverknings på makrostabiliteten. EBA koordinerade tillsynsmyndigheternas gemensamma åtgärder i syfte att höja kapitaltäckningsmålen för de stora bankerna inom EU. Myndigheten stödde också de nationella tillsynsmyndigheternas åtgärder vars mål var att tillsynsobjekten som helhet skulle stärka sin kapitaltäckning och hantering av likviditeten för att stabilisera finansmarknaden.

Finansinspektionen gav sitt stöd till att de nationella myndigheterna i regleringen på EU-nivå ska ges tillräckli-

ga befogenheter och verktyg för tillsynen av makrostabiliteten. Systemrisknämnden arbetade för utvecklingen av de nationella systemen för makrotillsyn genom att i slutet av året bereda rekommendationer om ordnande av tillsynen av makrostabiliteten på nationell nivå. Finansinspektionens direktör Anneli Tuominen deltog i ESRB:s tillsynsstyrelsens (General Board) möten (inte röstberättigad) tillsammans med Finlands Banks generaldirektör Erkki Liikainen (röstberättigad ledamot).

EU-kommissionen beredde under året flera omfattande förslag till EU-reglering vars mål var att stöda en stabil verksamhet på finansmarknaden på lång sikt. Föremål för beredning var bland annat kapitaltäkningsreformen inom banksektorn (CRD⁷ IV och CRR⁸), solvensreformen inom försäkringssektorn (Solvens II) och ett stort antal projekt med regler för värdepappersmarknaden. EU-tillsynsmyndigheterna tog ställning till förslagen och beredde bindande tekniska standarder med anknytning till de förestående

Finansinspektionens medlemskap i EU-tillsynsmyndigheternas viktigaste förberedande och beslutande organ⁹

Beredande och beslutande organ

Medlemskap/ordförandeskap

ESMAs tillsynsstyrelse

direktör Anneli Tuominen, röstberättigad ledamot
avdelningschef Jarmo Parkkonen, suppleant

ESMAs FISC, Financial Innovation Standing Committee (frågor om tillsyn av nya finansiella produkter)

direktör Anneli Tuominen, ordförande

ESMAs arbetsgrupp IT Management and Governance

rådgivare Arja Voipio, ordförande

EBA:s tillsynsstyrelse

biträdande direktör Jukka Vesala,
röstberättigad ledamot
direktör Anneli Tuominen, suppleant

EBA:s förvaltningsstyrelse

biträdande direktör Jukka Vesala, röstberättigad ledamot

EIOPAs tillsynsstyrelse

direktör Anneli Tuominen, röstberättigad ledamot
ledande rådgivare Hely Salomaa, suppleant

Consumer Protection Sub-Committee (konsumentskyddsfrågor, kommitté underställd samarbetskommittén Joint Committee)

direktör Anneli Tuominen, ordförande

Risk Sub-Committee (riskbedömning, kommitté underställd myndigheternas samarbetskommitté Joint Committee)

biträdande direktör Jukka Vesala, ordförande

Work stream on the Methods of Consolidation for Financial Conglomerates (tekniska regleringsstandarder om finanskonglomeratens kapitaltäkning)

avdelningschef Marja Nykänen, ordförande

ESRB:s tillsynsstyrelse

direktör Anneli Tuominen, ledamot (inte röstberättigad)

⁷ Capital Requirements Directive.

⁸ Capital Requirements Regulation.

⁹ Heltäckande förteckning på sidorna 64–65.

förordningarna, råd till kommissionen i samband med delegerade regler och anvisningar och rekommendationer.

Bättre tillsyn av kundskyddsfrågor är ett av de viktigaste målen för EU-tillsynsmyndigheterna. Detta innebär att skapa bättre öppenhet och överskådlighet på marknaden för finansiella tjänster och produkter riktade till konsumenterna. Samtliga tre myndigheter har ålagts ett särskilt kundskyddsuppdrag och därtill för ESMA ett investerarskyddsuppdrag. EIOPA gav i slutet av året ut en rapport om de nationella tillsynsmyndigheternas åtgärder för att främja finansiell kompetens och utbildning. Rapporten ska i fortsättningen produceras regelbundet i samarbete med EBA och ESMA.

Kommittéerna som koncentrerar sig på de nya myndigheternas finansinnovationer inledde sitt arbete. Kommittéerna har i uppgift att främja kundskyddet genom att koordinera reglerna för och tillsynen av nya och innovativa produkter och tjänster. De följer konsumenttrender och innovationer på värdepappersmarknaden, analyserar innovationer med hänsyn till stabiliteten och konsumentskyddet på finansmarknaden och kan vid behov lägga fram reglerings- eller tillsynsåtgärder. Finansinspektionen har en stark representation i dessa kommittéer.

Uppföljning och analys av trender och nya innovationer inom finansbranschen kräver omfattande information om utbudet och volymen av produkter och tjänster på de olika marknaderna. Insamling av information står i fokus särskilt i början av kommittéernas arbete.

Översyn av föreskriftssamlingen, tillsynsarbete i praktiken och omfattande riskbedömning i fokus

Inom EBA prioriterade Finansinspektionen arbetet för att förnya regleringen av bankernas egna tillgångar och likviditetsreglerna. Upprätthållandet av en stark kapitaltäckning och fungerande medelsanskaffning visade sig under hösten vara speciellt viktigt för att främja förtroendet för finanssektorn. Detta gav extra styrka att göra likviditetsuppföljningen och -regleringen bättre. Finansinspektionen stödde en harmonisering och enhetlig tillämpning av finansreglerna inom EU.

Finansinspektionen stödde inom EBA och EIOPA arbetet för att utveckla enhetliga rutiner för EU-tillsynskollegier. Genom detta främjades hem- och värdländernas starka engagemang i gränsöverskridande tillsyn av finanskoncerner och bästa tillsynsförfaranden i den löpande tillsynen. Grundandet av tillsynskollegier för gränsöverskridande tillsyn av finanskoncerner har framskridit väl. Finansinspektionen anser dock att tillsynsarbetet behöver fördjupas bland annat inom riskbedömning och bedömning av kapitaltäckningen och inspektionerna. Utbytet av aktuell information i tillsynskollegierna behöver bli effektivare.

Det viktigaste projektet i EIOPA var förnyandet av kapitaltäckningskraven och tillsynen, så kallade Solvens II.

Denna reform som är viktig också för försäkringssektorn i Finland främjar riskbaserad bedömning av solvenskapital. På grund av särdragen hos försäkringssektorn i Finland koncentrerade sig Finansinspektionen i reformen bland annat på behandling av försäkringsbolagens utjämningsbelopp och beräkning av ansvarsskulden. Finansinspektionen har informerat tillsynsobjekten regelbundet om hur Solvens II-projektet framskrider. Mer information om Solvens II på sidan 52.

Det viktigaste projektet på EU-nivå i ESMA:s arbetsprogram var inledningen av tillsynen av kreditvärderingsföretagen. De viktigaste regelprojekten var beredningen av råd och tekniska standarder på nivå 2 för direktivet om förvaltare av alternativa investeringsfonder och utkastet till förordning om OTC-derivatmarknaden och beredningen av råd och tekniska standarder på nivå 2 för förordningen om blankning. Tillsynssamarbetet i frågor som hänför sig till värdepappersmarknaden fortsatte särskilt inom tillsynen av IFRS-årsredovisningar, undersökningen av marknadsmissbruk och tillsynen av investeringsfonder och prospekt. På grund av utvecklingen på marknaderna fäste ESMA uppmärksamhet vid bland annat komplexa investeringsprodukter, ETF-fonder, högfrequenshandel (high frequency trading) och algoritmisk handel och gav ut anvisningar och rekommendationer om dessa.

Finansinspektionen betonade i sitt ESMA-arbete särskilt tillsynssamarbetet och regelprojekten i anknytning till direktivet om förvaltare av alternativa investeringsfonder. Finansinspektionen deltog även i beredningen av inrättandet av en permanent kommitté för behandlingen av finansinnovationer.

Det nordiska tillsynsarbetet intensifierades under krisen

Uppföljningen av de nordiska finanskoncernerna och utbytet av aktuell information mellan tillsynsmyndigheterna intensifierades då skuldcrisen fortsatte. Kärnan i tillsynssamarbetet utgjordes av tillsynsgrupperna, de så kallade tillsynskollegierna vars medlemmar är alla de viktiga tillsynsmyndigheterna för finanskoncernen i fråga. Utöver de nordiska tillsynsmyndigheterna deltog även tillsynsmyndigheter från Baltikum till en del i tillsynskollegiernas verksamhet.

Tillsynskollegierna gick regelbundet genom de finansiella konglomeratens riskexponering och beredde tillsynsmyndigheternas gemensamma bedömning av konglomeratens risker och samlade kapitalbedömning. De nordiska finanskoncernernas likviditet var föremål för särskilt noggrann uppföljning. Tillsynsgrupperna granskade även övriga risker i den ekonomiska omvärlden och på bostadsmarknaden.

Med avseende på de nordiska multinationella bankgrupperna ingick tillsynsmyndigheterna ett avtal om hur det samlade kapitalet ska bedömas och hur mycket kapi-

tal som krävs på koncernens respektive dotterbankernas nivå. Dotterbankernas kapital ska täcka de lokala riskerna och stresstestkraven. En del av kapitalbufferten kan dock hållas på koncernnivå vilket främjar enhetlig kapitalhantering inom koncernen.

Inspektionsplanerna koordinerades i tillsynskollegierna och på Finansinspektionens initiativ uppgjordes riktlinjer för inspektionerna. De nordiska tillsynskollegierna behandlade resultatet av olika tillsynsmyndigheters inspektioner enligt finansgrupp. Finansinspektionen deltog i tillsynen av Nordea, Handelsbanken och SEB på koncernnivå som koordinerades av Finansinspektionen i Sverige. Finansinspektionen var även med i tillsynskollegiet för koncernen Danske Bank som koordinerades av Finanstilsynet i Danmark. Tillsynssamarbetet av det finansiella konglomeratet Sampo utfördes under ledning av Finansinspektionen. Tillsynsmyndigheterna utförde en gemensam inspektion av Nordeakoncernens kreditrisker.

Till följd av Solvens II-reformen inom försäkringssektorn har man ansett det vara nödvändigt att öka det nordiska samarbetet särskilt för att säkra en harmoniserad tolkning av reglerna för beräkning av livförsäkringsbolagens ansvarsskuld. För uppgiften grundades en separat arbetsgrupp vars första ordförande var Finansinspektionen. Genom EIOPA-arbetet vill man dessutom främja införandet av dessa tolkningar också inom det övriga EU-området. Motsvarande arbete håller på att inledas också för skadeförsäkringar.

De nordiska tillsynsmyndigheternas gemensamma arbetsgrupp behandlade tillsynen av de matematiska modeller som används för försäkringsbolagens interna solvensberäkning enligt Solvens II. Arbetet främjade harmoniseringen av tillsynsrutinerna. Gruppen behandlade också konkreta tillsynsfall och utbytte information om tillsynsrutiner. Genom samarbetet var det möjligt att utnyttja de enskilda tillsynsmyndigheternas knappa resurser för tillsynen av interna modeller.

Tillsynsmyndigheterna i Europa arbetade för att stabilisera marknaden

Ökade statsrisker hotade bankernas likviditet

Staternas skuldkris ökade i det första skedet bankernas upplåningskostnader i de mest skuldsatta länderna och försämrade tillgången till finansiering för dem. Det förelåg en risk för att de övriga bankerna i Europa skulle smittas av bankerna i problemländerna, och misstron började återspeglas även på upplåningskostnaderna för bankerna i det övriga EU-området. De investeringar som bankerna och försäkringsbolagen i EU hade i GIIPS-ländernas statsobligationer orsakade en omedelbar risk för dem. Enbart de europeiska bankernas (exkl. de grekiska) fordringar och investeringar i GIIPS-länderna uppgick till 511 miljarder euro i slutet av september och statsriskerna i länderna i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet till sammanlagt 1 574 miljarder euro.

Osäkerheten gällande de förluster som statspappren kunde ge upphov till upprätthöll misstroendet mot banksektorn. Osäkerheten spred sig till aktiemarknaden. Den positiva trenden för aktiekurserna under början av året avtog småningom och under början av hösten sjönk aktiekurserna. Under sommaren ökade misstroendet mot staternas förmåga att hantera skulderna och spred sig till att omfatta även andra länder än problemstaterna. Bankernas upplåningskostnader korrelerade starkt med riskbetygen för deras hemstater. På grund av detta ledde EU-staternas skuldsättningsproblem samtidigt till att bankernas upplåningskostnader ökade. Det fanns ett hot om att bankerna snabbt skär ned på sin verksamhet när tillgången till finansiering på marknaden börjar sina. Man oroade sig särskilt för att en del banker kraftigt minskar sin utlåning vilket i sin tur försvagar hela den ekonomiska tillväxten. När den ekonomiska tillväxten avtar, blir det svårare för staterna att hantera skuldsättningen och det föreligger en risk för att staternas kreditbetyg fortsätter att bli svagare. Aktiekursernas nedgång försvagade även värdet på försäkringssektorns investeringar och ökade hotet om tvångsförsäljning av aktier vilket gjorde situationen som helhet betraktat dystrare. Det centrala målet för finanstillsynsmyndigheterna i Europa var att stävja den negativa trenden där staternas och finanssektorns problem hotade återhämtningen av ekonomin.

Enhetligt och effektivt ingripande i krisen som mål

Europeiska tillsynsmyndigheter har tre olika typer av medel för att åtgärda kriser inom finanssektorn.

1. EBA, EIOPA och ESMA bedömer bankernas, försäkringsanstaltens och värdepappersmarknadens risker och det hot som riskerna utgör mot stabiliteten på finansmarknaden och de kan rekommendera nödvändiga åtgärder för att kontrollera riskerna. Myndigheternas gemensamma kommitté (Joint Committee) gör en helhetsbedömning av bankernas, försäkringsanstaltens och värdepappersmarknadens risker. Myndigheterna tillför gemensamma policyrekommendationer till analyserna. Läget inom finanssektorn utvärderas också med regelbundna stresstest. EU:s tillsynsmyndigheter och de nationella tillsynsmyndigheterna vidtar korrigerande åtgärder utifrån analyserna. Under hösten intensifierades uppföljningen av finanssektorn på EU-nivå och bland annat EBA följde med de största bankernas likviditet varje vecka. Även försäkringssektorn drabbades av krisen under slutet av året när de sjunkande aktiekurserna sänkte marknadsvärdena för försäkringsbolagens värdepappersplaceringar. Av den här orsaken fäste myndigheterna i sina bedömningar allt större uppmärksamhet vid kopplingarna mellan bank- och försäkringssektorn.
2. EU:s tillsynsmyndigheter har i uppgift att koordinera de nationella tillsynsmyndigheternas åtgärder. De har befogenheter att rekommendera de nationella tillsynsmyndigheterna åtgärder som främjar tillsynsmyndigheternas likriktade korrigeringsåtgärder i syfte att stabilisera situationen. Rekommendationerna är inte juridiskt bindande.

3. EU:s tillsynsmyndigheter har även särskilda befogenheter för krissituationer. Tillsynsmyndigheterna kan utnyttja de särskilda befogenheterna endast om det handlar om en krissituation som har fastställts genom ett beslut av EU-rådet. I så fall kan myndigheterna bland annat under vissa förutsättningar fatta beslut som direkt gäller enskilda tillsynsobjekt. Under 2011 handlade det inte om en av EU-rådet konstaterad krissituation utan tillsynsmyndigheterna agerade med sina normala befogenheter.

ESRB gör en regelbunden bedömning av situationen på finansmarknaden ur ett makroekonomiskt aspekt. ESRB:s uppgift är att identifiera risker som hotar makrostabiliteten och utifrån dem utfärda varningar och policyrekommendationer. EBA, EIOPA och ESMA deltog i ESRB:s verksamhet. När staternas skuldskris drog ut på tiden och orsakade tilltagande problem för finanssektorn gav ESRB i september sitt eget uttalande om situationen. ESRB anser att en lösning av systemkrisen kräver samordnade åtgärder av tillsynsmyndigheterna för att stärka bankernas kapital samt för transparent och samordnad värdering av statsfordringarna.

EBA förberedde för EU-organen förslag om åtgärder som syftar till att stärka investerarnas och kundernas förtroende för finanssektorn inom EU. De europeiska tillsynsmyndigheternas åtgärder var av väsentlig vikt men inte alls tillräckliga för att lösa skuldskrisen i Europa. Utöver dem är det fortfarande nödvändigt att de övriga stabiliseringsåtgärder som EU-staterna avtalat om ska slutföras.

Ombedömning av bankernas statsrisker när skuldskrisen förvärrades

EBA bedömde genom ett stresstest de europeiska bankernas förmåga att tåla den ekonomiska recessionen och de kreditförluster som den för med sig. Enligt det stressscenario som tillämpades bör bankernas kärnkaptital (Core Tier 1) vara minst 5 procent av de riskvägda fordringarna. Efter testerna på våren och resultatet som publicerades i juli djupnade staternas skuldskris och kärnkaptitaltäckningsgraden på 5 procent räckte inte längre till för att täcka de ökade statsriskerna och övriga risker till följd av den osäkra marknaden. EBA bedömde på nytt tillsammans med de nationella tillsynsmyndigheterna vilka risker som var förbundna med de största bankernas

Finansinspektionens ESA-koordinator: marknadsövervakare Ville Kajala och ledande riskexperterna Teija Korpiaho och Juha Savela.

statsfordringar. Utifrån detta fastställdes en ny målnivå för kapitaltäckningen och bedömdes behovet av tilläggskapital.

De största bankerna fick höjt kapitalkrav för en bestämd tid

EBA lämnade i september ett förslag till EU-rådet om att stärka de största europeiska bankernas kapitaltäckning för en bestämd tid. EBA publicerade tillsammans med ECOFIN de viktigaste principerna för kapitaliseringsplanen den 30 november. Som mål för bankernas kärnkaptaltäckning (Core Tier 1) ställdes 9 procent. Detta betyder att kravet höjdes med 4 procent jämfört med det krav som fastställdes utifrån stresstesten. I den nya bedömningen togs ändringarna i marknadsvärdet för europeiska statspapper i beaktande till fullt belopp. Bankernas kärnkaptaltäckning ska vara minst 9 procent efter det att kapitalbehovet för statslåneriskerna har tagits i beaktande. EBA uppskattade i samarbete med de nationella tillsynsmyndigheterna att bankerna behöver 114,7 miljarder euro kapital för att uppnå målnivån om 9 procent. Av kapitalbehovet hänför sig 30 miljarder till de grekiska bankerna.

Syftet med en höjning av kapitaltäckningen var att öka investerarnas förtroende och därigenom underlätta bankernas marknadsupplåning. När de stora bankerna har starka kapitaltäckningsbuffertar minskar risken för smitta inom finanssektorn. Det högre kapitaltäckningskravet som fastställts för en bestämd tid gäller de 71 största bankerna i Europa och 31¹⁰ banker behöver stärka sin kapitaltäckning. Målet är att bankerna ska höja sin kapitaltäckningsgrad genom att öka sina egna tillgångar i stället för att minska på sina fordringar. Genom detta vill man förhindra minskad utlåning och den därav följande svagare ekonomiska utvecklingen.

De banker som var i behov av tilläggskapital lämnade sina planer till de nationella tillsynsmyndigheterna i januari 2012. De nationella tillsynsmyndigheterna följer med hur kapitaliseringsplanerna och villkoren i anslutning till dem förverkligas. Kravet på tilläggskapitalisering gällde inte banker med verksamhet i Finland.

Enhetliga värderingsprinciper för statslån

När statslånekrisen förvärrades under sommaren effektiviserade ESMA sin koordination gällande tillsynen av IFRS-bokslut. ESMA publicerade i juli ett meddelande i vilket myndigheten betona de börsnoterade bolagen ska rapportera sina investeringar i staternas skuldinstrument och motsvarande investeringar på ett så genomskinligt sätt som möjligt i IFRS-noterna till sina delårsrapporter och årsredovisningar. Informationen bör lämnas fördelad enligt land, om den är väsentlig.

Under hösten utredde ESMA tillsammans med de nationella tillsynsmyndigheterna hur grekiska statspapper ska värderas i bankernas halvårsrapporter. Bankerna offentliggjorde olika information om statsfordringar vilket gjorde det svårare för investerare och andra marknadsparter att bedöma bankernas verkliga situation. Bankerna hade tillämpat IFRS-kraven på ett oenhetligt sätt i årsredovisningen av statsfordringar. För att råda bot på situationen publicerade ESMA i november ett ställningstagande vars syfte var att harmonisera värderingen av dessa investeringar i framtida ekonomiska rapporter. Väsentliga placeringar i statspapper bör analyseras noggrant för redovisning av eventuella nedskrivningar. Investerarna ska ges all nyttig information om de kriterier som använts vid bedömningen av nedskrivningar. Vidare uppmanade ESMA företagen att lämna information om instrument som hänför sig till statens skuldförbindelser, till exempel kreditderivat, terminer, optioner och övriga derivat. Också denna information bör lämnas fördelad enligt land, om den är väsentlig. Informationen bör lämnas särskilt om grekiska statspapper.

10 I början av 2012 avlägsnade EBA 3 banker från listan med 31 banker eftersom betydande omstruktureringar pågår i dem.

Införa en gemensam verksamhetskultur

Koordineringen av olika tillsynsuppgifter (inspektioner, tillsynsmyndighetens bedömning) förbättrades avsevärt under året. Processer förnyades.

Bearbetningen av en ny föreskrifts- och anvisningssamling fortsatte. De första föreskrifterna och anvisningarna som ingår i samlingen gavs ut under året.

Finansinspektionens första intressentundersökning utfördes i början av året. Två av tre respondenter uppskattade att Finansinspektionen hade främjat förtroendet för finansmarknadens verksamhet, kund- och investerarskyddet samt stabiliteten på finansmarknaden på ett bra sätt.

I Finansinspektionens publiceringspolicy som offentliggjordes i december uppges vilken information Finansinspektionen offentliggör och vilken information som är tillgänglig för allmänheten.

Fokus inom utbildningen av de anställda vid Finansinspektionen låg på frågor inom försäkringssektorn. De anställda deltog också i utbildning som de nya EU-myndigheterna ordnade.

Koordineringen av tillsynsuppgifterna förbättrades

Uppfyllelsen av effektivitetsmålen för de viktigaste processerna var föremål för regelbunden uppföljning. Koordineringen av olika tillsynsuppgifter – särskilt inspektionerna och tillsynsmyndighetens bedömningar – förbättrades. Systematisk uppföljning av hur de uppmaningar och rekommendationer som getts till tillsynsobjekten utifrån observationerna vid inspektionerna framskred ingick i tillsynsmyndighetens bedömning. Tillståndsprocessen förnyades. Målet var att göra behandlingen smidigare, förkorta behandlingstiderna och därigenom effektivisera processen.

De första föreskrifterna och anvisningarna som ingår i den nya samlingen gavs ut

I den nya föreskrifts- och anvisningssamlingen sammanställs de separata föreskriftssamlingarna för finans- och försäkringssektorerna till en samling med enhetlig struktur och till ett så harmoniserat innehåll som möjligt. Beredningen av enskilda föreskrifter och anvisningar inleddes. Reformen genomförs i etapper och den ska vara färdig till största delen före utgången av 2012. I beredningen beaktas pågående ändringar i de nationella lagarna och EU-lagstiftningen.

Finansinspektionen gav under året ut de första föreskrifterna och anvisningarna som ingår i den nya samlingen. De gäller följande områden: rapportering från sammanlutningar på försäkringsmarknaden till Finansinspek-

tionen, ordnande av och förfaranden för placeringsfundsverksamhet samt metoder för beräkning av maximibeloppet av den ersättning som kan krävas ut för förtida återbetalning av ett bolån.

Finansinspektionen sände sju utkast till föreskrifter och anvisningar på samråd under året. Utkasten hänförde sig till följande områden

1. tillståndsförfarande och riskhantering för samt rapportering av hypoteksbanksverksamhet
2. utläggande av verksamhet på entreprenad
3. förfaringssätt vid tillhandahållande av finansiella tjänster
4. revision
5. rapportering av utgifter och intäkter för avtal om långsiktigt sparande och försäkringar
6. hantering av operativ risk
7. redovisnings- och bokslutsbehandling av säkrandet av försäkringsbolagens ansvarsskuld.

Finansinspektionen fick förtroende av intressentgrupperna

Enligt svaren på intressentgruppsenkäten som gjordes i januari–februari uppskattade två av tre respondenter att Finansinspektionen hade främjat förtroendet för finansmarknadens verksamhet, kund- och investerarskyddet samt stabiliteten på finansmarknaden på ett bra sätt. I fråga om sina lagstadgade uppgifter har Finansinspektionen lyckats väl med bland annat tillsynsarbetet (77 procent bedömde att FI har lyckats väl) och med inspektionsarbetet (68 procent). Finansinspektionen fick totalvitsordet 8 på en skala från 4 till 10. Kostnadseffektiviteten bedömdes vara det svagaste området även om den har blivit bättre efter sammanslagningen 2009. Byråkratin kritiserades också.

Målgrupp för intressentgruppsenkäten var företag som är under tillsyn, noterade bolag, myndigheter, riksdagsledamöter, media och Finansinspektionens övriga intressegrupper. Sammanlagt 341 svarade och svarsprocenten var 35.

I publiceringspolicy fastställs det material som ges ut

I december offentliggjordes Finansinspektionens publiceringspolicy som fastställer vilken information Finansinspektionen offentliggör och vilken information som är tillgänglig för allmänheten. Publiceringspolicyen är avsedd att tjäna Finansinspektionens intressegruppers varierande informationsbehov.

Publiceringspolicyn innehåller information om

- vilka uppgifter om tillsynsobjekten som offentliggörs
- vilka publikationer och meddelanden tillsynsmyndigheten ger ut
- när publikationerna ges ut
- hur rapporteringen av Finansinspektionens egen verksamhet sker och
- hur kommunikationen mellan intressegrupperna och Finansinspektionen har organiserats.

Dessutom tas ställning till bland annat om när material ska publiceras även på svenska eller engelska.

På grund av arten av Finansinspektionens verksamhet har det emellertid även satts strikta gränser för offentliggörandet av information. Många av de ärenden som Finansinspektionen behandlar innehåller uppgifter som tillsynsmyndigheten inte kan offentliggöra, till exempel tillsynsuppgifter om ett enskilt tillsynsobjekt.

Uppgifternas sekretess är också speciellt viktig i situationer där Finansinspektionen utreder eventuella förfaranden som strider mot bestämmelser och som kan leda till en administrativ sanktion eller en begäran om polisutredning. Information om avslutade utredningar offentliggörs om en administrativ sanktion, till exempel en offentlig anmärkning, påförs i ärendet. Dessutom meddelas antalet begäran om polisutredningar.

Om Finansinspektionen är tvungen att rätta till en uppgift efter att den har offentliggjorts, markeras den på ett tydligt sätt i det redan publicerade dokumentet. Om rättelsen är väsentlig, publiceras ett nytt meddelande eller en ny webbnöhet om ärendet.

 Se också **Finansinspektionen.fi > Om FI > Finansinspektionens publiceringspolicy**

Utbildning

Antalet utbildningsdagar för personalen var sammanlagt 480 (656 år 2010). Den interna utbildningen handlade om bland annat Solvens II, försäkringsrisker och försäkringsbolagens bokslut. Personalen deltog också i utbildning i utveckling av regleringen och tillsynen som ordnades av de europeiska finanstillsynsmyndigheterna. Alla chefer vid Finansinspektionen har deltagit i ett coachningprogram.

Regleringsagendan blev global

Betydelsen av det internationella regleringssamarbetet har framhävts särskilt mycket på finansmarknaden under de senaste åren. Tillsynsmyndigheterna strävade efter att reagera på finanskrisen på global nivå. Målen för regleringen av finansmarknaden och dess centrala innehåll har avtalats i omfattande skala på G20-gruppens möten där Finland inte är representerat. G20-gruppens resolutioner har verkställts genom EU-reglering.

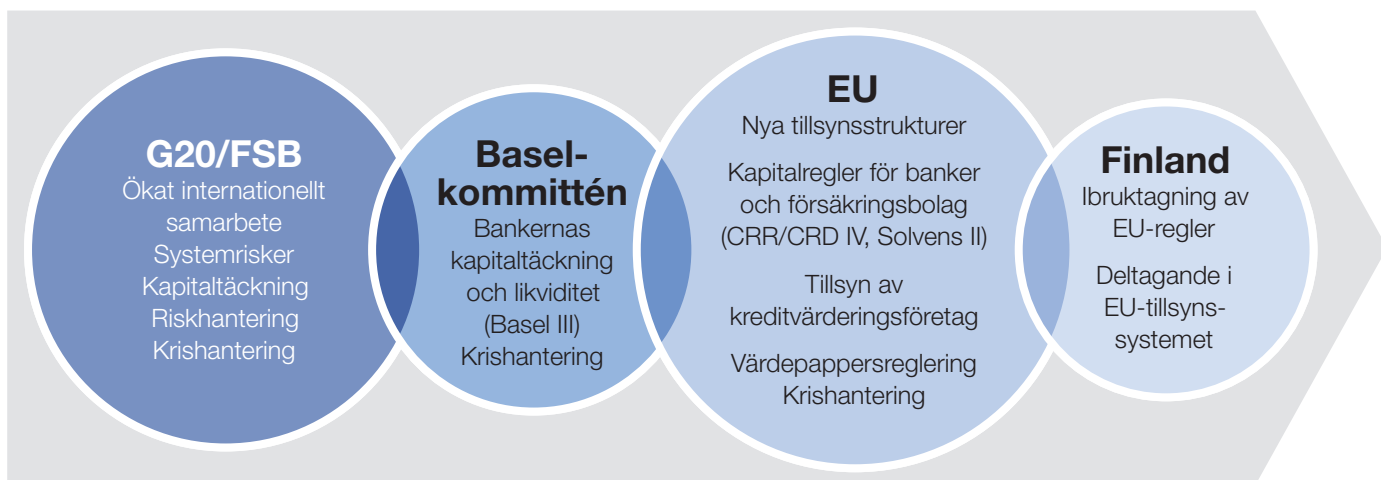
Utöver den globala regleringsagendan betonades en eftersträvan mot harmoniserad reglering (s.k. single rule book-mål) inom EU-regleringen. I de nya förslagen har möjligheterna till nationell reglering minskats. En annan orsak till att den nationella rörelsefriheten minskar är att det inom EU-regleringen allt oftare tillämpas direkt tillämpliga EU-förordningar i stället för direktiv.

De nya EU-myndigheterna (EBA, EIOPA och ESMA) som inledde sin verksamhet vid början av året har en

mycket viktig roll i beredningen av kompletterande regler. Uppgörandet av bindande tekniska standarder och råd om delegerade bestämmelser till kommissionen har tillsatt EU-myndigheterna och därigenom även de nationella myndigheterna.

Regleringen inom bank- och försäkringssektorerna har fokuserat på de nya kapitaltäckningsbestämmelserna och frågor om corporate governance. Regleringsprojekten inom värdepappersmarknadssektorn har påverkats av både verkställandet av G20-resolutionerna och de utvärderingsförpliktelser som ingår i de gällande direktiven och utifrån vilka kommissionen har föreslagit ett stort antal ändringar. De viktigaste målen för EU-regleringsprojekten har varit bland annat främjandet av transparens, säkerställandet av proportionalitet i regleringen (särskilt för små och medelstora företag) och jämlika konkurrensförutsättningar, harmoniseringen av myndigheternas befogenheter och ingripandet i kortsiktig investeringsverksamhet (short termism).

Globala regleringsreformer inverkar på finansregleringen och tillsynen i Europa

Banksektorn

Omfattande ändringar i kapital- och likviditetsreglerna för finanssektorn

Översyner av reglerna som syftar till att korrigera de brister i kapital- och likviditetsreglerna för kreditinstitut som finanskrisen avslöjat har verkställts i etapper från och med 2010. Ändringarna i den första etappen, bland annat nya regler för kundrisker och värdepapperisering, trädde i kraft den 31 december 2010. Ändringarna i reglerna om

ersättningssystem som ingår i den andra etappen av reformen trädde i kraft vid början av året och ändringarna i reglerna om marknadsrisk och om värdepapperisering trädde i sin tur i kraft den 31 december. Utifrån iakttagelserna undervärderade kreditinstitutens interna modeller för beräkning av kapitalkravet för marknadsrisker olika risker, vilket innebar att mer strikta krav var nödvändiga för regleringen. Dessutom fanns det skäl att harmonisera redovisningen av värdepapperiseringspositioner mellan å ena sidan kapitalkravet på kreditrisker och å andra sidan kapitalkravet på marknadsrisker.

Europeiska kommissionens förslag till nya kapital- och likviditetsregler

Europeiska kommissionen gav i juli ut sitt förslag till regler som verkställer de Basel III-rekommendationer som Baselkommittén utfärdade 2010. Syftet med förslaget är att återställa stabiliteten på finansmarknaden och en stabil ekonomisk tillväxt och ett särskilt mål är att främja EU:s gemensamma regelbok (single rule book). Kommissionens förslag är som bäst under behandling i Europarådet och Europaparlamentet och det slutliga regelinnehållet kommer att vara klart i mitten av 2012. Det nya regelverket ska enligt förslaget träda i kraft i etapper från och med 2013 så att föreskrifterna ska gälla fullt ut från och med 2019.

Det föreslagna kommande regelverket gör att de av kreditinstitutens egna kapital som är av god kvalitet och godtagbara i beräkningen av kapitaltäckningen kommer att öka betydligt och även kvaliteten på dessa kapital och på så sätt kreditinstitutens förmåga att absorbera förluster kommer att förbättras. Kreditinstituten ska också öka kapitalbuffertarna så att de överskrider de lagstadgade minimigränserna så att instituten under ogynnsamma ekonomiska förhållanden kan täcka förlusterna inom ramen för de lagstadgade minimigränserna.

Utöver det riskrelaterade kapitalkravet kommer man i framtiden även att fastställa en ny, enkel icke-riskvägd skuldsättningsgräns, det vill säga ett krav på bruttosoli-

ditet, för kreditinstituten. Kravet på bruttosoliditet anses fungera som en av de regleringsmetoder som förhindrar att det finansiella systemet överhettas.

I situationer där kreditgivning ökar i alltför hög takt är det dessutom möjligt att ålägga kreditinstituten skyldighet att skapa ytterligare kapitalbuffertar (s.k. kontracykliska kapitalbuffertar).

Fastställandet av kvantitativa likviditetskrav på kreditinstitut är en betydande reform. Kreditinstituten åläggs att bibehålla ett så stort belopp likvida medel av god kvalitet i balansräkningen att instituten kan överleva kortvariga stressituationer. Senare kommer man även att ställa ett krav på tillräcklig långvarig finansiering för kreditinstituten.

Kommissionens direktivförslag innehåller också nya krav på kreditinstitutens interna styrning och kontroll som bland annat betonar den högsta ledningens kontrollansvar och riskhanterings- och -kontrollens ställning. Kommissionens direktivförslag ger också starkare sanktionsmöjligheter för tillsynsmyndigheterna och omfattar en harmonisering av sanktionsmöjligheterna inom EU. Ingetdera av dessa sakområden ingår i Basel III-rekommendationerna.

De viktigaste regelprojekten för finanssektorn i Finland är projekt som gäller kapitalkrav (kapitalbas) och likviditetskrav. Det är viktigt att stärka kreditinstitutens kapitaltäckning och likviditet även i staternas nuvarande skuld-kris. Åtgärderna kommer förhoppningsvis att återställa investerarnas förtroende för banksystemet och möjliggöra

Nya kapitalkrav

Minimikapitalkrav och -buffertar (i förhållande till de riskvägda fordringarna), %

	Obe-gränsat primärt kapital	Primärt kapital	Total kapitalbas
Minimiandel (2015–)	4,5	6,0	8,0
Allmän kapitalbuffert (2019–)	2,5		
Minimiandel + allmän buffert	7,0	8,5	10,5
Kontracyklisk kapitalbuffert*	0–2,5		10,5–13,0
Dessutom eventuellt SIFI-tilläggs-kapital-krav** och s.k. tilläggs-kapitalkrav enligt Pelare 2			
För närvarande	2,0	4,0	8,0

* Kvalitetskrav: obe-gränsat primärt kapital.

** SIFI: systemviktigt finansinstitut.

Tidsplan för kapitaltäckningsgraden och likviditetskraven

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Bruttosoliditetskrav	Föremål för tillsynsmyndigheternas uppföljning		Jämförelseperiod 1.1.2013 – 1.1.2017 Kravet på offentliggörande inleds 1.1.2015					Bindande krav	
Likviditetsrisk:									
Likviditetskrav		Observationsperioden börjar			Minimikravet införs				
Krav på kapitalanskaffning		Observationsperioden börjar						Minimikravet införs	

en fungerande refinansiering för bankerna. Tillgången till refinansiering och villkoren för den är av stor vikt för bankernas utlåningskapacitet.

För Finland är det dessutom viktigt att säkerställa en tillräcklig likviditet för de utländska bankgruppernas dotterbolag och filialer som tar emot insättningar i Finland. Tillräckliga likviditetsreserver ska finnas i Finland så att de finländska insättarnas intressen kan tryggas under alla förhållanden. Konkurslagstiftningen i olika EU-länder är inte enhetlig, och det är omöjligt att garantera att medel kan flyttas från utlandet till Finland. Dessutom har Finansinspektionen velat säkerställa tillräckliga tillsynsrätter över filialer, för att man ska kunna förhindra att filialernas eventuella likviditetsproblem sprids till finländska banker.

Kommissionens förslag grundar sig i hög grad på de harmoniserade, bindande EU-stadgandena (dvs. maximal harmonisering) och förslaget avviker till denna del avsevärt från Basel III-rekommendationerna. Bestämmelserna om kreditinstitutens minimikapitaltäckningskrav och beräkning av likviditetskraven ska enligt förslaget utfärdas direkt genom en EU-förordning som är bindande för medlemsländerna. Trots att Finansinspektionen stöder maximal harmonisering anser den dock att det är viktigt att de nationella myndigheterna även i fortsättningen har möjlighet att temporärt strama åt kapitaltäcknings- och likviditetskraven på grund av orsaker relaterade till makrostabiliteten.

Reglerna för ersättningssystem preciserades

EU-reglerna för ersättningar inom finanssektorn verkställdes i Finland vid slutet av december 2010 genom en ändring av kreditinstitutslagen och Finansministeriets förordning. Finansinspektionen gav den 24 mars ett ställningstagande om ersättningssystem som tog upp tillämpandet av förordningen i kreditinstitut och värdepappersföretag. I sitt ställningstagande rekommenderade Finansinspektionen att försäkringsbolagen och de övriga tillsynsobjekten iakttar principerna i Finansministeriets förordning.

I ställningstagandet gav Finansinspektionen sin åsikt om bland annat på vilka persongrupper förordningens särskilda regler om rörliga ersättningar ska tillämpas. Finansinspektionen fäste i sitt ställningstagande även uppmärksamhet vid att ersättningsprinciperna för rörliga ersättningar ska ta risker i beaktande.

Avveckling och proaktiva tillsynsåtgärder blir effektivare

EU-kommissionens direktivförslag om krishantering inom EU:s finanssektor sköts fram till 2012. Det viktigaste målet för reformen som EU har planerat är att bankernas eventuella krislägen ska skötas på ett sådant sätt att det finansiella systemets stabilitet inte riskeras och att det inte enbart

är skattebetalarna som ska betala kostnaderna för krisen. Målet är bland annat att myndigheterna och de största bankerna i förväg ska göra upp planer utifrån vilka det är möjligt att snabbt och kontrollerat göra omstruktureringar i bankerna i ett krisläge. Finansinspektionen anser det vara viktigt att de nya reglerna för krishantering och kapitalreglerna ger tillsynsmyndigheten bättre möjligheter att ingripa i bankens problem i ett tidigt skede. Det ska vara möjligt att vidta korrigerande åtgärder innan bankens kapitaltäckning har blivit så mycket svagare att banken saknar förutsättningar för att fortsätta sin verksamhet.

Åtstramningar planeras i regleringen av de största bankerna

FSB (Financial Stability Board), som representerar gruppen med de största industriländerna (G20), gav i november ut åtgärdsrekommendationer för tillsynen av systemviktiga banker. Genom dessa vill man förebygga och begränsa risken som de mycket stora bankkoncernerna ger upphov till för hela det finansiella systemet (systemrisk). Insättarnas och investerarnas uppfattning om att dessa bankers konkurser ska förhindras med offentliga stödåtgärder (s.k. hot om moral hazard) också ökar den risk som de stora bankerna medför.

FSB bedömde inledningsvis att 29 bankkoncerner är systemviktiga vid en global granskning (G-SIFI, Global Systemically Important Financial Institutions). En systemviktig bankkoncern är så stor och har en så komplex struktur att dess eventuella konkurs orsakar allvarliga följder för det finansiella systemet och i större omfattning för den ekonomiska verksamheten. Nordea är den enda nordiska banken som räknas med i den grupp av systemviktiga banker som FSB har fastställt.

FSB framförde följande viktiga åtgärdsrekommendationer:

- För banker som ingår i G-SIFI-gruppen fastställs ett högre kapitalkrav än för andra banker.
- De nationella myndigheterna ska ges tillräckliga krisbefogenheter som gör det möjligt för dessa banker att lösa kriser utan att de i större omfattning behöver ty sig till stöd av skattebetalarna.
- Bankerna ska ha planer för krislägen och myndigheterna ska göra upp egna krisplaner för de olika bankerna, gränsöverskridande myndighetssamarbete medräknat.
- Den dagliga tillsynen av systemviktiga banker ska ökas.

G-SIFI-åtgärder som riktas mot Nordea behandlas i tillsynsmyndighetskollegierna och i kollegierna fastställs vidare gemensamma planer för krislägen. Verkställandet av FSB:s åtgärdsrekommendationer ska inledas 2012. Eventuella tilläggskrav för de övriga systemviktiga bankerna är som bäst föremål för diskussion.

Försäkringssektorn

Solvens II träder i kraft 2014

I EU har den så kallade Solvens II-reformen redan länge varit under beredning. Genom Solvens II skapas gemensamma riskbaserade kapitalkrav, krav på god förvaltning och i synnerhet krav på riskhantering för försäkringsföretag som har verksamhet inom EU-området samt gemensamma principer för tillsynen av försäkringsbranschen. Direktivet Solvens II utfärdades 2009, men det kommer ännu att ändras genom det så kallade Omnibus II-direktivet som ännu saknar slutligt godkännande. Ändringar förväntas bland annat i tidpunkten för ikraftträdandet, övergångsbestämmelserna, olika EU-organs inbördes befogenheter och en del substansfrågor. Dessa ändringsbehov som kommit fram redan innan reglerna börjar tillämpas beror på den nya tillsynsstrukturen inom EU:s finanssektor och delvis även på finanskrisen. Man har velat lägga till element i reglerna som kan fungera kontracykliskt och på så sätt främja stabiliteten på finansmarknaden i Europa och samtidigt öka skyddet för de försäkrades förmåner. Dessa ändringsprojekt har dock lett till att reglerna träder i kraft senare än det ursprungliga tidsschemat. Enligt den aktuella bedömningen ska Solvens II-reglerna träda i kraft i etapper 2014.

Den viktigaste frågan för Finland har varit behandlingen av försäkringsbolagens utjämningsbelopp i solvensberäkningen enligt Solvens II-reglerna. Syftet med utjämningsbeloppet är att jämna ut svängningarna i försäkringsrörelsen på lång sikt. Samtidigt har utjämningsbeloppet en avsevärd betydelse också för försäkringsbolagens solvens eftersom till exempel de finländska försäkringsbolag som idkar skadeförsäkringsverksamhet har samlat omkring 2,2 miljarder euro i utjämningsbelopp som stärker solvensen. Ett av Finansinspektionens centrala mål har varit att EU-reglerna ska göra det möjligt att räkna utjämningsbeloppet som kapital som hör till den högsta kapitaltäckningsklassen (Tier 1). Det verkar som om detta kommer att förverkligas även om det ännu krävs en del preciseringar i den nationella lagstiftningen.

Det har också varit viktigt att kapitalkravet för skadeförsäkringsrisken fastställs så att särdragen hos den finländska försäkringsverksamheten tas i beaktande. Finansinspektionen har vidare fäst uppmärksamhet vid att be-

stämmelserna och de interna modellerna för beräkning av ansvarsskulden samt godkännanderutinerna är överskådliga och att de tolkas på ett enhetligt sätt.

Ett centralt drag i Solvens II-reglerna är harmoniserad rapportering till tillsynsmyndigheten. Finansinspektionen anser att samtidigt som rapporteringen ska vara tillräcklig med avseende på tillsynen får den dock inte bli en oskälig belastning för tillsynsobjekten. Finansinspektionen anser att det utöver den årliga rapporteringen också är nödvändigt med en tillräckligt omfattande rapportering kvartalsvis. Finansinspektionen anser också att det är viktigt att innehållet i försäkringsföretagens placeringsportföljer rapporteras värdepapper för värdepapper till tillsynsmyndigheten.

De Solvens II-grupper som Social- och hälsovårdsministeriet har grundat hade i uppgift att uppgöra nödvändiga lagförslag före slutet av året.

I regeringens proposition är det vidare nödvändigt att ta ställning till hur de liv- och skadeförsäkringsbolag på vilka det inte är nödvändigt att tillämpa direktivet Solvens II ska regleras. Med tanke på ett enhetligt skydd för försäkringstagare och jämlika konkurrensförutsättningar för små och stora försäkringsbolag anser Finansinspektionen att det är ändamålsenligt att utvidga Solvens II-reglerna till alla liv- och skadeförsäkringsbolag. För små försäkringsföreningar stöder Finansinspektionen bestämmelser som härletts från kapitaltäckningsbestämmelserna enligt Solvens II-reglerna och som till vissa delar har förenklats.

Omvärdering av direktivet om försäkringsförmedling

Kommissionen anordnade på våren ett offentligt samråd om omvärdering av direktivet om försäkringsförmedling (IMD2). De viktigaste ändringarna som kommissionen har planerat hänför sig till informationsskyldigheten för dem som säljer försäkringar och hanteringen av intressekonflikter. Finansinspektionen förespråkar så harmoniserade regler som möjligt för de rutiner som tillämpas av försäkringsrepresentanter och aktörer som tillhandahåller placerings-tjänster. Detta skulle underlätta såväl tillsynen som verksamheten för de aktörer som samtidigt är underställda såväl MiFID- som IMD2-reglerna.

Omvärdering av direktivet om tilläggs pensionsfonder

Kommissionen har inlett omvärdering av direktivet om tilläggs pensionsfonder och begärt råd i ärendet av EIOPA. En stor fråga för Finland är direktivets tillämpningsområde och en eventuell utvidgning av det. Det verkar dock som att tillämpandet i likhet med nuvarande praxis kommer att begränsas till tilläggs pensionskassor och -stiftelser. Den viktigaste delen av reformen handlar om ökad riskrelation för solvensbestämmelserna.

Ställningstagande om räntesatser som ska tillämpas vid beräkning av ansvarsskulden i skadeförsäkringsbolag

Finansinspektionen gav vid slutet av året ett ställningstagande om diskonteringsräntan som ska tillämpas vid beräkning av ansvarsskulden i skadeförsäkringsbolag. Genom ställningstagandet vill Finansinspektionen säkerställa att skadeförsäkringsbolagen iakttar soliditetsprincipen vid diskonteringen. Enligt lagen om försäkringsbolag ska diskonteringen genomföras med en betryggande metod. Den räntesats som utnyttjas får inte överstiga den nivå på avkastningen som med iakttagande av försiktighet bestämts för placering i de tillgångar som utgör täckning för ansvaret eller den maximala räntesatsen som fastställs genom Social- och hälsovårdsministeriets förordning och som är 3,5 procent nu.

På grund av den rådande låga räntenivån anser Finansinspektionen att bolagen bör fästa särskild uppmärksamhet vid räntenivån som ska tillämpas. Valet av räntesats ska ske med särskilt beaktande av marknadsavkastningen på långfristiga obligationer med låg kreditrisk eller långfristiga statsobligationer. Enligt Finansinspektionens tolkning motsvarar detta avkastningen på noterade värdepapper med ett kreditbetyg på minst AA eller avkastningen enligt ränteswappar. Osäkerheten på räntemarknaden betonar behovet att välja diskonteringsräntan med en betryggande metod.

Bestämmelse om räntesäkring av ansvarsskuld

Den så kallade Solvens II-reformen, som ska göras i beräkningen av liv- och skadeförsäkringsbolagens solvens (se sidan 52) och den aktuella proaktiva tillsynen av livförsäkringsbolagen, kräver marknadsmässig värdering av ansvarsskulden. Vid diskontering av ansvarsskulden används i så fall istället för en fast ränta en avkastningskurva som fastställs på marknaden. En ändring i värderingen av ansvarsskulden orsakar i bolaget ett behov att hantera ränterisken betydligt mer aktivt än tidigare. Det är möjligt att skydda sig mot ränterisken på grund av marknadsmässig värdering av ansvarsskulden bland annat genom derivatinstrument. Heltäckande bestämmelser om redovisnings- och bokslutsbehandling av derivatinstrument som säkringsinstrument för ansvarsskulden har tidigare saknats.

Finansinspektionen sände vid slutet av året på samråd en föreskrift om redovisnings- och bokslutsbehandling av säkring av ränterisken i anslutning till liv- och skadeförsäkringsbolagens ansvarsskuld. Föreskriften möjliggör en ännu effektivare riskhantering också i fråga om ränterisken i anslutning till ansvarsskulden och främjar samtidigt en smidig övergång till Solvens II-beräkning och riskhantering.

Värdepappersmarknaden

Värdepappersmarknadslagstiftningen revideras 2012

Finansinspektionen har samarbetet med Finansministeriet i den fortsatta beredningen av totalreformen av värdepappersmarknadslagstiftningen. Finansinspektionens mål är en stabil reglering som tar hänsyn å ena sidan till investerare- och kundskyddet och å andra sidan till konkurrenskraften på den finländska finansmarknaden.

Betänkandet av Finansministeriets arbetsgrupp som berett totalrevisionen av värdepappersmarknadslagstiftningen blev färdigt i februari. Efter samrådet har beredningen av totalreformen fortsatt i Finansministeriets två separata projekt.

Regeringens proposition som bereds i den första etappen innehåller förslag till en ny

- värdepappersmarknadslag,
- lag om investeringstjänster,
- lag om handel med finansiella instrument,
- lag om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet,
- förslag om ändring av lagen om Finansinspektionen, och
- förslag till ny lag om värdepapperskonton.

Propositionen ska avlåtas till riksdagen under vårsessionen 2012. I den andra etappen ska möjligheterna att utveckla flerstegsförvaltning av värdepapper utredas. Förslagen ska vara färdiga före slutet av maj 2012.

Finansministeriet anordnade i slutet av året offentligt samråd om utkasten som hänför sig till den första etappen.

Det offentliga insiderregistret för emittenter ska enligt förslag koncentreras till Finansinspektionen. Om register-systemet ändras enligt förslaget, behöver Finansinspektionen mer resurser. Dessutom blir kostnaderna för IT-system avsevärda. Finansinspektionen anser att anmälningarna om insynspersoner ska göras via emittenterna och en tillräckligt lång övergångsperiod för överföring av anmälningar ska reserveras av systemtekniska skäl, om det stadgas att registret förflyttas till Finansinspektionen. I beredningen ska det även beaktas att reglerna om insiderregister håller på att överföras från den nationella lagstiftningen till en EU-förordning.

Ändringar av prospektdirektivet underlättar emittenternas förvaltningsbörda

Direktivet om ändring av prospektdirektivet (2010/73/EU) som utfärdats utifrån en utvärdering av prospektdirektivets verkan trädde i kraft i december 2010. Direktivet avser att förbättra investerarskyddet och underlätta emittenternas förvaltningsbörda. Ändringarna av direktivet ska sättas i kraft nationellt före den 1 juli 2012. I Finland ska ändringarna sättas i kraft i samband med totalreformen av värdepappersmarknadslagen.

Genom ändringsdirektivet harmoniseras särskilt informationen om de värdepapper som tillhandahålls inom ramen för emissionsprogram och informationsinnehållet i prospektets sammanfattning. Innehållskraven på prospekt i emissioner som gäller teckningsrätter och prospekt för små och medelstora företag har också lindrats och gränsvärdena för skyldigheten att offentliggöra prospekt har höjts.

ESMA utfärdade i oktober den första delen av sina råd avseende nivå-2 bestämmelser i prospektdirektivet. Den andra delen av råden ska utfärdas i början av 2012.

Förslag om att direktivet om marknadsmissbruk ska ersättas med EU-förordning

Kommissionen lade fram sitt förslag till förordning om marknadsmissbruk i oktober. Förordningen ersätter direktivet om marknadsmissbruk och det tillämpas direkt i hela EU.

Förslaget till förordning

- utvidgar tillämpningsområdet för reglerna för marknadsmissbruk till nya marknadsplatser och finansiella instrument,
- harmoniserar reglerna för insiderregister och skyldigheten att offentliggöra transaktioner som utförs av personer i ledande ställning hos emittenten,
- ökar myndigheternas tillsyns- och undersökningsbefogenheter och
- ställer minimikrav på administrativa påföljder.

Enligt förslaget ska angivare som avslöjar brott mot bestämmelserna skyddas och medlemsländerna kan föreskriva i lag om ekonomiska incitament för dem. Utöver förordningen föreslog kommissionen ett direktiv som harmoniserar de straffrättsliga reglerna gällande marknadsmissbruk.

Förslag om mer omfattande harmonisering av öppenhetsdirektivet

Kommissionen gav i oktober sina ändringsförslag till öppenhetsdirektivet utifrån en utvärdering av hur öppenhetsdirektivet fungerar. Förslaget skulle leda till en harmonisering av reglerna om flaggningskyldighet i hela EU-området, dock så att det vore möjligt att nationellt föreskriva om strängare flaggningsgränser än i direktivet. Förslaget skulle även avlägsna de kvartalsvisa delårsrapporterna och kräva endast att de noterade bolagen ska publicera halvårsrapporter. Börsens regler kan dock fortfarande kräva delårsrapporter som utges kvartalsvis.

Omvärdering av direktivet om marknader för finansiella instrument pågår

I oktober lade kommissionen fram sina förslag till utvärdering av hur direktivet om marknader för finansiella instrument fungerar. Utöver ändringarna av direktivet föreslår kommissionen att vissa bestämmelser i direktivet ska ersättas med en ny EU-förordning.

Avsikten med de föreslagna ändringarna är bland annat att

- utsträcka reglerna att i större omfattning gälla olika handelssystem och -metoder,
- främja transparens i handeln,
- ge små och medelstora företag bättre möjligheter att komma in på kapitalmarknaden och
- främja investerarskyddet genom att skärpa kraven på tillhandahållandet av komplexa investeringsprodukter.

Fondföretagsdirektivet träder i kraft med ändringar av lagen om placeringsfonder och tillsynsmyndighetens föreskrifter och anvisningar

Ändringarna av lagen om placeringsfonder som grundar sig på ändringen av fondföretagsdirektivet godkändes i december och de trädde i kraft den 31 december. Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar om organisation av placeringsfondsverksamhet som hänför sig till införandet av direktivet trädde i kraft den 1 januari 2012.

Den största förändringen för investerarna är att det förenklade fondprospektet ersätts med ett faktablad med basfakta som ges till investeraren. Faktabladets innehåll, omfattning och uppläggning av information regleras i detalj genom en EU-förordning, vilket underlättar bland annat jämförelsen av riskerna och kostnaderna för olika fonder.

 En modell för prospektet finns på [Finanskund.fi > Finansiella produkter > Investeringsverksamhet > Investeringsfonder](#)

Genom lagändringen ikraftträdde även de mer omfattande kraven enligt direktivet på organisering av fondbolagens verksamhet och riskhantering. Fondbolagen ålades också nya rapporteringskyldigheter gentemot Finansinspektionen. Ändringarna i lagen innebär samtidigt att Finansinspektionens tillsynsuppgifter blir mer omfattande.

Genom det nya regelverket preciseras och harmoniseras organiseringen av fondbolagens verksamhet i Europa. Regelverket möjliggör en gränsöverskridande verksamhet för fondbolag, det vill säga ett förvaltningsbolagspass. Vidare möjliggör direktivet gränsöverskridande fusioner av placeringsfonder. Olika juridiska former hos fondföretagen utgör inte ett hinder för fusionen. För att förvaltningsbolagspasset ska kunna tillämpas förutsätts att tillsynsmyndigheterna i de olika medlemsländerna kan lita på att tillsynen i alla länder ligger på samma nivå. Speciellt verksamheten och riskhanteringen i fondbolagen ska organiseras på ett tillförlitligt sätt.

Direktivet om förvaltning av alternativa investeringsfonder godkändes

Direktivet om förvaltning av alternativa investeringsfonder (Alternative Investment Fund Managers Directive, AIFMD) utfärdades den 8 juni. Direktivets bestämmelser ska sättas i kraft nationellt före den 22 juli 2013.

Direktivets regler hänför sig till förvaltning av alternativa investeringsfonder. Tillämpningsområdet är brett och omfattar investeringar i kapital-, fastighets-, råvaru- och hedgefonder och annan motsvarande gemensam placeringsverksamhet. Direktivet gäller även marknadsföring av alternativa investeringsfonder till yrkesmässiga investerare. Ett bolag som förvaltar alternativa investeringsfonder ska ha verksamhetstillstånd. För att trygga investerarnas ställning ställs krav på organisering av verksamheten i förvaltande bolag, bland annat i fråga om risk- och likviditetshandling, utnämning av förvaringsinstitut samt informationsskyldigheter gällande investerarinformation.

Direktivet medför nya tillsynsobjekt för Finansinspektionen. De fondbolag som förvaltar specialplaceringsfonder och som har ett verksamhetstillstånd enligt direktivet om investeringsfonder ska söka separat verksamhetstillstånd för förvaltning av alternativa investeringsfonder inom tillämpningsområdet för AIFM-direktivet.

ESMA utfärdade i november ett råd till kommissionen om reglerna på nivå 2 i AIFM-direktivet.

Reglerna om blankning av värdepapper och kreditswappar för statslån harmoniserades

I november uppnåddes en politisk överenskommelse om EU-förordningen om blankning av värdepapper och kreditswappar (CDS) för statsskuldpaper. Förordningen ska träda i kraft den 1 november 2012. För närvarande regleras blankningen inte särskilt noga i den finska lagstiftningen eller Finansinspektionens anvisningar.

Förordningen harmoniserar informationsskyldigheterna och begränsningarna gällande blankning i hela EU-området. Förordningen förpliktar investerarna att rapportera sina korta positioner utifrån deras storlek antingen till myndigheterna eller offentligt. Förordningen förbjuder dessutom så kallad blankning utan täckning. Detta innebär blankning i situationer där investeraren inte har säkrat att aktierna levereras på likviddagen. Myndigheterna har befogenheter att förbjuda blankning i undantagsfall. ESMA koordinerar förbuden av blankning på EU-nivå.

Förordningen ska ännu kompletteras med regler på nivå 2. ESMA ska under början av 2012 göra upp tekniska standarder som kompletterar förordningen och ge råd till kommissionen angående innehållet i de kompletterande reglerna.

Transparens på derivatmarknaden

Finanskrisen visade att marknaden och tillsynsmyndigheterna saknade en tydlig helhetsbild av marknaden för OTC-derivat och de risker som de olika parterna på marknaden tar. Kommissionen utfärdade i september 2010 ett förslag till EU-förordning i syfte att öka standardiseringen av OTC-derivat, clearing av derivaten vid centrala motparter, harmoniseringen av reglerna om verksamheten för centrala motparter samt transparensen och att säkerställa tillsynsmyndigheternas tillgång till information genom att ålägga parterna att lämna uppgifterna om kontrakten till handelsdatalogren. Kommissionen, rådet och Europaparlamentet förhandlade om innehållet i förordningen under året. Förhandlingarna har framskridit under början av året och de förväntas leda till en politisk överenskommelse om förordningens innehåll under våren 2012. ESMA ska uppgöra tekniska standarder för förordningen som ska lämnas till kommissionen före slutet av september 2012.

Tillsynen av kreditvärderingsföretagen övergick till ESMA

Tillsynen av kreditvärderingsföretagen överfördes till ESMA den 1 juli genom en ändring av EU-förordningen om kreditvärderingsföretag. Förordningen kräver att de kreditbetyg som används i rättsligt reglerade sammanhang på finanssektorn, exempelvis för beräkning av kapitaltäckningen,

ska vara utfärdade av kreditvärderingsföretag som är registrerade inom EU-området eller underställda motsvarande regler i andra länder. ESMA beslutade i december att förlänga övergångsperioden till den 30 april 2012.

I november lade kommissionen fram ett förslag om ändring av förordningen om kreditvärderingsföretag. Genom förslaget vill kommissionen bland annat att minska alltför stort beroende av kreditbetygen, öka öppenheten i de bedömningsmetoder som kreditvärderingsföretagen tillämpar, öka konkurrensen inom kreditvärderingsverksamheten och avhjälpa potentiella intressekonflikter i samband med kreditvärderingsverksamheten.

En eventuell skatt på finansiella transaktioner leder till en svagare ställning för finansmarknaden i små länder

Europeiska kommissionen gav på hösten ut ett direktivförslag om ett nytt system för skatt på finansiella transaktioner. Enligt förslaget ska en transaktionsspecifik skatt uppbäras på finansiella transaktioner vars storlek är 0,1 procent av det överenskomna vederlaget. För derivatinstrument ska skatten vara 0,01 procent av derivatinstrumentets nominella belopp. Det föreslagna skatteunderlaget är mycket omfattande. Underlaget ska omfatta olika finansiella instrument och derivatinstrument såväl på den reglerade marknaden som utanför den. Skatten ska uppbäras av de finansiella instituten enligt hemvistprincipen.

Finansinspektionen har ställt sig kritisk till ibruktagningen av transaktionsskatten på grund av att skatten är förenad med betydande osäkerhetsfaktorer. Det är uppenbart att den föreslagna skatten försvagar ställningen för sådana finansiella marknader i den internationella konkurrensen som i likhet med Finland är små och avlägset belägna. En sannolik följd av skatten är att verkställandet av transaktioner flyttas utanför de länder som tillämpar skatten. Av denna anledning är det bland annat möjligt att skatten gör börsmarknaden i Finland ännu svagare och även ger sådana finansiella institut som endast har verksamhet på den nationella marknaden en svagare konkurrensställning i förhållande till de stora internationella aktörerna. Om skatten tas i bruk ska dess geografiska tillämpningsområde vara så omfattande som möjligt och helst globalt.

Övriga lagstiftningsprojekt

Paketerade investeringsprodukter får bättre kundskydd

I fråga om paketerade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (till exempel investeringsfonder, fondförsäkringar och strukturerade produkter, PRIPs¹¹) vill man förbättra kundskyddet genom att använda ett övergripande tillvägagångssätt som innefattar både den obligatoriska informationen om produkterna och affärsmetoderna.

Kommissionen utgår från att basfakta om paketerade investeringsprodukter lämnas till kunden före avtalet, oberoende av om det handlar om inlånings-, värdepappers- eller försäkringsprodukter. Kommissionen ska lägga fram sitt förslag till förordning i slutet av april 2012.

De stora IFRS-projekten framskred långsammare än planerat

De stora IFRS-projekten – finansiella instrument, försäkringsavtal, intäktsföring och leasingavtal – blev inte färdiga i enlighet med IASB:s målsättningar. En korrigerad version av projektet om intäktsföring sändes i slutet av året på nytt på samråd. Korrigerade förslag om nedskrivnings- och säkringsredovisningsregler i standarden gällande finansiella instrument och om försäkrings- och leasingavtal ska också bli föremål för samråd. IASB:s¹² mål är att redovisningsregelverket som förnyas ska träda i kraft i sin helhet från början av 2015. På grund av detta har även konvergensen av IFRS-reglerna och Förenta staternas redovisningsregler bromsats upp och beslutet om ibruktagnin av IFRS-standarderna i Förenta staterna har uppskjutits.

EFRAG¹³ anordnade tillsammans med IASB i Helsingfors i maj utbildning och utfrågning om de första utkasterna till standarder för intäktsföring och leasingkontrakt. Mötet i Helsingfors riktades i första hand till representanter för noterade bolag. Motsvarande möten har ordnats också i de övriga huvudstäderna i Europa. Syftet med mötena är att stödja slutförandet av standarderna innan de slutgiltigt utfärdas. Mötet anordnades i samarbete med Arbets- och näringsministeriet och Finlands Näringsliv.

EU-kommissionen föreslår betydande förändringar i revisionsreglerna

I november gav Europeiska kommissionen ut såväl ett förslag om ändring av revisionsdirektivet som ett förslag till en förordning som omfattar både nuvarande och nya strängare specialkrav gällande lagstadgad revision av företag av allmänt intresse. Ändringsdirektivet utvidgar definitionen av företag av allmänt intresse. Utöver noterade företag, banker och försäkringsbolag omfattar definitionen också värdepappersföretag, alternativa investeringsfonder, fondföretag, betalningsinstitut och värdepapperscentraler.

Kommissionen föreslår att revisorernas tillsynsarbete på EU-nivå ska ske under ledning av ESMA och att ESMA ska ges befogenheter att reglera revisionsfrågor. Vid ESMA grundas en permanent intern kommitté för behandling av revisionsfrågor vars medlemmar utgörs åtminstone av representanter för revisionstillsynsmyndigheterna i medlemsländerna.

ESMAs uppgift är att utfärda rekommendationer och anvisningar om bland annat revisorernas

- rapportering,
- rotation och entledigande
- tillsynsmyndighetens tillsynsmetoder, kvalitetssäkringskontroller, utredningar, informationsutbyte och
- koordineringen av gränsöverskridande kvalitetssäkringskontroller.

I förordningen föreslås vidare att bankernas och försäkringsbolagens tillsynsmyndigheter ska vara skyldiga att föra regelbundna diskussioner med revisorerna om tillsynsfrågor.

11 Packaged Retail Investment Products.

12 International Accounting Standards Board.

13 European Financial Reporting Advisory Group är ett privaträttsligt organ som uppgör kommentarer till IASB om IFRS-regeländringar ur Europas synvinkel och bistår kommissionen i godkännandet av IFRS-standarderna som EU-lagstiftning.

Antal tillsynsobjekt och andra avgiftsskyldiga

Avgiftsskyldiga	31.12.2010	31.12.2011
Kreditinstitut	337	332
Värdepappersföretag	58	56
Fondbolag	35	35
Värdepappersemittenter	139	142
Fondbörs, clearingorganisation	1	1
Värdepapperscentral	1	1
Övriga avgiftsskyldiga i finanssektorn	29	37
Finanssektorn totalt	600	604
Livförsäkringsbolag	11	11
Skadeförsäkringsbolag	21	21
Arbetspensionsförsäkringsbolag	7	7
Arbetslöshetskassor	34	32
Pensionsstiftelser och -kassor	65	63
Sjukförsäkringar och andra försäkringskassor	146	145
Försäkringsföreningar	70	63
Försäkringsmäklare	63	68
Offentliga sektorns pensionsfonder	3	3
Övriga avgiftsskyldiga i försäkringssektorn	42	44
Försäkringssektorn totalt	462	457
Samtliga tillsynsobjekt och avgiftsskyldiga totalt	1 062	1 061

Finansinspektionen övervakar också bl.a. försäkringsombud och anmälningskyldiga insynspersoner.

Verksamhetskostnader och finansiering

Verksamhetskostnader och finansiering, 1 000 euro	2010	2011*
Personalkostnader	18 263	18 528
Personalrelaterade kostnader	869	872
Övriga kostnader	3 551	3 871
Tjänster	622	768
Fastighetskostnader	2 301	2 367
Övriga kostnader	628	736
Avskrivningar	135	144
Tjänster från Finlands Bank	2 530	2 685
Summa kostnader	25 348	26 100
Finansiering, 1 000 euro		
Tillsynsavgifter	23 047	23 513
Åtgärdsavgifter	960	997
Övriga inkomster	69	0
Finlands Banks finansieringsandel på 5 % av kostnaderna	1 267	1 305
Överskott från föregående år	2 909	2 904
Överskott överfört i ny räkning	-2 904	-2 619
Summa finansiering	25 348	26 100

*Siffrorna för 2011 är varken granskade av revisor eller fastställda.

Lagbestämda tillsynsavgifter, 1 000 euro

Avgiftsskyldiga	2010	2011
Kreditinstitut	11 095	11 919
Värdepappersföretag	955	1 019
Fondbolag	1 288	1 321
Värdepappersemittenter	2 213	2 020
Fondbörs, clearingorganisation	439	368
Värdepapperscentral	241	219
Övriga avgiftsskyldiga i finanssektorn	154	156
Finanssektorn totalt	16 385	17 022
Livförsäkringsbolag	1 034	1 004
Skadeförsäkringsbolag	1 384	1 292
Arbetspensionsförsäkringsbolag	2 016	1 933
Arbetslöshetskassor	992	1 089
Pensionsstiftelser och -kassor	331	269
Sjukkassor och andra försäkringskassor	120	107
Försäkringsföreningar	105	92
Försäkringsmäklare	89	86
Offentliga sektorns pensionsfonder	448	453
Övriga avgiftsskyldiga i försäkringssektorn	140	154
Försäkringssektorn totalt	6 659	6 479
Justeringar för tidigare år	3	12
Avgiftsskyldiga totalt	23 047	23 513

Åtgärdsavgifter, 1 000 euro

Avgiftsskyldiga	2010	2011
Kreditinstitut	147	133
Värdepappersföretag	49	61
Fondbolag	241	225
Värdepappersemittenter	160	162
Övriga avgiftsskyldiga i finanssektorn	17	69
Finanssektorn totalt	614	650
Försäkringsbolag ¹⁴	23	30
Arbetslöshetskassor	19	15
Pensionsstiftelser och -kassor	63	24
Sjukkassor och andra försäkringskassor	36	33
Försäkringsföreningar	20	32
Försäkringsförmedlare ¹⁵	178	202
Övriga avgiftsskyldiga i försäkringssektorn	7	11
Försäkringssektorn totalt	346	347
Avgiftsskyldiga totalt	960	997

14 Liv-, skade- och arbetspensionsförsäkringsbolag.

15 Försäkringsmäklare och -ombud.

Finansinspektionens lagstadgade uppgifter

Utdrag ur lagen om Finansinspektionen (3 § Uppgifter)

1. bevilja finansmarknadsaktörer verksamhetstillstånd, registrera finansmarknadsaktörer och fastställa stadgarna för deras verksamhet,
2. övervaka att finansmarknadsaktörerna iakttar de på dem tillämpliga bestämmelserna om finansmarknaden och med stöd av dem utfärdade föreskrifter, villkoren i sina verksamhetstillstånd och stadgarna som gäller deras verksamhet,
3. övervaka emissionen av och handeln med finansiella instrument samt iakttagandet av bestämmelserna och föreskrifterna om clearing- och förvaringsverksamhet,
4. övervaka iakttagandet av de internationella redovisningsstandarderna enligt vad som föreskrivs nedan,
5. övervaka att finansmarknadsaktörerna iakttar på dem tillämpliga bestämmelser och föreskrifter om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism,
6. meddela behövliga föreskrifter om tillämpningen av denna lag enligt vad som särskilt föreskrivs i lagen,
7. leda och övervaka sparbanksinspektionens verksamhet,
8. utföra sina övriga lagstadgade uppgifter.

Dessutom ska Finansinspektionen

1. följa och analysera utvecklingen på finansmarknaden och av finansmarknadsaktörernas verksamhetsmiljö och allmänna verksamhetsförutsättningar i övrigt,
2. ta initiativ till utveckling av lagstiftningen om finansmarknaden och till andra behövliga åtgärder och delta i beredningen av lagstiftning,
3. följa och analysera tillgången på och prissättningen av bankernas bastjänster,
4. främja tillförlitligheten i de finansmarknadsaktörers styr- och övervakningssystem vars ekonomiska ställning Finansinspektionen övervakar,
5. samla och regelbundet på ett jämförbart sätt publicera uppgifter om finansmarknadsaktörernas ekonomiska ställning samt över huvud taget främja tillgången på informationsmaterial om finansiella tjänster och finansmarknadens funktionssätt,
6. delta i det nationella samarbetet mellan myndigheter,
7. delta i det samarbete inom Europeiska unionen som sker inom ramen för det europeiska systemet för finansiell tillsyn och i annat internationellt myndighetssamarbete,
8. delta i arbetet med att förebygga lagstridigt utnyttjande av det finansiella systemet,
9. i samarbete med högskoleväsendet främja den vetenskapliga forskningen och utbildningen inom den finansiella sektorn,
10. följa utvecklingen av ersättningsreglerna i kreditinstitut och värdepappersföretag och förmedla information om den till Europeiska banktillsynskommittén.

Riksdagens utfrågningar och remisser om lagberedning

Experter från Finansinspektionen hördes 17 gånger av riksdagens olika utskott. Finansinspektionen avgav 20 utlåtanden om nationell lagberedning och 62 andra utlåtanden inom sitt område.

Diarium

Antal aktiva ärenden i Finansinspektionens diarium 2011 (huvudavdelningar och viktigaste ärendetyper)	St.
Förvaltning	92
Regelgivning	51
Tillsyn	2 436
Underrättelser; filialer och gränsöverskridande verksamhet	494
Fastställande och ändring av bolagsordning, föreningsordningar och stadgar	269
Prospekt	277
Kundbrev till privatpersoner	174
Ledningsprövning (fit & proper)	151
Inspektioner	88
Beviljande och utvidgning av verksamhetstillstånd	33
Övrigt	179
Nationellt samarbete	75
Internationellt samarbete	41

Under 2011 diariefördes 2 758 ärenden.

Finansinspektionens ärendehanteringssystem förnyades under året. Det nya systemet togs i bruk den 23 maj 2011.

Finansinspektionens representanter i EU-organ för finansiell tillsyn

EBA

Tillsynsstyrelse (Board of Supervisors)

biträdande direktör Jukka Vesala, röstberättigad ledamot
direktör Anneli Tuominen, suppleant

Förvaltningsstyrelse (Management Board)

biträdande direktör Jukka Vesala, röstberättigad ledamot

Standing Committee on Regulation and Policy

byråchef Veli-Jukka Lehtonen, ledamot

Standing Committee on Oversight and Practices

avdelningschef Marja Nykänen, ledamot

Standing Committee on Accounting, Reporting and Auditing

byråchef Jaana Ladvelin, ledamot

Standing Committee on Financial Innovation

byråchef Timo Peltonen, ledamot

IT Sounding Board

byråchef Jaakko Mauranen, ledamot

Impact Study Group

analytiker Olli Mattinen, ledamot

Stress Testing Task Force

analytiker Anton Tuomisalo, ledamot

Network on Equivalence

ledande riskexpert Juha Savela, ledamot

Review Panel

byråchef Kaija Kilappa, ledamot

EIOPA

Tillsynsstyrelse (Board of Supervisors)

direktör Anneli Tuominen, röstberättigad ledamot
ledande rådgivare Hely Salomaa, suppleant

Beredningskommittéer för Solvens II: Financial Requirements Expert Group

ledande matematiker Pirkko Welin-Siikaluoma, ledamot

Internal Models Expert Group

forskare Laura Koskela, ledamot

Internal Governance, Review and Reporting Expert Group

jurist Anne Hakkila, ledamot

Insurance Groups Supervision Committee

institutsansvarig Risto Poikajärvi, ledamot

Committee on Consumer Protection and Financial Innovation

avdelningschef Erja Rautanen, ledamot

Financial Stability Committee

ledande riskexpert Teija Korpiaho, ledamot

Information Technology and Data Committee

byråchef Jaakko Mauranen, ledamot

Occupational Pensions Committee

ledande matematiker Tarja Taipalus, ledamot

Review Panel

jurist Eeva-Maija Österman, ledamot

ESMA

Tillsynsstyrelse (Board of Supervisors)

direktör Anneli Tuominen, röstberättigad ledamot
avdelningschef Jarmo Parkkonen, suppleant

Committee on Economic and Markets Analysis

chefsanalytiker Sampo Alhonsuo, ledamot

Corporate Finance Standing Committee

byråchef Sari Helminen, ledamot

Corporate Reporting Standing Committee

byråchef Tiina Visakorpi, ledamot

ESMA-Pol Standing Committee

marknadsövervakare Laila Hietalahti, ledamot

Financial Innovation Standing Committee

direktör Anneli Tuominen, ordförande
marknadsövervakare Tero Oikarinen, ledamot

Investment Management Standing Committee

marknadsövervakare Paula Kirppu, ledamot

Investor Protection and Intermediaries Standing Committee

marknadsövervakare Anu Ranta, ledamot

IT Management and Governance Group

rådgivare Arja Voipio, ordförande

byråchef Jaakko Mauranen, ledamot

Post Trading Standing Committee

rådgivare Arja Voipio, ledamot

Review Panel

ledande jurist Olli Laurila, ledamot

Secondary Markets Standing Committee

marknadsövervakare Leena Savolainen, ledamot

Takeover Bids Network

marknadsövervakare Ville Kajala, ledamot

EBA, ESMA och EIOPAs gemensamma kommitté (Joint Committee)

Consumer Protection and Financial Innovation Sub-Committee

direktör Anneli Tuominen, ordförande

Risk Sub-Committee

biträdande direktör Jukka Vesala, ordförande

Anti-Money Laundering Committee

jurist Tuija Nevalainen, ledamot

Work Stream on the Methods of Consolidation for Financial Conglomerates

avdelningschef Marja Nykänen, ordförande för arbetsgruppen

ESRB

Tillsynsstyrelse (General Board)

direktör Anneli Tuominen, ledamot

Advisory Technical Committee

biträdande direktör Jukka Vesala, ledamot

Publikationer, artiklar och årsstatistik

Publiceringsdag	Titel	Stoppdatum för statistiska uppgifter	Publikation/artikel/årsstatistik
17.3	Betalningar förmedlas mellan konton via många olika system		Artikel
14.4	Finansiell ställning och risker i företagen under tillsyn 1/2011 (på finska)	31.12.2010	Publikation
14.4	Stickprovsundersökning om personkunders bostadskrediter (på finska)		Publikation
17.5	Konsumenterna placerar i kapitaliseringsavtal – vilken typ av placeringsprodukt handlar det om?		Artikel
1.6	Bank- och försäkringssektorns kapitaltäckning (på finska)	31.3.2011	Publikation
31.8	Försäkringsmäklare 2010	31.12.2010	Årsstatistik
12.9	Nya fondföretagsdirektivet underlättar fondjämförelser		Artikel
22.9	Försäkringsbolagen 2010	31.12.2010	Årsstatistik
27.9	Finansiell ställning och risker i företagen under tillsyn 2/2011 (på finska)	30.6.2011	Publikation
30.9	Arbetslöshetskassor 2010 (på finska)	31.12.2010	Årsstatistik
31.10	Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2010	31.12.2010	Publikation
7.11	Kunderna kan ofta genom egna val påverka de avgifter som de ska betala för grundläggande banktjänster		Artikel
30.12	Risk är avigsidan av god avkastning		Artikel
30.12	Vet du vad du placerar dina pengar i?		Artikel

 Mer statistikuppgifter: Finansinspektionen.fi > Statistik

Pressmeddelanden

Press- och tillsynsmeddelanden, Markkinat-meddelanden (på finska) och webbnyheter finns i sin helhet på Finansinspektionen.fi > **Press & publicerat**. Nedan finns en lista över rubrikerna på pressmeddelandena.

14.3.2011 | 1/2011

Finansinspektionens verksamhetsberättelse 2010: Proaktiv tillsyn i syfte att förebygga hot om finans- och skuldkriser

15.3.2011 | 2/2011

Resultat av den femte kvantitativa förstudien (QIS5): Försäkringssektorn i Finland skulle i huvuddrag uppfylla de nya solvenskapitalkraven enligt Solvens II

14.4.2011 | 3/2011

Tillsynsobjektens ekonomiska situation och risker 1/2011 och stickprovsundersökning av bostadskrediter: Finanssektorn i Finland har god riskhanteringsförmåga, bostadskreditkunderna har en betydande ränterisk

5.5.2011 | 4/2011

Offentlig anmärkning till Incap Abp för försummelse att iaktta EU-kommissionens prospektförordning och informationsskyldigheten enligt värdepappersmarknadslagen

5.5.2011 | 5/2011

Offentlig anmärkning till Ålandsbanken Abp för försummelse av regelbunden informationsskyldighet

1.6.2011 | 6/2011

Kapitaltäckningen inom bank- och försäkringssektorerna 31.3.2011: Fortsatt stark kapitaltäckning inom bank- och försäkringssektorerna i Finland

15.7.2011 | 7/2011

EU-täckande stresstest bekräftade att de största bankerna verksamma i Finland har en god risktolerans

7.9.2011 | 8/2011

Offentlig anmärkning från FI till OP-Pohjola Anl för försummelser av flaggningsskyldighet och relaterade brister i intern kontroll

27.9.2011 | 9/2011

Finansiell ställning och risker i företagen under tillsyn 2/2011: Skuldkrisen har återverkningar också i Finland

27.10.2011 | 10/2011

EBA har bedömt konsekvenserna av skuldkrisen för bankernas kapitalbehov

23.11.2011 | 11/2011

Finansinspektionens direktion har utnämnts för följande treårsperiod, en medlem byts

25.11.2011 | 12/2011

Kapitaltäckningen inom bank- och försäkringssektorerna 30.9.2011: Läget inom finanssektorn i Finland fortsatt stabilt

8.12.2011 | 13/2011

EBA bekräftade beräkningen av de stora bankernas kapitalbehov

Förkortningar

AIFMD, Alternative Investments Fund Managers Directive, direktiv om förvaltare av alternativa investeringsfonder

CCP, Central Counter Party, central motpart

CDS, Credit Default Swap, kreditswapp

Core Tier 1-kapital, kärnkapitalet i kapitaltäckningsanalysen, dvs. obegränsat primärt kapital

COREP, Common Reporting Framework, ramverk för kapitaltäckningsrapporteringen

CRD, Capital Requirements Directive, kapitaltäckningsdirektiv

CRR, Capital Requirements Regulation, kapitaltäckningsförordning

EBA, European Banking Authority, Europeiska bankmyndigheten

ECB, Europeiska centralbanken

ECOFIN, The Economic and Financial Affairs Council, Europeiska unionens råd i sin sammansättning av EU-ländernas ekonomi- och finansministrar för beslut i ekonomiska och finansiella frågor

EFrag, European Financial Reporting Advisory Group, ett privaträttsligt organ vars uppgift är att kommentera ändringarna i IFRS-reglerna för IASB ur det europeiska perspektivet och bistå kommissionen vid införlivandet av IFRS-standarderna i EU-lagstiftningen

EIOPA, European Insurance and Occupational Pensions Authority, Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten

ESA, European Supervisory Authorities, de europeiska tillsynsmyndigheterna

ESMA, European Securities and Markets Authority, Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten

ESRB, European Systemic Risk Board, Europeiska systemrisknämnden

ETF, Exchange-Traded Fund, börshandlad fond

FINE, Försäkrings- och finansrådgivningen

FSB, Financial Stability Board, organ för finansiell stabilitet

G20, Group of Twenty, världens 19 största ekonomier och EU

GIIPS-staterna, Grekland, Irland, Italien, Portugal och Spanien

G-SIFI, Global Systemically Important Financial Institutions, globala systemviktiga finansinstitut

IASB, International Accounting Standards Board

IFRS, International Financial Reporting Standards

IMD2, The review of the Insurance Mediation Directive, översyn av direktivet om försäkringsförmedling

IRBA, Internal Ratings Based Approach, metod baserad på intern riskklassificering för fastställande av kreditrisken

KIID, Key Investor Information Document, faktablad

MiFID, Markets in Financial Instruments Directive, direktiv om marknader för finansiella instrument

OTC, Over the Counter, icke standardiserad handel i aktier eller derivatinstrument

PRIPs, Packaged Retail Investment Products, paketerade investeringsprodukter för icke-professionella investerare

PS-avtal, avtal om långsiktigt sparande

QIS, Quantitative Impact Study, konsekvensstudie

RSC, Risk Sub-Committee, riskbedömning, kommitté som lyder under myndigheternas gemensamma kommitté Joint Committee

SEPA, Single Euro Payments Area, det gemensamma eurobetalningsområdet som omfattar alla EU- och EES-länder och Schweiz.

SGF, försäkringsmatematiker som har godkänts av Social- och hälsovårdsministeriet

Tier 1-primärkapitalrelation, primärt kapital i förhållande till riskvägda fordringar

UCITS, Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities, företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper

Virati, myndigheternas gemensamma system för elektronisk rapportering

EU-direktiv, EU-förordningar samt förslag till direktiv och förordningar i verksamhetsberättelsen

Förslag till Europaparlamentets och Rådets direktiv om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och värdepappersföretag samt ändring av Europaparlamentets och Rådets direktiv 2002/87/EG om extra tillsyn över kreditinstitut, försäkringsföretag och värdepappersföretag i ett finansiellt konglomerat; KOM(2011) 453 (s.k. CRD4)

Förslag till Europaparlamentets och Rådets förordning om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag; KOM(2011) 452 (s.k. CRR)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II)

Förslag till Europaparlamentets och Rådets direktiv om ändring av direktiv 2003/71/EG och 2009/138/EG med avseende på befogenheterna för Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten och Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten; KOM(2011) 0008 (s.k. Omnibus II-direktivet)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/92/EG av den 9 december 2002 om försäkringsförmedling

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG av den 3 juni 2003 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/71/EG av den 4 november 2003 om de prospekt som skall offentliggöras när värdepapper erbjuds till allmänheten eller tas upp till handel och om ändring av direktiv 2001/34/EG (s.k. prospektdirektivet)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/73/EU av den 24 november 2010 om ändring av direktiv 2003/71/EG om de prospekt som ska offentliggöras när värdepapper erbjuds till allmänheten eller tas upp till handel och av direktiv 2004/109/EG om harmonisering av insynskraven angående upplysningar om emittenter vars värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan (marknadsmissbruk); KOM(2011) 651

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG av den 28 januari 2003 om insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan (marknadsmissbruk)

Europaparlamentets och Rådets direktiv 2001/34/EG av den 28 maj 2001 om upptagande av värdepapper till officiell notering och om uppgifter som skall offentliggöras beträffande sådana värdepapper (s.k. öppenhetsdirektiv)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG (s.k. direktiv om marknader för finansiella instrument, MiFID)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (s.k. UCITS IV-direktiv)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010 (s.k. AIFM-direktiv)

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om blankning och vissa aspekter av kreditswappar; KOM(2010) 482

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister; KOM(2010) 484

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 av den 16 september 2009 om kreditvärderingsinstitut

Förslag till rådets direktiv om ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner och om ändring av direktiv 2008/7/EG; KOM(2011) 594

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2006/43/EG om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning; KOM(2011) 778

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse; KOM(2011) 779

Nordiska och baltiska tillsynsmyndigheter

- **Finansinspektionen**, Sverige, Fi.se
- **Finanstilsynet**, Norge, Finanstilsynet.no
- **Finanstilsynet**, Danmark, Finanstilsynet.dk
- **Fjármálaeftirlitið**, Island, Fme.is
- **Finantsinspektsioon**, Estland, www.fi.ee
- **Finanšu un kapitāla tirgus komisija**, Lettland, fktk.lv
- **Lietuvos Bankas**, Litauen, lb.lt

Redaktionsråd

Terhi Lambert-Karjalainen, ordförande

Sampo Alhonsuo

Anu Lassila-Lonka

Tuomo Malin

Pasi Orava

Erika Penttilä

Jaana Rantama

Juha Savela

Jari Synkkänen

Hanna Niemi, sekreterare

Layout

Recommended Finland Oy

Foto

Peter Mickelsson, Finlands Bank

iStock

Bildebehandling

Pekka Kiirala

Ombrytning

Risto Kokko, ROKdesign

